

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Diplomová práce

2020

Bc. Martina Peterová

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra pomocných věd historických a archivnictví

**Korespondence z Kutné Hory do Čáslavi v letech 1571–1620 ve světle dochovaných
kutnohorských register**

Diplomová práce

Autor: Bc. Martina Peterová
Studijní program: N7105 – Historické vědy
Studijní obor: Archivnictví
Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D.

Hradec Králové 2020

Zadání diplomové práce

Autor: Martina Peterová

Studium: F16NP0034

Studijní program: N7105 Historické vědy

Studijní obor: Archivnictví

Název diplomové práce: **Korespondence z Kutné Hory do Čáslavi v letech 1571-1620 ve světle dochovaných kutnohorských register**

Název diplomové práce AJ: The correspondence from Kutná Hora to Čáslav in the years 1571-1620 in the light of Kutná Hora's registrations

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce se bude věnovat komplexní analýze korespondence odesílané z Kutné Hory do Čáslavi v letech 1571?1620. Hlavními prameny budou čtyři knihy kutnohorských register z let 1571?1584, 1581?1588, 1601?1614 a 1612?1620, uložené v SOKA Kutná Hora. Pozornost bude v práci věnována také historii a správě obou královských měst s důrazem na sledované období. V rámci výzkumu budou využity metodické přístupy zvláště pomocných věd historických, jmenovitě diplomatiky, paleografie a chronologie. Ukázky z dobového textu budou zpřístupněny metodou transkripce.

Jan JELÍNEK, *Kutná Hora*, Praha 1990.

Petr Miloslav VESELSKÝ, *Královské horní město Hora Kutná: úplný děje- a místopis*, Kutná Hora 2008.

Marie BISINGEROVÁ, *Kutná Hora a její minulost*, Numismatické listy 55, 5/6, 2000, s. 132?135.

Eva MATĚJKOVÁ, *Kutná Hora*, Praha 1965.

Josef ŠIMEK, *Kutná Hora v XV. a XVI. století: řada obrazů, pojednání a črt z kulturních a politických dějin kutnohorských, část I*, Kutná Hora 2014.

Helena ŠTROBLOVÁ - Blanka ALTOVÁ a kol., *Kutná Hora*, Praha 2000.

Jan KOŘÍNEK, *Staré paměti kutnohorské*, Praha 2000.

August SEDLÁČEK, *Děje města Čáslavě*, Praha 1874.

Drahomíra NOVÁKOVÁ, *Čáslav: proměny města*, Čáslav 2013.

Helen ŠTROBLOVÁ, *Čáslav na přelomu 15. a 16. století (ve světle radního manuálu z let 1496?1509)*, Středočeský sborník historický 19, 1993, s. 18?23.

Jana VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace mezi českými královskými městy v době předbělohorské: na příkladu Nového msta pražského a polabského pětíměstí*, Praha 2011.

Garantující pracoviště: Katedra pomocných věd historických a archivnictví,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D.

Oponent: doc. PhDr. Mgr. Jakub Zouhar, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 17.11.2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucí práce a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 30. dubna 2020

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala především vedoucí mé diplomové práce, doc. PhDr. Janě Vojtíškové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a podporu při psaní této diplomové práce a také pracovnícím badatelny Státního okresního archivu Kutná Hora za jejich vstřícnost.

Anotace

Martina PETEROVÁ, *Korespondence z Kutné Hory do Čáslavi v letech 1571–1620 ve světle dochovaných kutnohorských register*, Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové, Hradec Králové 2016, 130 s., diplomová práce.

Cílem diplomové práce je pramenný výzkum zaměřený na komplexní analýzu korespondence odesílané z Kutné Hory do Čáslavi v letech 1571–1620 ve světle čtyř dochovaných kutnohorských register z let (1545) 1571–1584, 1581–1588, 1601–1614 a 1612–1620, uložených v SOkA Kutná Hora pod názvem knihy kopiářů. Práce obsahuje stručnou historii obou měst, nástin užívané praxe v kutnohorské městské kanceláři a základní diplomatický rozbor. Přináší nové poznatky o vztahu Kutné Hory a Čáslavi a jejich obyvatel v předbělohorském období. Použitými metodami zpracování jsou zejména pramenný výzkum, paleografická analýza, diplomatický rozbor, transkripce a registrová edice.

Klíčová slova: Kutná Hora, Čáslav, registra, korespondence, doba předbělohorská

Annotation

Martina PETEROVÁ, The correspondence from Kutná Hora to Čáslav in the years 1571–1620 in the light of Kutná Hora's registrations, Philosophical faculty University of Hradec Králové, Hradec Králové 2016, 130 pp., master degree thesis.

The aim of this thesis is a research focused on the complex analysis of the correspondence from Kutná Hora to Čáslav in the years 1571–1620 in the light of Kutná Hora's registrations from the years (1545) 1571–1584, 1581–1588, 1601–1614 a 1612–1620. These city books are stored in the State District Archives Kutná Hora under the name of Cartulary books. The thesis contains brief history of both cities, outline of the office practice in Kutná Hora's city office and the diplomatic analysis. It brings new knowledge of the relationship between Kutná Hora and Čáslav and also between their inhabitants in the pre-Battle of White Mountain period. The used methods processing are mainly the source research, the paleographic analysis, the diplomatic analysis, the transcription and the regest edition.

Keywords: Kutná Hora, Čáslav, registers, correspondence, pre-Battle of White Mountain period

Obsah

Seznam zkratek	10
Úvod.....	11
1. Historický vývoj Kutné Hory do roku 1620	13
2. Historický vývoj Čáslavi do roku 1620	19
3. Kutnohorská městská kancelář a vznik písemností v předbělohorské době ...	25
4. Diplomatický rozbor kutnohorských register	28
4.1. Kniha kopiářů 1571–1584.....	29
4.2. Kniha kopiářů 1581–1588.....	30
4.3. Kniha kopiářů 1601–1614.....	31
4.4. Kniha kopiářů 1612–1614.....	32
5. Kvantitativní analýza kutnohorských zápisů adresovaných do Čáslavi.....	34
6. Obsahová analýza korespondence odesílané z Kutné Hory do Čáslavi.....	41
6.1. Vymáhání finančních pohledávek jednotlivců.....	41
6.2. Právní oblast.....	54
6.2.1. <i>Dědické záležitosti</i>	54
6.2.2. <i>Žádosti poskytnutí o svědectví</i>	57
6.2.3. <i>Záležitosti týkající se soudního stání</i>	58
6.2.4. <i>Propuštění z poddanství</i>	60
6.2.5. <i>Žádosti o vydání úředních písemností</i>	61
6.3. Trestněprávní oblast	61
6.4. Obecní záležitosti	64
6.4.1. <i>Hospodářské záležitosti</i>	65
6.5. Záležitosti městských korporací.....	66
6.6. Vojenské záležitosti	67
6.7. Zpravodajské záležitosti	68
6.8. Náboženské záležitosti	69
6.9. Ostatní záležitosti	69
7. Tabelární přehled všech zápisů v kutnohorských registrech týkajících se korespondence Kutné Hory a Čáslavi.....	71
Závěr.....	108
Seznam pramenů a literatury	110

Jmenný rejstřík	112
------------------------------	------------

Seznam zkratek

AMČ – Archiv města Čáslav

AMKH – Archiv města Kutná Hora

FF – Filozofická fakulta

fol. – folio

gr. č. – groš český

gr. m. – groš míšeňský

KH – kutnohorský, Kutná Hora

kn. – kniha

KPVHA – Katedra pomocných věd historických

r – recto

RMČ – Rada města Čáslavi

RMKH – Rada města Kutná Hora

resp. – respektive

s. – strana

SOkA – Státní okresní archiv

sv. – svatý

t. č. – toho času

UK – Univerzita Karlova

UHK – Univerzita Hradec Králové

v – verso

Úvod

Problematika korespondence českých královských měst není oblastí neprobádanou. V rámci své vědecké činnosti se jí věnuje především Jana Vojtíšková.¹ Přínosné jsou také práce Veroniky Skřivanové zabývající se korespondencí Kutné Hory a Kolína,² a Michaely Holubové, která se zaměřila na korespondenci Kutné Hory a východočeských věnných měst.³ V jihočeské oblasti věnovali meziměstské komunikaci pozornost Vlastimil Kolda, Miroslava Ctiborová a Vlastimil Svěrák ve svých studiích v Táborském archivu, sborníku Státního okresního archivu v Táboře.⁴

Předkládaná diplomová práce se zabývá korespondencí odesílanou z královského horního města Kutné Hory do královského města Čáslavi v letech 1571–1620. Výběr právě Kutné Hory byl ovlivněn jejím významem jako královského horního města a dochovanou pramennou základnou pro toto období. Čáslav byla jako adresát zvolena pro svou blízkost ke Kutné Hoře a četnost navazovaných kontaktů. Cílem této práce je poskytnout komplexní analýzu korespondence z Kutné Hory do Čáslavi na základě pramenného výzkumu čtyř dochovaných knih kutnohorských register. Tato registra jsou uložena v SOkA Kutná Hora jako Knihy kopiářů z let (1545) 1571–1584, 1581–1588, 1601–1614 a 1612–1620.⁵ V celé práci jsou citovány podle archivního

---

¹ Z řady studií zmíníme alespoň: Jana VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace mezi českými královskými městy v době předbělohorské na příkladu Nového Města pražského a polabského pětíměstí*, Praha 2011; TÁŽ, *Písemná komunikace českých královských měst a její proměny v raném novověku (zvláště na příkladech středních a východních Čech)*, in: Marta HRADILOVÁ – Marie TOŠNEROVÁ (edd.), *Jakž lidé hodnověrní zprávu činí: formy písemné komunikace v raném novověku*, Praha 2018, s. 11–34; TÁŽ, *Komunikace mezi českými a hornouherskými královskými městy ve světle odesílané korespondence z Nového Města pražského do Trnavy 1588–1591*, in: Ad honorem VN: k 65. narozeninám Věry Němečkové, Hradec Králové 2015, s. 119–127; TÁŽ, *Právní aspekty předbělohorské úřední korespondence mezi českými královskými městy na příkladu komunikace mezi Kutnou Horou a Novým Městem pražským*, *Právněhistorické studie* 41, Praha 2012, s. 155–178.

² Veronika SKŘIVANOVÁ, *Korespondence z Kutné Hory do Kolína v letech 1571–1588 ve světle městských register*, bakalářská práce na katedře pomocných věd historických a archivnictví FHS UHK, Hradec Králové 2007. TÁŽ, *Korespondence Kutné Hory a Kolína od 60. let 16. století do Bílé hory*, diplomová práce na Ústavu českých dějin FF UK, Praha 2009.

³ Michaela HOLUBOVÁ, *Korespondence mezi královským městem Kutnou Horou a východočeskými věnnými městy ve světle dochovaných kutnohorských register z předbělohorské doby*, bakalářská práce na KPVHA FF UHK, Hradec Králové 2015.

⁴ Z nich například: Vlastimil KOLDA, *Listy purkmistra a rady města Hradiště hory Tábor do Českých Budějovic*, část 1, Táborský archiv 8, 1997–1998, s. 37–46; Miroslava CTIBOROVÁ, *Korespondence mezi purkmistrem a radou města Českých Budějovic a purkmistrem a radou města Soběslavi*, Táborský archiv 11, 2002, s. 147–153; Vlastimil SVĚRAK, *Listy zaslané jihlavskou městskou radou do Tábora v letech 1574–1576*, Táborský archiv 10, 2000–2002, s. 321–326; TÝŽ, *Listy zaslané jihlavskou městskou radou do Tábora v letech 1579–1584*, Táborský archiv 11, 2002, s. 155–185.

⁵ SOkA Kutná Hora, fond AMKH, *Knihy kopiářů 1571–1584*, kn. 1294; SOkA Kutná Hora, fond AMKH, *Knihy kopiářů 1581–1588*, kn. 1295; SOkA Kutná Hora, fond AMKH, *Knihy kopiářů 1601–1614*, kn. 1296; SOkA Kutná Hora, fond AMKH, *Knihy kopiářů 1612–1620*, kn. 1297.

uložení, tedy jako knihy kopiářů. V těchto knihách bylo dohledáno celkem 7 692 zápisů, z nichž 320 bylo adresováno do Čáslavi, která patřila mezi tři nejčastější adresáty. Fond AMČ, který je také uložen v SOkA Kutná Hora, je pro svou neuspořádanost badatelům nepřístupný. Z tohoto důvodu je práce zaměřena pouze na jednostrannou korespondenci. Korespondenci z opačného směru máme doloženu pouze ve vzácně dochovaných opisech čtyř misivů zaznamenaných do první knihy kutnohorských městských register, o kterých se v krátkosti také zmíníme.

Práce je členěna na sedm hlavních kapitol. První dvě jsou věnovány stručné historii Kutné Hory a Čáslavi s důrazem na předbělohorské období. Umožňují tak čtenáři, aby si vytvořil představu, v jakém prostředí komunikace probíhala. Třetí kapitola se zabývá podobou kutnohorské městské kanceláře a užívanou praxí při vyhotovování a odesílání korespondence v 16. a na počátku 17. století. Čtvrtá kapitola je zaměřena na základní diplomatický rozbor využitých pramenů a je dále členěna na podkapitoly podle jednotlivých knih. Pátá kapitola obsahuje kvantitativní analýzu zápisů určených čáslavské městské radě, které jsou porovnány s množstvím zápisů určených českobrodské a kolínské městské radě. Tato dvě města byla pro porovnání zvolena proto, že jsou spolu s Čáslaví nejčastějšími adresáty kutnohorských úředních písemností v dochovaných kutnohorských registrech. Pozornost je v této kapitole věnována také rozdělení čáslavských zápisů podle měsíců v roce a dnů v týdnu. Předposlední a nejrozsáhlejší kapitola se věnuje obsahové skladbě jednosměrné korespondence z Kutné Hory do Čáslavi. Seznamuje nás podrobněji se záležitostmi, které spolu města a jejich obyvatelé řešili. Tato kapitola je členěna do podkapitol podle jednotlivých typů řešených záležitostí, v jejichž rámci nastiňuje postupy uplatňované při řešení určitého typu záležitostí. Kapitulu věnující se vybraným kauzám doplňuje poslední kapitola tvořená tabulkovým zpracováním registů všech 317 úplných, jednoho škrtnutého a tří nedokončených zápisů adresovaných čáslavské městské radě. Součástí práce je také jmenný rejstřík.

1. Historický vývoj Kutné Hory do roku 1620

Město Kutná Hora leží asi 60 km východně od Prahy. Ve 2. polovině 13. století byla v této oblasti, v blízkosti Sedleckého kláštera, objevena naleziště stříbrné rudy⁶ a začalo zde neorganizovaně vznikat hornické sídliště, které postupně nabývalo charakteru města.⁷ Na jeho místě založil Přemysl Otakar II. roku 1276 královské město.⁸

Město nevznikalo plánovitě, takže nemělo pravidelný půdorys. U náměstí se nacházely dvě široké ulice, které sloužily jako tržiště. Z náměstí vycházely čtyři hlavní ulice a vedly k městským branám: Česká ulice vedla ke Kolínské bráně, Řeznická neboli Dlouhá ulice směřovala ke Klášterní bráně, třetí byla „ulice jdouc od rathauzu k Čáslavské bráně“ a čtvrtá, Vinná, vedla ke kamenné kašně, od kašny ke Kouřimské bráně se nazývala Ovesný trh. Jednotlivé brány byly mezi sebou také propojeny ulicemi. Nacházela se zde i další prostranství sloužící jako tržiště, z nichž největší byl Koňský trh.⁹

Již v roce 1278 zažilo město svůj první úpadek v souvislosti s válkou Přemysla Otakara II. a Rudolfa Habsburského, ale hned po nástupu Václava II. na trůn začal jeho nový a mnohem větší rozkvět.¹⁰ Mincovní reformou z roku 1300 soustředil Václav II. do Kutné Hory všechny mincovny z celého Českého království. Nově vybudovanou centrální mincovnu umístil ve Vlašském dvoře,¹¹ kde začal razit pražské groše,¹² a pro organizaci kutnohorské těžby vydal horní zákoník *Ius regale montanorum*.¹³

Privilegiem z roku 1329 byla Kutná Hora vyňata z pravomoci královského podkomořího. Moc ve městě se přesunula do rukou horních podnikatelů, kteří se svým jměním rovnali panstvu a zakupovali značný pozemkový majetek.¹⁴ Za vlády Václava IV., který Kutnou Horu často navštěvoval a nechal si ve Vlašském dvoře vybudovat nový královský palác, se stala také politickým centrem státu.¹⁵

---

⁶ Jan JELÍNEK, *Kutná Hora*, Praha 1990, s. 16.

⁷ Marie BISINGEROVÁ, *Kutná Hora a její minulost*, Numismatické listy 55, č. 5/6. 2000, s. 132.

⁸ Petr Miloslav VESELSKÝ, *Královské horní město Hora Kutná: úplný děje- a místopis*, Kutná Hora 2008, s. 12.

⁹ Markéta STAREČKOVÁ, *Obecní zaměstnanci královského města Kutné Hory v letech 1604–1606*, bakalářská práce na KPVHA FF UHK, Hradec Králové 2016, s. 12–13.

¹⁰ P. M. VESELSKÝ, *Královské horní město*, s. 12.

¹¹ Jan JELÍNEK, *Kutná Hora*, s. 19.

¹² M. BISINGEROVÁ, *Kutná Hora*, s. 132.

¹³ M. STAREČKOVÁ, *Obecní zaměstnanci*, s. 9.

¹⁴ Eva MATĚJKOVÁ, *Kutná Hora*, Praha 1965, s. 24

¹⁵ Tamtéž, s. 30.

Na počátku husitské revoluce byla Kutná Hora převážně katolická a pobýval zde i Zikmund Lucemburský,¹⁶ který ji při svém útěku před husity v roce 1422 zapálil, aby se i se svým bohatstvím nedostala do rukou husitů.¹⁷ Spolu s ním prchali i katoličtí obyvatelé města, kterými byli převážně Němci. Město bylo znovu vybudováno a osídleno českým obyvatelstvem, které zde získalo převahu.¹⁸

Druhá polovina 15. století byla obdobím rozmachu důlního podnikání a vystupňovala hospodářskou i politickou moc Kutné Hory na nejvyšší možnou úroveň své doby.¹⁹ Konala se zde mimo jiné volba Vladislava Jagellonského českým králem.²⁰ Za vlády Jagellonců zažívalo město vrcholný stavební rozmach. Sám Vladislav Jagellonský zde rád pobýval a jeho iniciála se stala symbolem města.²¹ V roce 1485 se zde konal sněm, na kterém byl uzavřen náboženský mír.²²

Roku 1467 byli privilegiem Jiřího z Poděbrad Kutnohorští vyňati ze soudní pravomoci jihlavských horních úřadů a od této chvíle podléhali pouze králi a nejvyššímu mincmistru,²³ který každoročně prováděl sázení městské rady.²⁴ Městskou radu tvořilo osmnáct šepmistrů (konšelů). Prvních dvanáct (“starší konšelé”) se po měsíci střídalo na pozici primátora, který během husitské revoluce nahradil královského rychtáře. Vedle konšelů tvořili městskou správu páni obecní, kteří se starali především o městské hospodářství, a starší obce, kteří byli svoláváni k projednávání záležitostí všeobecného charakteru.²⁵ Úřad královského rychtáře byl znovu zřízen roku 1590.²⁶ Rychtář měl dohlížet na život ve městě, zasedal v městské radě a informoval panovníka o jejích jednáních.²⁷ V letech 1591²⁸–1595²⁹ nebyl obsazen mincmistrovský úřad.³⁰

---

¹⁶ J. JELÍNEK, *Kutná Hora*, s. 33–34.

¹⁷ Josef ŠIMEK, *Kutná Hora v XV. a XVI. století: řada obrazů, pojednání a črt z kulturních a politických dějin kutnohorských. Část I.*, Kutná Hora 2014, s. 5.

¹⁸ J. JELÍNEK, *Kutná Hora*, s. 36–37.

¹⁹ E. MATĚJKOVÁ, *Kutná Hora* s. 37.

²⁰ J. JELÍNEK, *Kutná Hora*, s. 38.

²¹ Tamtéž, s. 41.

²² Helena ŠTROBLOVÁ – Blanka ALTOVÁ a kol., *Kutná Hora*, Praha 2000, s. 78.

²³ E. MATĚJKOVÁ, *Kutná Hora*, s. 37.

²⁴ P. M. VESELSKÝ, *Královské horní město*, s. 87.

²⁵ H. ŠTROBLOVÁ – B. ALTOVÁ, *Kutná Hora*, s. 82.

²⁶ P. M. VESELSKÝ, *Královské horní město*, s. 223.

²⁷ Jan JANÁK – Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*, Praha 2005, s. 217.

²⁸ P. M. VESELSKÝ, *Královské horní město*, s. 226.

²⁹ Tamtéž, s. 233.

³⁰ Tamtéž, s. 226.

Z tohoto důvodu nedošlo roku 1592 k obnovení rady, ale již následující rok ustanovil panovník na základě stížností měšťanů pověřenou osobu k provádění obnovy.³¹

Většinu obyvatelstva středověké Kutné Hory tvořili horníci, pracovníci v hutích a mincovně.³² Městské úřady, těžba i obchod však spočívaly v rukou několika městských patricijů.³³ Až do Bílé hory patřila Kutná Hora mezi města s nejrozvinutější cechovní řemeslnou výrobou, která byla důležitá také pro důlní podnikání. V roce 1585 v ní fungovalo 29 cechů, které sdružovaly 50 řemesel, a v roce 1608 to bylo dokonce 35 cechů s 64 řemesly. Našli bychom mezi nimi řezníky, pekaře, tkalce, soukeníky, sdružující další oděvní řemesla, konvaře, zvonáře, kováře a další. Mimo cech provozovali své řemeslo kameníci, kterými byli především Italové přicházející do města v době renesance. S řemesly úzce souvisel obchod. Každoročně se konaly tři jarmarky: první postní pondělí, na den svátku Božího těla a v pondělí po sv. Martinu. Poslední jmenovaný byl z nich nejdůležitější a trval 15 dní. Roku 1591 bylo stanoveno, že během jarmarků nebude držen soud.³⁴

Symbolem někdejšího bohatství středověké Kutné Hory je chrám sv. Barbory, jehož stavba započala roku 1388 a pokračovala, s přestávkou během husitských válek,³⁵ do roku 1558, kdy měšťanům začaly docházet peníze.³⁶ V 15. a 16. století se kutnohorští šepmistři snažili vyrovnat Praze. Projevem této snahy bylo mimo jiné zřízení dvou lékáren, které byly v této době ještě zvláštností. Ve městě působili také lékaři a lazebníci.³⁷ V první polovině 16. století se do města opět stěhovalo značné množství německého obyvatelstva,³⁸ jehož soužití s českým obyvatelstvem, i z důvodů konfesních, nebylo bezproblémové.³⁹ V předbělohorském období stálo v Kutné Hoře 950 domů.⁴⁰ Trvale ve městě bydlet měli zakázáno židé, kteří sem směli přicházet pouze

---

³¹ Tamtéž, s. 229.

³² J. JELÍNEK, *Kutná Hora*, s. 55.

³³ E. MATĚJKOVÁ, *Kutná Hora*, s. 38.

³⁴ H. ŠTROBLOVÁ – B. ALTOVÁ, *Kutná Hora*, s. 118–119.

³⁵ J. JELÍNEK, *Kutná Hora*, s. 42.

³⁶ Tamtéž, s. 44.

³⁷ J. ŠIMEK, *Kutná Hora*, s. 38–39.

První dochovaná zmínka o lékaři pochází z roku 1478. Tamtéž, s. 43.

³⁸ H. ŠTROBLOVÁ – B. ALTOVÁ, *Kutná Hora*, s. 136.

³⁹ Tamtéž, s. 137.

⁴⁰ František DVORSKÝ, *O počtu domů v Praze a královských městech v Čechách v 16.–19. století*, Praha 1882, s. 21.

za obchodem.⁴¹ Většina z nich žila v nedalekém Kolíně.⁴² Od roku 1568 jim byl vstup do města zakázán úplně.⁴³

Svou prestiž začala Kutná Hora ztrácet v 16. století. Její politický úpadek souvisel s omezováním moci měst po nástupu Ferdinanda Habsburského na český trůn. V letech 1546–1547 se město účastnilo protihabsburského odboje, za což nebylo sice potrestáno ztrátou majetku, ale dočasně přišlo o svá privilegia.⁴⁴ Od poloviny 16. století započal také hospodářský úpadek v důsledku vyčerpávání povrchových těžebních pásem a následného zastavování prací v dolech.⁴⁵ Navzdory tomu začaly být raženy nové mince, tolary, ze stříbra, které bylo většinou dováženo.⁴⁶ Královská správa postupně převzala náklad dolů i vykupování rud. Horníci se již prakticky neúčastnili dolování a investovali do jiných oblastí.⁴⁷ V souvislosti s hospodářským poklesem utichala ve městě i stavební činnost.⁴⁸ Ve 2. polovině 16. století navíc zasáhly město tři epidemie moru⁴⁹ a povodeň, která napáchala velké škody.⁵⁰ Začátkem konce kutnohorského dolování byl rok 1615, kdy panovník převedl kutnohorské doly zcela do správy města.⁵¹

Svou pozornost obrátilo město ve 2. polovině 16. století k investicím do pozemkového majetku za hradbami. Byla vybudována rybníční soustava a v tvrzi Lorec byl zřízen městský pivovar. Na konci 16. století koupila Kutná Hora vsi Křesetice, Chrást, Perštejnec, Krupá, Bykánec a Týniště.⁵²

Panovník pokládal město za majetné, proto od něj neustále požadoval značné sumy na moření svých dluhů.⁵³ Roku 1600 se dostalo do vážných finančních problémů především kvůli velkému množství peněz, které během posledních let muselo vynakládat na války s Turky a na ražbu mincí. I přes tyto problémy si udrželo značné množství pozemkového majetku. Na počátku 17. století drželo vsi Vysoké Veselí,⁵⁴

---

⁴¹ J. ŠIMEK, *Kutná Hora*, s. 71.

⁴² V. SKŘIVANOVÁ, *Korespondence*, s. 40.

⁴³ P. M. VESELSKÝ, *Královské horní město*, s. 177.

⁴⁴ M. STAREČKOVÁ, *Obecní zaměstnanci*, s. 10.

⁴⁵ E. MATĚJKOVÁ, *Kutná Hora*, s. 71.

⁴⁶ H. ŠTROBLOVÁ – B. ALTOVÁ, *Kutná Hora*, s. 116.

⁴⁷ Tamtéž, s. 112–113.

⁴⁸ J. JELÍNEK, *Kutná Hora*, s. 64.

⁴⁹ H. ŠTROBLOVÁ – B. ALTOVÁ, *Kutná Hora*, s. 134.

⁵⁰ P. M. VESELSKÝ, *Královské horní město*, s. 214.

⁵¹ H. ŠTROBLOVÁ – B. ALTOVÁ, *Kutná Hora*, s. 114.

⁵² Tamtéž, s. 119–120.

⁵³ P. M. VESELSKÝ, *Královské horní město*, s. 174.

⁵⁴ Tamtéž, s. 247.

Neškaredice, Lomec,⁵⁵ Křesetice, Poličany,⁵⁶ Poboře, Chrást, Přítoky,⁵⁷ Pernštejnec, Krupá, Bahno, Krásoňovičky, Bykánec, Šetějovice, Předbořice, část vsi Černíny, dvory ve vsích Puchře a Týniště.⁵⁸

---

⁵⁵ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 190r.

⁵⁶ Tamtéž, fol. 217v.

⁵⁷ Tamtéž, fol. 298r.

⁵⁸ Tomáš Václav BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618, část II.*, Praha 1883, s. 1063–1064.

Willenbergovae veduta Kutné Hory z roku 1602

59

⁵⁹ https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2e/Kutn%C3%A1_hora.jpg, cit. 24. 4. 2020.

2. Historický vývoj Čáslavi do roku 1620

Město Čáslav leží v Polabské nížině přibližně deset kilometrů jihovýchodně od Kutné Hory.⁶⁰ Lidé se v oblasti dnešní Čáslavi usídlili již v pravěku.⁶¹ V 11. století zde pravděpodobně stálo přemyslovské správní hradiště⁶² vybudované na návrší, tzv. Hrádku, pod nímž byla založena osada.⁶³ Vybudováním byl patrně pověřen Slavníkovec Čáslava,⁶⁴ bratr. sv. Vojtěcha.

Středověké město bylo postaveno na svém nynějším místě okolo roku 1260,⁶⁵ po jehož založení pravděpodobně zanikl původní správní hrad. Místo, kde stával, pak bylo v 16. století postupně přeměněno ve vinice a zahrady. Královské město založil Přemysl Otakar II. na příhodném místě jedné ze zemských stezek, tzv. Haberské cestě spojující Čechy a Moravu. Lokátorem a prvním rychtářem byl Konrád Špitálský, který do města pozval lidi z území dnešního Německa a Nizozemí. Díky tomu mělo město převážně německý charakter.

Čáslav byla založena plánovitě a její náměstí, které sloužilo především jako tržiště, patří k největším v České republice.⁶⁶ Vedly z něj tři hlavní ulice ke třem městským bránám:⁶⁷ Kutnohorské (jinak také Horské), Chrudimské (Hradecké) a Brodské (Jeníkovské). Čtvrtá brána, tzv. Žižkova (Táborská)⁶⁸ byla nejspíš jen brankou pro pěší.⁶⁹ Brány byly součástí hradeb vystavěných již ve 13. století.⁷⁰ Tři hlavní brány byly stráženy mohutnými věžemi, z nichž se dochovala jen jedna. Brány byly zbořeny v polovině 19. století. Za vlády Karla IV. byl založen minoritský klášter,

⁶⁰ <https://mapy.cz/zakladni?mereni-vzdalenosti&x=15.3296607&y=49.9314240&z=13&rm=9iWY1xX4Dk9i7m1xWw.->, cit. 24. 4. 2020.

⁶¹ Jarmila VALENTOVÁ, *Osídlení Kutnohorská a Čáslavska v době laténské*, Archeologické rozhledy 4, 1996, s. 733.

⁶² Drahomíra NOVÁKOVÁ, *Čáslav: proměny města*, Čáslav 2013, s. 9.

Tato správní hradiště byla součástí tzv. hradské soustavy vytvořené přemyslovskými knížaty. Správcem hradiště a jeho okolí byl kastelán, který byl zástupcem knížete pro danou oblast se správními, soudními a vojenskými pravomocemi. V Čechách fungovala hradská soustava od 10. do poloviny 13. století. J. JANÁK – Z. HLEDÍKOVÁ – J. DOBEŠ, *Dějiny*, s. 36–37, 45.

⁶³ Antonín, PROFOUS, *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny, díl. I.*, Praha 1947, s. 265.

⁶⁴ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 9.

⁶⁵ A. PROFOUS, *Místní jména*, s. 265.

⁶⁶ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 9–10.

⁶⁷ August SEDLÁČEK, *Děje města Čáslavě*, Praha 1874, s. 27.

⁶⁸ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 10.

⁶⁹ A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 27.

⁷⁰ Městské hradby jsou zobrazeny na nejstarším známém typáři čáslavské městské pečeti ze 13. století. Martin TOMÁŠEK, *Opevnění královského města Čáslavi z pohledu archeologie*, in: Forum urbes medii aevi 5: Městské fortifikace ve vrcholně středověkých zeměpanských městech střední Evropy, Brno 2008, s. 262.

který se stal součástí městského opevnění⁷¹ a zanikl pravděpodobně za husitských válek. Až do husitských válek doplňovaly městskou pevnost valy a příkopy.⁷² Součástí obranného systému města byly také rybníky Podměstský a Svornost.⁷³ Před městem stála předměstí, která nesla jména podle jednotlivých bran.⁷⁴

Z hlediska správy město podléhalo bezprostředně královskému podkomořímu.⁷⁵ Organem obce byla městská rada, v jejímž čele stál městský rychtář, kterého jmenoval král na jeden rok. Od 14. století působil ve funkci rychtáře jeden člověk i několik let po sobě.⁷⁶ Od roku 1407 je v pramenech uváděno, že členů rady (konšelů) bylo 12. Nové radní vždy navrhovali ti odstupující. Počet navržených byl trojnásobkem počtu radních a z nich pak král vybíral novou radu. Sázení městské rady prováděl královský podkomoří nebo hofrychtář,⁷⁷ který z nových konšelů vybíral čtyři osoby k uchování klíčů od městských bran.⁷⁸ Pro velké zaneprázdnění rychtáře soudními záležitostmi byl zřízen úřad purkmistra, v Čáslavi poprvé zmiňovaný roku 1371, který byl původně rychtářovým zástupcem pro předsedání v radě. V úřadu purkmistra se střídali jednotliví konšelé po čtyřech týdnech. Městská rada měla k ruce různé úředníky a služebníky. Mezi nimi byl na předním místě městský písař, který byl stálým a placeným úředníkem.⁷⁹

Na počátku husitských válek stála Čáslav s převahou německého patriciátu na straně Zikmunda Lucemburského, který zde i několikrát pobýval. Na husitskou stranu se přidala roku 1421 a německý patriciát byl nucen k odchodu. V červnu 1421 se v kostele sv. Petra a Pavla⁸⁰ sešel zemský sněm, známý jako tzv. Čáslavský sněm, na kterém byly přijaty čtyři pražské artikuly, odmítnut nárok Zikmunda Lucemburského na český trůn a zvoleno direktorium. Konaly se zde i další zemské sněmy. Město se stalo součástí Východočeského svazu, ve kterém setrvalo do bitvy u Lipan.⁸¹ Kvůli husitským

---

⁷¹ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 10.

⁷² M. TOMÁŠEK, *Opevnění*, s. 269.

⁷³ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 10.

⁷⁴ A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 45.

⁷⁵ Tamtéž, s. 27.

⁷⁶ Tamtéž, s. 48.

⁷⁷ Tamtéž, s. 50.

⁷⁸ Tamtéž, s. 156.

⁷⁹ Tamtéž, s. 51–52.

⁸⁰ Kostel byl postaven krátce po založení samotného města. Vilém Václav KREMER, *Děkanský chrám sv. Petra a Pavla v Čáslavi*, Čáslav 2014, s. 16.

⁸¹ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 10–11.

válkám se značně zadlužilo⁸² a církevní správa na území města se stal součástí městské správy.⁸³

Při založení dostalo město 97 lánů pozemků.⁸⁴ Díky své poloze se stalo významným zemědělským centrem a zásobovalo i Kutnou Horu. Intenzivní kácení lesů kvůli potřebě dřeva na zásobování kutnohorských dolů a rozšiřování polí způsobilo městu trvalé problémy s nedostatkem vody. I proto bylo založeno několik rybníčních soustav, jejichž základy byly položeny na přelomu 13. a 14. století a k dalšímu rozšiřování docházelo v 15. a 16. století.

Řada čáslavských měšťanů se finančně podílela na těžbě kutnohorského stříbra.⁸⁵ Většina z nich však měla příjmy z polností, které vlastnila v okolí města. Jen část obyvatel se živila obchodem a řemesly.⁸⁶ I v Čáslavi fungovaly cechy, mezi kterými v 16. století nacházíme řezníky, sladovníky, tkalce, koželuhy, pivovarníky, hrnčíře, kramáře a mydláře.⁸⁷ O provozování obchodu není v pramenech mnoho zpráv. V 17. století obchodovali Čáslavští převážně s koňmi. Ve městě se konaly výroční trhy 19. března a 4. srpna. První z nich udělil městu Vladislav Jagellonský roku 1484 a druhý Jan Lucemburský roku 1341.⁸⁸

Karel IV. daroval Čáslavským roku 1372 právo svůj nemovitý majetek odkázat komukoli ve městě i mimo něj.⁸⁹ Měšťané směli s povolením krále kupovat statky i celé vsi a již ve 14. století měli značné majetky.⁹⁰ Hospodářský rozvoj zažívala Čáslav za vlády Jiřího z Poděbrad a Jagellonců.⁹¹ Roku 1472 jí Vladislav Jagellonský udělil právo pečetit písemnosti červeným voskem.⁹² Dobré pověsti se těšila partikulární latinská škola a zásluhou literátského bratrstva vznikly bohatě iluminované čáslavské kancionály.⁹³ V 15. století byl také zřízen městský špitál.⁹⁴

---

⁸² A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 80.

⁸³ Helena ŠTROBLOVÁ, *Čáslav na přelomu 15. a 16. století (ve světle radního manuálu z let 1496-1509)*, Středočeský sborník historický, 19, 1993, s. 22.

⁸⁴ Tamtéž, s. 29.

⁸⁵ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 9–10.

⁸⁶ A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 63.

⁸⁷ Tamtéž, s. 172.

⁸⁸ Tamtéž, s. 178.

⁸⁹ Tamtéž, s. 35.

⁹⁰ Tamtéž, s. 63.

⁹¹ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 11.

⁹² A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 93.

⁹³ Latinský na konci 15. století a český ve druhé polovině 16. století. D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 11.

⁹⁴ První zmínka pochází z roku 1416. A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 148.

Na počátku 16. století byl vybudován vodovod, který přiváděl vodu do dvou kašen na náměstí.⁹⁵ Na konci první čtvrtiny 16. století čítal městský majetek asi sedm vesnic a některé menší nemovitosti.⁹⁶ Rozšiřování pozemkového majetku i rozvoj obchodu a řemesel byl přerušen požárem před Velikonoci roku 1522,⁹⁷ který se rozšířil z Brodského předměstí po celém městě. Zničil většinu budov i veškeré městské písemnosti.⁹⁸ Obnově města pomohl Ludvík Jagellonský, který mu na 10 let prominul daně. I přes protipožární opatření nařízená městskou radou postihly Čáslav do konce 16. století ještě dva další požáry.⁹⁹ Město se po požáru brzy vzpamatovalo a začalo nakupovat nový pozemkový majetek a roku 1540 vykoupilo rychtu.¹⁰⁰ Za svého největšího rozkvětu vlastnilo rozsáhlé pozemky ve svém okolí – např. dvůr Šintlochy (dn. Filipov), vsi Řečice (dn. Koudelov), Drchov (dn. Lochy), Weidhof (dn. Hejdof).

Roku 1547 byla Čáslav jedním z měst potrestaných za účast v prvním protihabsburském povstání. Ztratila některá privilegia, byl jí zkonfiskován majetek¹⁰¹ a do města byl dosazen královský rychtář, bez jehož přítomnosti se konšelé nesměli scházet. Již v září roku 1547 vrátil král městská privilegia i některé zabavené statky.¹⁰² Bylo však odňato hrdelní právo a znovu zavedena odúmrt' náležející králi.¹⁰³

Potrestání zahájilo úpadek města, které se od té chvíle začalo se zadlužovat.¹⁰⁴ Od vypuknutí války s Turky roku 1593 trpělo přechody vojsk spojenými s rabováním.¹⁰⁵ Zadlužování se zhoršovalo také na přelomu 16. a 17. století, kdy museli čáslavští uhradit nemalé dluhy císaře Rudolfa II. a poskytnout mu půjčku, na kterou si ale sami museli půjčit. Pro dluhy se dokonce dostalo roku 1607 před soud nejvyššího purkrabího.¹⁰⁶

---

⁹⁵ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 10.

⁹⁶ Zdeněk BERAN, *Majetkové proměny Čáslavského kraje v pozdním středověku a jeho územně správní struktura. Rekonstrukce vzniku nových územních celků v jižní části východních Čech*, in: Ondřej FELCMAN, *Území východních Čech od středověku po raný novověk: kapitoly k územně správním dějinám regionu*, Praha 2011, s. 68.

⁹⁷ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 11.

⁹⁸ Jediná městská kniha, kterou požár nezničil, byla smíšená kniha obsahující zápisy trhů, platby a usnesení rady z let 1496-1506. A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 106–107.

⁹⁹ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 11.

¹⁰⁰ A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 110.

¹⁰¹ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 11.

¹⁰² A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 119–21.

¹⁰³ Tamtéž, s. 123.

¹⁰⁴ D. NOVÁKOVÁ, *Čáslav*, s. 11.

¹⁰⁵ A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 132.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 137. Mezi jejich věřiteli byla i Kutná Hora. AMKH, *Knihy kopiařů 1601–1614*, fol. 436v.

Na vzdory finančním problémům vlastnilo město v námi sledovaném období pozemkový majetek, např. Duhanský dvůr, vsi Drobovice, Močovice,¹⁰⁷ Vrdy¹⁰⁸ a další kupovalo, přestože na to nemělo dostatečné prostředky.¹⁰⁹ Koupilo například šosovní dvůr Řečice v roce 1595, roku 1598 ves Skovice. 1604 ves Březí, 1605 dvůr Druhanice, 1607 žitenický Nový dvůr a ves Zbudovice.¹¹⁰

Mezi nejvýznamnější měšťanské rodiny 16. století, z nichž některé byly povýšeny do šlechtického stavu, patřili Hradišští z Hradiště, Humpolečtí z Rybenska, Ledčárové ze Sionu, Vnoučkové z Vorličné, Borovští z Borové, Přibyslavští z Modlíkova a Sixtové ze Zvířetína.¹¹¹ V roce 1600 stálo přímo ve městě 196 domů a 54 domů se nacházelo na předměstích.¹¹² I v této době obklopovaly město hradby, bašty, valy a příkopy.¹¹³

---

¹⁰⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 54v, 190r, 298r.

Ves Močovice koupilo město roku 1490. A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 96.

¹⁰⁸ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 337r.

Ves Vrды koupilo město roku 1537. A. SEDLÁČEK, *Děje*, s. 110.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 126.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 134–135.

¹¹¹ Tamtéž, s. 181–194.

¹¹² Tamtéž, s. 141.

¹¹³ Tamtéž, s. 146.

Willenbergova veduta Čáslavi z roku 1602

¹¹⁴ https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9f/%C4%8C%C3%A1slav_-_1602_willenberg.jpg, cit. 24. 4. 2020.

3. Kutnohorská městská kancelář a vznik písemností v předbělohorské době

V předbělohorské době patřila kutnohorská městská kancelář mezi vyspělejší typy. Jednalo se o organizovanou instituci s rozsáhlou činností odpovídající významu města. Působilo v ní více písařů najednou. Písaři ručili za správnost prováděných zápisů a jako jediní směli nahlížet do městských knih. Za celou administrativu odpovídal písař označovaný jako „přední radní písař“ nebo „první písař radní“. Radní písaře vybírali konšelé a obecní starší.¹¹⁵

Písemná komunikace mezi městskými radami výrazně narůstala od 16. století.¹¹⁶ Na přelomu středověku a novověku se staly nejčastěji vyhotovovanou písemností misivy, jejichž forma se vyhranila v 15. století. Velký nárůst misivů souvisel se snahou městských rad, jakožto zastupujících institucí, vyřešit spory s nejrůznějšími subjekty bez vzniku soudního sporu, který by byl řešen před nadřízenou soudní stolicí městského práva.¹¹⁷

V souvislosti s narůstajícím objemem korespondence vznikaly již od pozdního středověku kopiáře a registra.¹¹⁸ Zatímco od vedení kopiářů bylo postupně upouštěno, registra se stala běžně vedenými knihami.¹¹⁹ Vedle nich se v městských kancelářích často objevovali tituláře.¹²⁰ V Kutné Hoře se nám dochovaly čtyři svazky register pro léta 1575–1588 a 1601–1620.

Písemnosti vznikaly nejčastěji z podnětu plnoprávného obyvatele města, který je v písemnostech označován jako „soused“ nebo „spolusoused.“¹²¹ V případě Kutné Hory se můžeme setkat také s označením „spoluhorník.“¹²² Iniciátorem vzniku písemnosti mohl být také městský úředník plnící povinnosti spojené s jeho úřadem. Na městskou radu se obraceli i neplnoprávní obyvatelé, označovaní v písemnostech jako „obyvatelé“,

---

¹¹⁵ J. VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace mezi českými královskými městy*, s. 94, 96.

¹¹⁶ Marta HRADILOVÁ – Marie TOŠNEROVÁ, *Jakž lidé hodnověrní zprávu činí: formy písemné komunikace v raném novověku*, Praha 2018, s. 7.

¹¹⁷ J. VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace českých královských měst*, s. 18.

¹¹⁸ Jednalo se o pomocné kancelářské knihy. Do kopiářů byla opisována došlá korespondence a do register odesílána.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 19.

¹²⁰ Tamtéž, s. 25.

¹²¹ V. SKŘIVANOVÁ, *Korespondence*, s. 48.

¹²² AMKH, *Kniha kopiářů 1612-1620*, fol. 37v.

nebo drobná šlechta z okolí města.¹²³ Iniciátorem vzniku písemnosti mohla být i sama městská rada při hájení vlastních zájmů.¹²⁴

Městská rada nejprve přezkoumala nárok žadatele. Pokud byl shledán právoplatným, byl vytvořen koncept písemnosti v městských registrech. Podle něj byl vyhotoven misiv, který byl zaslán městské radě, do jejíž kompetencí spadal konečný adresát, kterého se žádost týkala.¹²⁵

Písemnosti samozřejmě vznikaly také jako odpověď na došlé písemnosti. Pokud se jednalo o záležitosti měšťanů, městská rada pouze tlumočila odpověď svého obyvatele a případně se jej zastávala. Tak například Kutnohorští odpovídali Čáslavským na psaní určené Martě Eliášce a její odpověď odesílali spolu se svým psaním.¹²⁶

Městská rada také mohla urgovat jinou městskou radu a opakovat svou žádost. Například 17. února 1581 psali Kutnohorští Čáslavským na základě žádosti svého měšťana Jana Kaplana, kterému dlužil čáslavský měšťan Filip Perníkář, aby ho Čáslavští donutili dluh zaplatit.¹²⁷ Po více než roce, 27. května 1582, posílali Kutnohorští svou žádost znovu.¹²⁸

V námi sledovaném období bylo již běžné, že žádosti byly městské radě podávány v písemné formě. V písemnostech se často setkáváme s odkazem na podanou žádost, kterou přikládal odesílatel ke svému dopisu: „*k širšímu vyrozumění Vašim opatrnostem spis a ohlášení jich nám podané příležitostě odsíláme.*“¹²⁹ Samotný dopis byl pak často jen jakýmsi průvodním dopisem obsahujícím jen nejzákladnější informace.¹³⁰

Součástí korespondence bývaly žádosti, smlouvy a další dokumenty potvrzující nárok žadatele nebo odpovědi druhé strany. S narůstající korespondencí narůstalo i množství tohoto aktového materiálu. Velmi důležité byly spisy u vleklých záležitostí, které osvětlovaly celý spor mezi stranami, takže i nový úředník nebo člen městské rady měl možnost se seznámit s daným problémem.¹³¹

Doručení korespondence zajišťoval městský posel, který u sebe nosil kovový štítek se znakem města a kopí na obranu. Posel byl placeným úředníkem. Náklady vždy

---

¹²³ V. SKŘIVANOVÁ, *Korespondence*, s. 48.

¹²⁴ Tamtéž, s. 51.

¹²⁵ Tamtéž, s. 49.

¹²⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 28v.

¹²⁷ Tamtéž, fol. 14r.

¹²⁸ Tamtéž, fol. 35v–36r.

¹²⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 174v.

¹³⁰ J. VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace českých královských měst*, s. 24.

¹³¹ V. SKŘIVANOVÁ, *Korespondence*, s. 50.

hradila městská rada, která iniciovala vznik písemnosti. Poslové bývali také pověřováni doručení dlužné částky věřiteli nebo jejím vyzvednutím u důchodních úředníků ve městě dlužníka. V takovém případě hradil jejich cestu dlužník. V pramenech bývá posel někdy označován jako „ukazatel listu“ a často býval vybaven průvodním dopisem.¹³²

Po příchodu na radnici kompetentní personál převzal písemnost a po seznámení s obsahem vydal poslovi potvrzení o doručení (kundšaft). Prostřednictvím svých služebníků informovala městská rada konečného adresáta.¹³³ Vzhledem k pomíjivé platnosti svého obsahu byly misivy po vyřešení dané záležitosti až na výjimky skartovány.¹³⁴

---

¹³² Tamtéž, s. 51–52.

¹³³ J. VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace mezi českými královskými městy*, s. 130–131.

¹³⁴ Tamtéž, s. 134.

4. Diplomatický rozbor kutnohorských register

Pro rekonstrukci komunikace Kutné Hory a Čáslavi v předbělohorském období jsme jako hlavní prameny použili čtyři dochované knihy kutnohorských městských register, na která se zaměříme v této kapitole. Jelikož celková analýza těchto pramenů není hlavní náplní této práce, provedeme pouze základní diplomatický rozbor.

Tyto čtyři knihy jsou uloženy v SOkA Kutná Hora jako součást fondu AMKH. Všechny nesou název *Knihy kopiářů*. Toto označení není dobové. Z pohledu diplomatiky jsou kopiáře pomocné kancelářské knihy, do nichž byly opisovány došlé písemnosti v plném znění. Již při prvním pohledu na zápisy v těchto knihách je však zřejmé, že se nejedná o knihy kopiářů, ale o knihy register. Tedy pomocné kancelářské knihy, do nichž byly zapisovány odesílané písemnosti.¹³⁵

Zápisy ve všech čtyřech knihách jsou většinou řazeny chronologicky. Specifický je začátek první knihy, kde se objevují jednotlivě i zápisy z dřívějších let. Zápisy byly původně pořizovány na jednotlivé listy. O tom svědčí i fakt, že ve všech knihách se setkáváme s problémem, že na versech některá slova na konci řádku zasahují do vazby a nejsou tak vidět a na rectech takto často mizí části poznámek.

Jazykem zápisů je čeština, ojediněle se objevují zápisy v latině nebo němčině. Písmem je česká novogotická kurzíva, v některých nadpisech polokurzíva. Latinské zápisy i občasná latinská slova v českých zápisech jsou psána humanistickým písmem. Zápisy mají zpravidla následující strukturu: adresa, narace, dispozice, závěr a datace.

Písemnosti jsou adresovány nejrozličnějším příjemcům. Najdeme mezi nimi královská i poddanská města, úředníky na panstvích, nejvyšší zemské úředníky, apelační soud, panovníka, šlechtice, měšťany i zahraniční města. Jedná se tedy o všeobecná registra a vzhledem k poklesu významu města v této době ani nepředpokládáme existenci dalších specializovaných register. Kromě konceptů *misivů* zde najdeme např. také listy *fedrovní*, *věřící*, *zachovací*, *výhostní*, *příznávací*, *vidimusy*, *cedule*, *půhony*, *důhony*.

Dochovaná registra zachycují písemnosti let 1575–1588 a 1601–1620 a jednotlivě zápisy z některých dalších let. Jedna kniha obsahuje zápisy z 8–14 let. Můžeme tedy předpokládat, že zápisy z let 1589–1600, které chybí, byly vedeny v jedné knize, která se nám nedochovala. Jelikož zápisy z let 1581–1584 a 1612–1614 se

---

¹³⁵ V. SKŘIVANOVÁ, *Korespondence*, s. 16.

nacházejí ve dvou knihách, které se tak částečně časově překrývají, nemůžeme s jistotou říci, že chybějící kniha obsahovala zápisy pouze z let 1589–1600, protože i v tomto případě se některé roky mohly překrývat s jinou knihou. Podrobněji se na možnost existence dalších knih podíváme v následující kapitole věnující se především analýze konceptů adresovaných do Čáslavi.

4.1. Kniha kopiářů 1571–1584

Jedná se o pomocnou kancelářskou knihu s rozměry 23,5 x 33 cm. Na vnitřní straně desek se nachází poznámka o restaurátorském zásahu, který provedla Krajská konzervační dílna v Říčanech v roce 1968. Ručním papírem byly vyspraveny některé poničené listy a kniha byla opatřena novou plátěnou vazbou s koženým hřbetem.

Jak jsme již zmínili výše, označení Kniha kopiářů není správné. U této knihy ale není správné ani časové označení. Z let 1571–1573 obsahuje dohromady pouze 19 zápisů a z roku 1574 žádný. Pokud bychom tedy chtěli knihu pojmenovat správně v souladu s jejím obsahem, nesla by označení Kniha register (1545, 1568, 1571, 1572, 1573) 1575–1584.

Kniha je opatřena novodobou foliací provedenou obyčejnou tužkou. Celkem čítá 436 folií s 2 014 zápisy. Do foliace nejsou zařazeny porůznu vlepené listy doplňující zápisy. Z obsahového hlediska můžeme knihu rozdělit do dvou částí. Toto dělení naznačuje i foliace, která končí foliem číslo 19 a pak začíná znovu od čísla 1. První část knihy je kombinací register a kopiáře. Obsahuje celkem 45 zápisů. Druhou část tvoří 416 očíslovaných folií a poslední neočíslované folio¹³⁶ a jde již o registra v pravém slova smyslu.

Na prvních devatenácti foliích se nachází filigrán ježka. Od nové foliace se objevuje motiv ježka s květinou. Jedná se o motiv užívaný jihlavskou papírnou, která sídlila ve vesnici Staré Hory. Kromě motivu ježka se v knize objevuje také motiv orlice, např. na foliích 393–414.¹³⁷ Několikrát se v knize objevuje motiv ruky s nataženým palcem, ukazováčkem nebo prostředníčkem, který nejspíše sloužil jako orientační pomůcka.¹³⁸

V tomto svazku se setkáváme s celkem pěti písarskýma rukama. První část knihy, tedy folia 1–19, je celá napsána rukou neidentifikovaného písaře (písař A), jehož

¹³⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*.

¹³⁷ V. SKŘIVANOVÁ, *Korespondence*, s. 19.

¹³⁸ M. HOLUBOVÁ, *Korespondence*, s. 34.

písmo je velmi úhledné. Typické pro něj je zvýraznění první litery odstavce a zdvojování některých písmen.¹³⁹ Dominantním písařem druhé části knihy je Jan Veverin Písecký z Kranichfeldu¹⁴⁰ (písař B). Janovy zápisy jsou zpravidla krátké. Občas se mezi nimi vyskytují zápisy psané jinými písařskými rukama, které jsme identifikovali celkem tři. Prvním z nich je Pavel Hraběšinský¹⁴¹ (písař C), pro kterého jsou typické výrazné dlouhé dřiky a velmi úhledné písmo a se kterým se setkáme např. na foliích 253v–254r. Dalším je Bohuslav Šatný¹⁴² (písař D), s jehož písmem se setkáme např. na foliích 276v–277v. Posledního písaře (písař E), jehož zápisy se objevují např. na foliích 341r–342r, se nám nepodařilo identifikovat.

4.2. Kniha kopiářů 1581–1588

Tato pomocná kancelářská kniha má rozměry 22,5 x 34,5 cm. Také ona byla restaurována v roce 1968 Krajskou konzervační dílnou v Říčanech. Poškozené listy byly vyspraveny ručním papírem a byla opatřena novou plátěnou vazbou s koženým hřbetem.

Vzhledem k jejímu obsahu by měla být označena jako Kniha register 1581–1588. Časově se v letech 1581–1584 překrývá s předchozí knihou. Je opatřena novodobou foliací provedenou obyčejnou tužkou. Celkem ji tvoří 544 folií s 1 772 zápisy. Na rozdíl od předchozí knihy se vlepené listy objevují jen výjimečně. Na foliích 1r–5v je na začátku každého zápisu římská číslice označující jeho pořadí.¹⁴³

Převažujícím filigránem v této knize je opět ježek s květinou z jihlavské papírny. Není ale již tak dominantní jako v předchozí knize. Kromě ježka zde najdeme motiv orlice, který se nachází na listě vloženém mezi folia 69 a 70. Dalším motivem, který se vyskytuje na více foliích, je poupě růže na stonku s lístky.¹⁴⁴

Na prvním nefoliovaném listu je zeleným inkoustem napsáno, že se jedná o „*Notular Bohuslava Šatného z Olivetu*“, který byl prvním písařem těchto register.¹⁴⁵ Jsou to právě jeho zápisy, které jsou označeny římskými čísly, ale pouze po folio 5v. Na dalších foliích již od tohoto číslování upustil. S jeho písařskou rukou se setkáváme až

---

¹³⁹ Například „slovuttné opatřnosti“ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 2v.

¹⁴⁰ Marie KAPAVÍKOVÁ – Lubomír VANĚK, *Kutnohorští městiští písaři 15. a 16. století*, Kutná Hora 1984, uk. č. 21.

¹⁴¹ Tamtéž, uk. č. 24.

¹⁴² Tamtéž, uk. č. 26.

¹⁴³ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*.

¹⁴⁴ V. SKŘIVANOVÁ, *Korespondence*, s. 20.

¹⁴⁵ M. HOLUBOVÁ, *Korespondence*, s. 35.

do folia 53r. Jelikož s několika jeho zápisy se setkáváme i v předcházejícím svazku, můžeme předpokládat, že byl hlavním písařem této knihy, ale když bylo potřeba provedl zápis i v knize první. Naopak Jan Veverin, který je dominantním písařem přecházející knihy, se výjimečně objevuje i v této knize, např. fol. 108v. Druhým dominantním písařem této knihy je Pavel Girkonis Litomyšlský¹⁴⁶ (písař Ch), který se začíná objevovat od folia 59v a postupně jeho zápisy získávají převahu. S jeho písařskou rukou se setkáváme až do konce knihy. Méně často se setkáváme s písařskými rukama Martina Dašického (písař I),¹⁴⁷ Jana Vodňanského (písař J),¹⁴⁸ a Pavla Hraběšinského (písař K). Dále jsou zde tři písařské ruce (F, G a H), které se nám nepodařilo identifikovat.

4.3. Kniha kopiářů 1601–1614

Rozměry třetí knihy jsou 21 x 32,5 cm. Na rozdíl od předcházejících dvou má původní pergamenovou vazbu. Restaurátoři v ní pouze vyspravili poškozená folia japonským papírem. Na jejím hřbetu se nachází papírový štítek s označením „Kopiář 1601–1603“, který pochází z pozdější doby.

Obsahuje jen zápisy vydaných písemností, měla by tedy nést označení Kniha register 1601–1614. Ze všech čtyř dochovaných knih obsahuje zápisy zachycující nejdelsí období, což se promítlo i do její velikosti. Počet listů je značně vyšší, a to celkem 794 s 2 440 zápisy. Prvních 25 listů není foliovaných. Teprve od 26. listu začíná novodobá foliace obyčejnou tužkou od čísla 1, která pokračuje až po číslo 769. Z průběžného způsobu foliace se vymykají dvě folia označená číslem 196, ke kterým bylo později inkoustem dopsáno rozlišení (a) a (b).¹⁴⁹ Nacházíme zde nadpisy upozorňující, že začínají zápisy z nového roku.

I v této knize se setkáváme s filigrány s motivem ježka, ježka s květinou a orlice. Nově se objevuje filigrán v podobě dvou kruhů spojených nepravidelnými krátkými tahy.¹⁵⁰

---

¹⁴⁶ M. KAPAVÍKOVÁ – L. VANĚK, *Kutnohorští měšťtí písaři*, uk. č. 27.

¹⁴⁷ Tamtéž, uk. č. 28.

¹⁴⁸ Tamtéž, uk. č. 29.

¹⁴⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*.

¹⁵⁰ V. SKŘIVANOVÁ, *Korespondence*, s. 21.

Dominantním písařem třetí knihy je po celou dobu Jan Piscis¹⁵¹ (písař L). Jeho písmo je většinou úhledné a dobře čitelné. Vedle něj se zde setkáváme s písmem Jana Benicia (písař M) a Ondřeje Hubáčka (písař N).¹⁵²

4.4. Kniha kopiářů 1612–1614

Poslední kniha o rozměrech 22 x 34 cm byla také zrestaurována v roce 1968. Její vazba je novodobá plátěná s koženým hřbetem.

Jedná se o Knihu register (1608) 1612–1620. Časově se její obsah částečně překrývá s předcházející knihou, a to v letech 1612–1614, což se odráží i v počtu zápisů z roku 1612, kterých je pouze 29. Je opatřena novodobou foliací obyčejnou tužkou. Celkem obsahuje 580 folií s 1 466 zápisy. Od folia 571 se objevuje další foliace provedená obyčejnou tužkou, která začíná na tomto foliu od čísla 508.¹⁵³

Na foliu 32 a 58 jsou vyobrazeny dvě věže s cimbuřím a bránou s mříží. Na foliu 183 je na konci zápisu vyobrazena městská pečeť. Na foliích 480 a 530–532 jsou razítka s vyobrazením jihlavského městského znaku. Objevuje se zde celkem 13 různých filigránů, ale jen některé z nich jsou identifikovatelné. Nejvíce se vyskytuje filigrán v podobě dvou soustředěných kružnic. Uvnitř menší z nich je umístěno písmeno Z a v mezikruží nápis ZITTAW. Další znak je velmi podobný vyobrazení věží s cimbuřím a bránou s mříží z folií 32 a 58. Posledním identifikovatelným obrazcem je kartuše, v níž je umístěn znak města Jihlavy.¹⁵⁴

Poslední kniha také obsahuje nadpisy jednotlivých let. Nadpisu je vždy vyhrazena samostatná stránka.¹⁵⁵ Setkáme se i s nadpisem upozorňujícím, že na následujících foliích se budou vyskytovat zápisy ze dvou let dohromady.¹⁵⁶

Písmo této knihy i uspořádání zápisů je více zběžné, což ztěžuje čitelnost. Zápisy jsou vtěsnané jeden za druhý, obsahují mnoho škrťů a přípisů. Písaři jsou totiž, kteří pořizovali zápisy v předchozí knize. První dva, Jan Piscis a Jan Benicius, se zde objevují spíše ojedinele. Dominantním písařem byl třetí písař Ondřej Hubáček. To potvrzuje naši teorii, že každou knihu vedl po určité období jeden písař. Pokud ale z nějakého důvodu nemohl provést zápis, provedl ho písař, který měl na starosti jinou

¹⁵¹ M. KAPAVÍKOVÁ – L. VANĚK, *Kutnohorští městští písaři*, uk. č. 30.

¹⁵² M. HOLUBOVÁ, *Korespondence*, s. 36.

¹⁵³ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*.

¹⁵⁴ V. SKŘIVANOVÁ, *Korespondence*, s. 21

¹⁵⁵ Srov. AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 156r.

¹⁵⁶ Tamtéž, fol. 103r.

knihu. Jelikož zápisy Jana Benicia nepřevažují ani v této ani v předchozí knize, můžeme se domnívat, že měl v kanceláři na starosti vedení nějaké další knihy, případně jiný úkol.

Zápisy Ondřeje Hubáčka se v mnohém liší od ostatních písařů vyskytujících se ve všech čtyřech knihách. Rozbor by vystačil na samostatnou kapitolu, proto zmíníme jen některé pro něj typické znaky. U jeho zápisů není neobvyklé vynechání adresáta. Z obsahu takového psaní tedy můžeme pouze zjistit, do jaké skupiny adresát patřil. V případě, že potřeboval nějaké slovo nahradit jiným, původní slovo jednoduše přepsal novým, což velmi znesnadňuje čitelnost a mnohdy je možné slovo identifikovat pouze z kontextu. Specifická jsou jeho majuskulní písmena B a G, která jsou si velmi podobná.¹⁵⁷

---

¹⁵⁷ Tamtéž.

5. Kvantitativní analýza kutnohorských zápisů adresovaných do Čáslavi

V této kapitole se budeme podrobněji věnovat dochované korespondenci kutnohorské městské rady, která byla adresována městu Čáslavi a nachází se ve čtyřech knihách kutnohorských register. Je zde zapsáno celkem 317 celých a čtyři nedokončené a jeden škrtnutý zápis týkající se Čáslavi, které řeší 252 kauz.

Jak jsme již zmínili výše, první s druhou knihou a třetí se čtvrtou knihou se částečně překrývají. Zároveň je mezi těmito dvojicemi dvanáctiletá mezera, proto se budeme věnovat každé dvojici knih nejprve samostatně a pak je spolu porovnáme.

V následujících tabulkách jsme vedle sebe uvedli počty zápisů pro jednotlivé roky určené Čáslavským, Kolínským a Brodským. Tato tři města jsou v obou knihách nejčastějšími adresáty dopisů a tabulka nám poskytuje jejich srovnání. Poslední sloupec obsahuje celkový počet zápisů provedený v jednotlivých letech. Čísla za znaménkem plus uvádějí počet nedokončených nebo škrtnutých psaní adresovaných do Čáslavi.¹⁵⁸

V první knize je Čáslav na druhém místě, co do počtu zápisů, po již zmiňovaném Kolíně. Ve druhé knize je na třetím místě po Českém Brodě a Kolíně. To je samozřejmě dáno blízkostí Kutné Hory a těchto tří měst. Ukazuje to také na důležitost jejich vzájemné komunikace. V tabulce vidíme, že počty zápisů se pro jednotlivé roky značně liší. Jedním z důvodů jsou některé déle trvající kauzy, které vyžadovaly větší množství korespondence. V některých letech se dokonce Čáslav dostává početně před obě města nebo se jedná jen o velmi malý rozdíl.

Průměrný počet zápisů za rok pro léta 1575–1588 je 15,3 určených do Kolína, 11,8 do Českého Brodu a 11,5 do Čáslavi. Nejméně zápisů adresovaných Čáslavským bylo v letech 1576 a 1588, a to pouze čtyři. Nejvíce pak v roce 1582, kdy jich bylo 35.

---

¹⁵⁸ AMKH, *Knihy kopiářů 1571–1584*, fol. 270v; AMKH, *Knihy kopiářů 1581–1588*, fol. 59r a 66r.

*Kniha register (1545, 1568, 1571, 1572, 1573)**1575–1584*

Rok	Kolín	Brod	Čáslav	Celkem
1545	0	0	0	1
1568	0	0	1	1
1571	0	0	0	5
1572	1	0	4	6
1573	0	0	0	8
1575	7	3	9	158
1576	18	4	4	238
1577	16	4	10	194
1578	12	4	11	216
1579	13	14	10	189
1580	17	9	8	240
1581	12	12	17 + 1	296
1582	20	12	19	284
1583	7	8	6	169
1584	0	0	0	9
Celkem	123	70	99 + 1	2 014

Kniha register 1581–1588

Rok	Kolín	Brod	Čáslav	Celkem
1581	4	9	3	58
1582	19	10	15 + 1	238
1583	16	21	15 + 1	343
1584	24	21	5	289
1585	6	10	6	327
1586	2	10	5	159
1587	13	6	9	206
1588	7	8	4	152
Celkem	91	95	62 + 2	1 772

Zápisy z let 1581–1584 z obou knih dohromady

Rok	Kolín	Český Brod	Čáslav	Celkem
1581	16	21	20	354
1582	39	22	35	522
1583	23	29	21	512
1584	24	21	5	298

Při pohledu na celkový počet zápisů z let 1581-1583 je zřejmý značný nárůst korespondence do těchto tří měst i celkově. Je možné, že právě tento značný nárůst byl důvodem zavedení druhé knihy. Podíváme-li se opět na první dvě tabulky, je zřejmé, že v roce 1581 byly zápisy do druhé knihy činěny v malém množství případů. První zápis v druhé knize navíc pochází až z 8. listopadu 1581.¹⁵⁹ Následující rok se obě knihy početně vyrovnávají. Zápisy v nich začínají 5.¹⁶⁰ a 6. ledna.¹⁶¹ Roku 1583 již převažují zápisy v knize druhé. Od roku 1584 pak dochází k rapidnímu poklesu počtu

¹⁵⁹ Tamtéž, fol. 1r.

¹⁶⁰ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 304r.

¹⁶¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 15v.

dochovaných zápisů. Všech devět zápisů v první knize bylo pořízeno v lednu 1584. Domníváme se tedy, že nedošlo k poklesu písemné produkce v kutnohorské kanceláři, nýbrž pouze skončily zápisy do první knihy. Přikláníme se k již dříve zmíněné teorii, že nedochovaná registra pro léta 1589–1600 se mohla překrývat s dochovanými knihami a obsahovat mj. i zápisy z roku 1584.

Pokud jde o zápisy adresované do Čáslavi, některé kauzy se nacházejí v obou knihách a najdeme i zápisy,¹⁶² které byly sepsány ve stejný den a každý se nachází v jiné knize.¹⁶³ Dopisy určené Čáslavským v roce 1581, které se nachází v první knize, jsou datovány od ledna do prosince.¹⁶⁴ Tři dopisy v druhé knize jsou z ledna, listopadu a března,¹⁶⁵ v tomto pořadí. Z roku 1582 jsou zápisy v první knize z období opět z celého roku¹⁶⁶ a ve druhé knize od ledna do listopadu.¹⁶⁷ Tři misivy z roku 1583 v první knize jsou z ledna a února a jeden z července.¹⁶⁸ V druhé knize začínají 21. únorem a končí zápisem, jehož datace se bohužel částečně ztrácí ve vazbě a není čitelná. Předposlední zápis s čitelnou datací je z 28. září.¹⁶⁹ Z roku 1584 se zápisy adresované do Čáslavi nachází již pouze ve druhé knize.

Na základě těchto zápisů tedy můžeme říci, že písaři neměli systém pro rozlišování, zda zápis provedou do první nebo druhé knihy, založený na zapisování jedné kauzy vždy do jedné knihy, období v roce nebo dni v týdnu. Pouze v roce 1583 pozorujeme, že nejprve bylo zapisováno do první knihy a následně do druhé, s jednou výjimkou.

Nyní se podíváme na druhou dvojici knih. Ve třetí knize je nejčastějším adresátem stále Český Brod a za ním Čáslav s Kolínem. I v poslední knize je Čáslav na druhém místě, tentokrát za Kolínem a Český Brod se propadá na třetí místo se značným poklesem počtu zápisů, který je vidět i tabulce souhrnného počtu zápisů z let 1612–

---

¹⁶² Srov. AMKH, *Knihy kopiářů 1571–1584*, fol. 237r; AMKH, *Knihy kopiářů 1581–1588*, fol. 41v.

¹⁶³ Srov. AMKH, *Knihy kopiářů 1571–1584*, fol. 303v. AMKH, *Knihy kopiářů 1581–1588*, fol. 20r.

¹⁶⁴ AMKH, *Knihy kopiářů 1571–1584*, fol. 250r, 251r, 255r, 274r, 278r, 280v, 283r, 284v, 286v, 288r, 294r, 297r, 298v, 299r, 300r, 301r.

¹⁶⁵ AMKH, *Knihy kopiářů 1581–1588*, fol. 2r, 6v, 14r.

¹⁶⁶ AMKH, *Knihy kopiářů 1571–1584*, fol. 303v, 305r, 307v, 312r, 313r, 318r, 327r, 329v, 330r, 331r, 341v, 344r, 351v, 353v, 355r, 357v, 360v.

¹⁶⁷ AMKH, *Knihy kopiářů 1581–1588*, fol. 17r, 20r, 20v, 21v, 28v, 30r, 32r, 33v, 36r, 37r, 41v, 45r, 52r, 55r, 58v.

¹⁶⁸ AMKH, *Knihy kopiářů 1571–1584*, fol. 368v, 370r, 374r, 375r, 375v, 392v.

¹⁶⁹ AMKH, *Knihy kopiářů 1581–1588*, fol. 61v, 68r, 69v, 72r, 85r, 89r, 84r, 104r, 108v, 114r, 115v, 141v, 154v, 162v.

1614. I zde můžeme pozorovat větší rozdíly v počtech zápisů u některých let z důvodů již uvedených u prvních dvou knih.

Průměrný počet zápisů za rok pro léta 1601–1620 je 8,6 do Kolína, 7,3 do Čáslavi a 7 do Brodu. Průměry jsou oproti první dvojici knih nižší a rozdíl je mezi nimi minimální. Nejméně zápisů adresovaných Čáslavským bylo roku 1610, kdy nebyl do register zaznamenán jediný případ. Nejvíce pak v roce 1605, kdy jich bylo 16.

Registra 1601-1614

Rok	Kolín	Čáslav	Brod	Celkem
1601	11	9	15	247
1602	1	4	20	210
1603	5	7	8	183
1604	5	8	4	218
1605	3	16	9	206
1606	14	6 + 1	4	185
1607	6	6	2	203
1608	3	7	15	181
1609	6	6	2	89
1610	2	0	4	159
1611	1	3	6	135
1612	5	8	7	218
1613	11	3	6	178
1614	3	2	1	24
Celkem	73	85 + 1	103	2 436

Registra (1608) 1612–1620

Rok	Kolín	Čáslav	Brod	Celkem
1608	0	1	0	1
1612	2	2	1	29
1613	18	8 + 1	5	253
1614	9	11	4	205
1615	24	3	6	214
1616	12	6	8	190
1617	12	8	6	170
1618	8	4	3	104
1619	7	8	2	159
1620	6	10	1	138
Celkem	98	60 + 1	36	1 463

Zápisy z let 1612–1614 z obou knih dohromady

Rok	Brod	Kolín	Čáslav	Celkem
1612	8	7	10	247
1613	11	29	9 + 1	431
1614	5	12	13	229

Při pohledu na celkový počet zápisů z let 1612–1614 je opět zřejmý nárůst korespondence oproti letům předchozím. První zápis do třetí knihy v roce 1612 byl proveden hned 2. ledna,¹⁷⁰ zatímco do čtvrté knihy až 17. listopadu.¹⁷¹ Do nově

¹⁷⁰ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 599v.

¹⁷¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 1r.

zavedené knihy tedy začalo psát opět až ke konci roku a jednalo se o pouhých 29 zápisů. Stejně jako v prvních dvou knihách jsou počty zápisů ve druhém společném roce (1613) více méně vyrovnané a v posledním společném roce se většina zápisů nachází v novější knize. Přičemž v roce 1613 byly koncepty do obou knih zapisovány v průběhu celého roku.¹⁷² V posledním společném roce byla již většina konceptů vyhotovována ve čtvrté dochované knize. Poslední zápis ve třetí knize pochází z února 1614.¹⁷³ Domníváme se tedy, že čtvrtá dochovaná kniha nebyla poslední knihou vedenou v kutnohorské kanceláři, ale že byla vedena přinejmenším ještě jedna další, která se s ní od března 1614 překrývala.

Podíváme-li se blíže na zápisy týkající se Čáslavi, opět zde najdeme kauzu, která se nachází v obou knihách. Z roku 1612 jsou zápisy ve třetí knize datovány mezi 5. březnem a 18. prosincem.¹⁷⁴ Ve čtvrté knize se jedná o dva dopisy, a to z 12. a 22. prosince.¹⁷⁵ Ve druhém společném roce jsou zápisy ve třetí knize z února a května,¹⁷⁶ ve čtvrté pak z období od ledna do listopadu a nachází se mezi nimi také jeden zatoulaný zápis z roku 1608.¹⁷⁷ Poslední dva zápisy ve třetí knize jsou z ledna 1614.¹⁷⁸

Na základě této sondy do zápisů v dochovaných kutnohorských registrech jsme tedy došli k závěru, že v kutnohorské městské kanceláři byly s největší pravděpodobností vedeny další knihy register, které se ale nedochovaly a které se alespoň z části překrývaly s dochovanými knihami. Jelikož se domníváme, že dochovaný materiál není ani pro léta 1575–1588 a 1601–1620 úplný, netroufáme si z něj vyvozovat závěry o zvyšování nebo snižování množství korespondence odesílané do Čáslavi.

---

¹⁷² AMKH, *Knihy kopiářů 1601–1614*, fol. 687r, 760v. AMKH, *Knihy kopiářů 1612–1620*, fol. 9r, 114r.

¹⁷³ AMKH, *Knihy kopiářů 1612–1620*, fol. 769v.

¹⁷⁴ AMKH, *Knihy kopiářů 1601–1614*, fol. 607r, 612v, 628r, 633r, 639v, 645v, 648v, 685r.

¹⁷⁵ AMKH, *Knihy kopiářů 1612–1620*, fol. 6v, 8v.

¹⁷⁶ AMKH, *Knihy kopiářů 1601–1614*, fol. 693v, 709v, 712r.

¹⁷⁷ AMKH, *Knihy kopiářů 1612–1620*, fol. 11v, 18r, 25v, 37v, 50v, 62r, 83r, 93r, 105r.

¹⁷⁸ AMKH, *Knihy kopiářů 1601–1614*, fol. 761r–v.

V následujících tabulkách jsme námi zkoumané čáslavské koncepty rozdělili podle měsíců a dnů v týdnu, kdy byly vyhotoveny. V první z nich vidíme, že nejčilejší korespondence probíhala v lednu, březnu a listopadu. Naopak nejméně konceptů bylo vyhotovováno v únoru a dubnu. Zcela běžně byly zápisy pořizovány od pondělí do soboty, v neděli pouze ve výjimečných případech.

Počet zápisů v kutnohorských registrech 1568, 1572, 1575–1588, 1601–1609, 1611–1620 týkajících se Čáslavi podle měsíců

Rok	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Celkem
1568	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
1572	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	4
1575	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	4	9
1576	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	3
1577	1	0	2	1	1	3	2	0	0	0	0	0	10
1578	0	1	2	0	2	0	0	1	0	3	0	2	11
1579	1	1	3	0	0	1	0	0	2	0	0	2	10
1580	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	3	0	8
1581	4	0	1	0	0	1	3	0	2	1	6	1	19
1582	7	1	0	3	3	2	2	2	5	2	6	1	34
1583	2	3	3	3	1	4	1	0	1	0	0	0	18
1584	0	1	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	5
1585	1	0	0	1	2	1	0	0	1	0	0	0	6
1586	0	0	1	0	0	0	2	0	2	0	0	0	5
1587	0	0	0	2	1	3	1	0	0	0	2	0	9
1588	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	3
1601	2	0	2	0	2	0	0	0	0	1	2	0	9
1602	0	0	1	0	0	1	0	0	2	0	0	0	4
1603	0	0	2	1	1	0	0	0	0	2	1	0	7
1604	0	0	0	0	0	0	1	3	2	1	0	1	8
1605	1	0	3	0	3	1	2	1	1	1	2	0	15
1606	1	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1	5
1607	0	0	1	0	0	0	1	2	1	0	1	0	6
1608	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	3	1	8
1609	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	6
1611	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
1612	0	0	1	1	0	0	2	2	1	0	0	3	10
1613	1	1	1	1	3	1	1	0	0	1	1	0	11
1614	5	0	1	0	1	1	2	0	1	2	0	0	13
1615	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3
1616	1	0	2	0	0	0	0	1	1	0	1	0	6
1617	0	2	0	0	0	1	0	0	0	3	2	0	8
1618	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	4
1619	0	1	2	0	1	0	1	0	1	0	1	1	8
1620	0	0	1	0	2	3	0	3	1	0	0	0	10
Celkem	30	15	34	17	28	26	22	18	28	25	34	22	299

Počet zápisů v kutnohorských registrech 1568, 1572, 1575–1588, 1601–1609, 1611–1620 týkajících

se Čáslavi podle dnů v týdnu¹⁷⁹

Rok	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	Celkem
1568	0	1	0	0	0	0	0	1
1572	0	2	0	1	1	0	0	4
1575	2	2	1	0	3	1	0	9
1576	1	1	1	0	1	0	0	4
1577	2	1	1	4	2	0	0	10
1578	2	1	0	1	3	4	0	11
1579	1	0	0	3	2	4	0	10
1580	2	0	1	2	2	1	0	8
1581	2	3	1	2	5	7	0	20
1582	4	4	1	6	10	8	1	34
1583	0	5	4	2	3	5	1	20
1584	1	0	1	1	0	2	0	5
1585	1	0	1	1	1	2	0	6
1586	1	0	1	0	2	1	0	5
1587	1	4	1	2	1	0	0	9
1588	0	1	1	0	1	1	0	4
1601	1	2	4	0	2	0	0	9
1602	1	1	0	1	0	1	0	4
1603	0	1	2	0	1	2	1	7
1604	2	1	2	0	2	1	0	8
1605	4	2	1	2	4	3	0	16
1606	1	0	2	1	2	0	0	6
1607	1	2	0	0	3	0	0	6
1608	1	1	1	1	2	2	0	8
1609	1	1	1	1	1	1	0	6
1611	0	0	0	2	1	0	0	3
1612	1	2	2	0	2	3	0	10
1613	1	2	1	1	1	6	1	13
1614	1	0	2	3	2	3	0	11
1615	1	0	0	0	1	1	0	3
1616	3	2	0	0	0	1	0	6
1617	1	0	0	3	1	2	0	7
1618	0	1	1	1	1	0	0	4
1619	3	1	2	2	0	0	0	8
1620	1	1	1	2	0	5	0	10
Celkem	44	45	37	45	63	67	4	305

¹⁷⁹ bez 1 zápisu z roku 1583, kde písař nenapsal den v týdnu

6. Obsahová analýza korespondence odesílané z Kutné Hory do Čáslavi

V této kapitole se blíže podíváme na jednotlivé typy korespondence zasílané z Kutné Hory do Čáslavi a čtyři misivy odeslané v opačném směru, jejichž opisy se nám vzácně dochovaly v první knize kutnohorských register. Budeme přitom vycházet z typologie vytvořené Janou Vojtíškovou,¹⁸⁰ ke které jsme přidali typ „ostatní záležitosti“, kam jsme umístili několik málo případů, které nebylo možné zařadit do žádného z typů. I jim se budeme níže podrobněji věnovat.

Jak jsme již zmínili v úvodu, korespondence odesílaná z Kutné Hory do Nového Města pražského, Kolína a východočeských věnných měst byla již badatelsky zpracována. Obsahová skladba korespondence do Čáslavi je obdobná jako u těchto měst. Nejčastěji jsou řešeny finanční pohledávky jednotlivců, za kterými následují záležitosti z právní oblasti, především řešení dědických otázek.¹⁸¹ Díky tabulkovým zpracováním registů, které obsahují studie týkající se Nového Města pražského a východočeských věnných měst jsme také mohli porovnat osoby, které byly ve sporech zainteresovány. Jen výjimečně se setkáváme se stejnými kutnohorskými obyvateli v případě záležitostí řešených s různými městskými radami.¹⁸²

Přeškrtnutý zápis a čtyři nedokončené koncepty adresované do Čáslavi, které se nachází v kutnohorských městských registrech, jsme do celkového počtu případů nepočítali a nečíslovali je.

6.1. Vymáhání finančních pohledávek jednotlivců

Vymáhání finančních pohledávek jednotlivců je obsahem více než poloviny kauz. Celkem se jedná o 135 kauz z celkového počtu 252 kauz, tedy více než polovinu. Z tohoto důvodu si zde nebudeme zmiňovat úplně všechny případy, ale spíše si na vybrané části z nich ukážeme obecně užívané postupy při vymáhání dluhů a blíže se seznámíme s některými zajímavými případy.

---

¹⁸⁰ J. VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace mezi českými královskými městy*, s. 241–249.

¹⁸¹ J. VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace mezi českými královskými městy*, s. 241–249; V. SKŘIVANOVÁ, *Korespondence*, s. 61–90; M. HOLUBOVÁ, *Korespondence*, s. 64–67.

¹⁸² Takovou výjimkou je kutnohorský radní písař Jan Veverín, který vystupuje v záležitostech řešených s Čáslavskými, Novoměstskými, Hradeckými, Trutnovskými a Chrudimskými. J. VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace mezi českými královskými městy*, s. 250–266; M. HOLUBOVÁ, *Korespondence*, s. 76–101.

S dlužníky a věřiteli se setkáváme v obou městech. Městská rada se do vymáhání dluhů zapojovala na základě žádosti věřitele: „*Jan Bavluk, soused náš, vznáší na nás, že Jan Hořecký, soukeník a spolusoused Vašich opatrností, jsouce jemu dluhu spravedlivého a užitého 11,5 kopy grošů českých za vlnu povinovat plátce býti nechce...*“¹⁸³ Nebo odpovídala na předchozí psaní jako zástupce dlužníka: „*Václav Vokárek, soused náš, rozkaz má, aby Salomíně, vdově z Močovic, poddané Vašich opatrností, 3 groše zaplatil...*“¹⁸⁴

Věřiteli a dlužníky, jejichž jménem městské rady psaly, byli měšťané, neplnoprávní obyvatelé města a poddaní z vesnic, které Kutná Hora a Čáslav vlastnily. Objevují se mezi nimi i měšťtí radní a úředníci. Čáslavského radního Víta Semku ujistňovali Kutnohorští, že na žádost čáslavské městské rady rozkázali Janu Lahvičkovi a Pavlu Urbánkovi, aby Vítovi splatili své dluhy do dvou týdnů.¹⁸⁵ Vícekrát se jako věřitel objevuje kutnohorský radní Jan Skřivan. Roku 1578 se domáhal zaplacení dluhů od Vavřince Špačka a Šimona Hubáčka, jejichž dluh dohromady činil poměrně vysokou částku 68 kop 50 grošů českých, a to poté co již část zaplatili.¹⁸⁶ Ještě v roce 1581 musel Jan Vavřince Špačka napomínat, aby mu doplatil zbývající 2 kopy grošů českých.¹⁸⁷ Od července 1582 vymáhal dluh 2 kopy 20 grošů českých od tkadlece Jakuba Jelínka,¹⁸⁸ který odmítal zaplatit.¹⁸⁹ Již několikátou žádost, aby donutili Čáslavští Jakuba k zaplacení, vznášel Jan v únoru 1584.¹⁹⁰ Další zmínku o tomto případě již v registrech nenacházíme.

Pomoc při vymáhání dluhu vyhledal také kutnohorský radní Eliáš Knauer Javornický. Důvod však byl jiný než většiny věřitelů. Jeho dlužníci, manželé Kašpar a Dorota Purclovi byli kutnohorskými poddanými, jenže zemřeli. Sirotky i majetek získala do opatrování maminka Kašpara, Anna Purclová (Melicharová) z Čáslavi, která o dluhu patrně vůbec netušila. Eliáš proto prosil, aby o něm Annu informovali a poprosili ji, aby se na místě sirotek dostavila do Kutné Hory.¹⁹¹

---

¹⁸³ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 251r.

¹⁸⁴ Tamtéž, fol. 170r.

¹⁸⁵ Tamtéž, fol. 148r.

¹⁸⁶ Tamtéž, fol. 132r.

¹⁸⁷ Tamtéž, kn. 1294, fol. 284v.

¹⁸⁸ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 45r.

¹⁸⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 329v.

¹⁹⁰ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 172v.

¹⁹¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 607r.

Při pomoci s vymáháním dluhu svému radnímu Janu staršímu Šultysovi z Felsdorfu, kterému dlužil roku 1620 čáslavský poddaný Jiřík, krčmář ze vsi Močovice, peníze za dva koně, Kutnohorští dokonce psali, že uplatňují právo stavné: „...*aby o tůž věc z obojí strany z dalšího zaneprázdnění práva, škody i outrat též z práva stavného, giž tímto psaním odpověděného, sjíti mohlo...*“ Z jeho uplatnění ale nakonec upustili, jelikož v dalším psaní opět žádají, aby Čáslavští donutili Jiříka k zaplacení, a varují, že pokud se tak nestane, nebudou moci stavnému právu již dále bránit.¹⁹²

Z čáslavských radních, kteří se objevují v pozici věřitele, můžeme jmenovat Jeronýma Donáta, kterému dlužil Tobiáš Ryšánek. Jelikož se dostal do finančních potíží, nemohl svůj dluh splácet. Kutnohorští Tobiáše vyslechli a přimlouvali se za něj u Jeronýma, aby mu se splácením posečkal.¹⁹³ Simeonu Žďárskému, čáslavskému radnímu, dlužila Anna Brevičová za osm sudů piva. Za jeden sud činila dlužná částka 55 grošů českých.¹⁹⁴

Velmi zajímavá je žádost purkmistra a radního z Nového Kolína nad Labem, který se na Kutnohorské obrátil, aby mu pomohli získat peníze, které byly složeny v Čáslavi. Z jakého důvodu se obrací právě na Kutnohorské a o jaké peníze se jednalo, bohužel není ze zápisu patrné.¹⁹⁵

O tom, že městští radní nebyli vždy v pozici toho, kdo peníze půjčuje, ale že i oni se občas měli problémy s dluhy, svědčí případ kutnohorského radního Jakuba Holého Šotrovského. Na Kutnohorské se obrátili Čáslavští s prosbou o pomoc při vymáhání peněz za statek. Z jakého důvodu odmítal Jakub peníze zaplatit bohužel nevíme, jelikož jeho odpověď se nacházela v samostatném spise, který Kutnohorští poslali spolu se svým dopisem. Do register ale tento spis, stejně jako všechny ostatní spisy, zapsán nebyl. Stejně tak v dopise nenajdeme jméno věřitele.¹⁹⁶

Ve většině případů není uvedeno, zda vymáhané peníze byly půjčkou nebo zda dotyčná osoba dlužila za nějakou službu či zboží. Uvedeme si nyní několik případů, u kterých to uvedeno bylo. Markéta Šabatcová z Čáslavi dlužila Anně Jarošce 1 kopu 8 grošů českých za plátno, a protože se Markéta vyhýbala zaplacení požadovala Anna

---

¹⁹² AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 545r, 552v.

¹⁹³ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 477v.

¹⁹⁴ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 111v.

¹⁹⁵ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 30r.

¹⁹⁶ Tamtéž, fol. 476r, 477v.

dalších 6 grošů za vzniklé škody.¹⁹⁷ Filip Perníkář dlužil Janu Kaplanovi 12 kop 37 grošů českých za med.¹⁹⁸ Za kožišnické zboží dlužil Václav Skřivan 2 kopy 30 grošů českých kutnohorskému poddanému Jakubu Holému Šotrovskému ze Závore.¹⁹⁹ Dluh 8 kop 28 grošů českých za vlnu vymáhal kutnohorský radní Matěj od Undeláku na Jíříku Soukeníkovi.²⁰⁰ Věci na svatbu prodal kutnohorský kramář Jiřík Lederer Jeremiáši Siberiovi, který mu za ně dlouho dlužil 5 kop 37 grošů českých.²⁰¹ Čáslavský soukeník Jiřík Bydžovský nezaplatil dluh 8 kop 38 grošů českých za vlnu krejčímu Bartoloměji Svobodovi.²⁰²

Vedle těchto dluhů vzniklých při běžném prodeji materiálu, zvířat a zboží na dluh nacházíme také případy, kdy lidé dlužili za nemovitosti. Linhart Smetana dlužil nějakému Václavu z Čáslavi nespécifikovanou částku za nájem prostor.²⁰³ Naopak kutnohorský poddaný Pavel z Poličan se v únoru 1583 dožadoval, aby mu Václav Mača zaplatil další splátky z prodaného gruntu v Horkách.²⁰⁴

Zajímavý případ Petra Mlynáře, řečeného Spálený, který koupil vepře od Šimona Chalupy a měl mu za něj dodatečně doplatit 5 kop grošů českých. Na tom by nebylo nic zvláštního, kdyby se v říjnu 1578 Petr neobrátil na kutnohorskou městskou radu, aby se za něj přimluvili a on nemusel za tohoto vepře dotčených 5 kop platit, protože vepř zemřel. Šimon, ale takovýto důvod k nedoplnění částky nepřijal, takže 11. prosince psal Petr znovu, že vzhledem k umrtví vepře, odmítá cokoli dalšího platit. Pokud by Šimon trval na zaplacení, měl se dostavit před kutnohorského rychtáře 7. ledna 1579. Jestli se Šimon skutečně dostavil a jak celá věc dopadla se již nedovídáme, protože další psaní v této věci v registrech zaznamenáno nebylo.²⁰⁵

Neobvyklý je také případ kutnohorského radního písaře Melichara Solnického, který se svou manželkou zařídil pohřeb dceři Reginy Poděbradské, za který jim Regina měla zaplatit. Manželé u sebe měli blíže nespécifikovanou zástavu a prosili, aby Regina doručila peníze a zástavu si vyzvedla.²⁰⁶

---

¹⁹⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 172r.

¹⁹⁸ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 14r.

¹⁹⁹ Tamtéž, fol. 69v.

²⁰⁰ Tamtéž, fol. 240r.

²⁰¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 229r.

²⁰² Tamtéž, fol. 257v.

²⁰³ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 295r.

²⁰⁴ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 375v.

²⁰⁵ Tamtéž, fol. 148r, 159v.

²⁰⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 302r.

O pomoc při vymáhání dluhů se na městské radní obraceli také někteří šlechtici. V září roku 1602 poprosil Čáslavské Heralt Vacslibštejnský z Kolovrat a na Janovičkách, berník Čáslavského kraje, aby vůči Kutné Hoře uplatnili právo stavné. Heralt totiž požadoval po Janu Kozihovi, jinak také Kopeckém, z Kutné Hory zaplacení sněmovní pokuty za to, že Jan přijal do služby Annu, dceru Jíry z Konce, neboli Vaňků, která ale nebyla vyvázána z poddanství. Jan tvrdil, že Annu přijal na žádost jejího otce, který mu řekl, že je Anna svobodná. Když pak zjistil, že mu Jíra lhal, snažil se prý zajistit, aby byla odeslána ke svému pánovi. Protože byl Jan podle Kutnohorských nevinný, prosili Čáslavské, aby vůči nim neuplatňovali stavné právo a přimluvili se u Heralta, aby netrval na zaplacení pokuty.²⁰⁷

Vysokou částku, 106 kop grošů míšeňských, dlužila za jablka Kateřina z Čáslavi, vdova po Janu Temlovi, pardubickému hejtmanu Janu Geštorfovi z Geršovic, na Malešovicích a Dyštěkryjích. Jelikož nebyl dluh ani po několika psaních zaplacen, požádal pardubický hejtman o pomoc Kutnohorské.²⁰⁸

Naopak roku 1607 prosili Čáslavští Kutnohorské o pomoc při vymáhání dluhu na poddaném Václavu Šatného z Olivetu a na Hlízově, Václavu Červeném z Hlezova, který byl dlužníkem čáslavského měšťana Jiříka Procházky.²⁰⁹

Neobvyklé nejsou ani případy vymáhání zděděných pohledávek, respektive povinnost platit zděděné dluhy. Jako příklad si uveďme pohledávku Pavla Heymana, kterou zdělila jeho dcera Dorota. Zaplacení dluhu 6 kop grošů českých, který vůči Pavlovi měl Jan Kamp, se 18. září 1582 domáhal Dorotin manžel, kutnohorský písař Jan Veverin. Přestože Jan Kamp nejprve odmítal zaplatit a Jan Veverin nechtěl přistoupit na sjednání nového způsobu splácení, složil Jan Kamp peníze v listopadu 1582 v Čáslavi. Dorota si pro ně ale nemohla dojít, protože byla nemocná. K vyzvednutí peněz nakonec nedošlo. Koncept z 26. ledna 1583 nás informuje o tom, že se Jan Veverin následně znovu domáhal pomoci při vymáhání dluhu na Janu Kampovi.²¹⁰

Splatit zděděný dluh 4 kopy grošů českých museli manželé Jan a Mandaléna Hlasovi z Kutné Hory, který na ně připadl spolu s pozemky po Alžbětě Přibíkové.

---

²⁰⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 88v.

²⁰⁸ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 146v–147r.

²⁰⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 339.

²¹⁰ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 329v, 331r, 357, 370r.

Jelikož peníze nemohli splatit, prosili čáslavského věřitele Jiříka Procházku o odložení splácení.²¹¹

U některých zděděných dluhů docházelo dokonce ke změně v osobě dlužníka i věřitele. Velmi specifickým a nepřehledným je případ dluhů čáslavských obyvatel Michala Noska a Tomáše Horáka, neboli Morávka, Janu Švachovi. V září 1581 se na svou městskou radu obrátil s prosbou o pomoc při vymáhání dluhů kutnohorský obyvatel Vavřinec Čečetka. Vavřinec zdědil statek po Janu Švachovi, kterému dlužil již čtyři roky Michal Nosek 4 kopy 34 grošů českých a švec Tomáš Horák, neboli Morávek, 7 kop 40 grošů českých za sádlo. Podle tohoto prvního zápisu zdědil statek po Michalovi Šimon Hubáček a měl tedy zaplatit Michalův dluh. Zmatek do případu vnesl druhý koncept z 18. listopadu, ve kterém se Vavřinec znovu domáhal zaplacení dluhu 4 kopy 34 grošů českých, zůstalém po Michalu Noskovi. Jako osoba, která měla dluh splatit již nebyl uveden Šimon Hubáček, ale švec Tomáš Halířka, který byl znovu urgován o měsíc později. V lednu 1583 se v případě opět objevil Šimon Hubáček, když Vavřinec vyhověl jeho žádosti o posečkání se splácením do postního jarmarku. Šimon tak ale neučinil a Vavřinec ho znovu urgoval v dubnu 1582 a spolu s ním opět i švec Tomáše Horáka, jehož dluh činil podle tohoto psaní pouze 5 kop 40 grošů. Další koncept s hrozbou užití práva stavného, pokud oba nezaplatí, je z června 1582. V září téhož roku požadoval Vavřinec od Tomáše Horáka opět 7 kop 40 grošů. Ještě větší zmatek do již komplikované kauzy vnesla odpověď na psaní z Čáslavi, opět ze září, ve které Vavřinec odmítal, že by si spletl dlužníka. Tvrdil, že švec Tomáš užíval jméno Hovorka i Morávek, a proto trvá na tom, aby mu dluh zaplatil Tomáš Morávek. Poslední informace k tomuto případu je z 26. ledna 1583, kdy Kutnohorští žádali závdavek z domu, který se Tomáš Morávek chystal prodat.²¹² S šesti misivami odeslanými z Kutné Hory se jedná o korespondenčně nejbohatší kauzu.

Na základě shodných dlužných částek a odkazu na dědictví po Michalu Noskovi víme, že Šimon Hubáček i Tomáš Halířka měli splatit tentýž dluh. Jelikož od září 1582 požadoval Vavřinec splacení dluhu pouze od Tomáše Horáka, předpokládáme, že dluh po Michalu Noskovi byl v té době již splacen. Problém, který vznikl při vymáhání dluhu na Tomáši Hovorkovi nebo také Morávkově, není nijak překvapujícím. I v dalších

---

²¹¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 61v–62r.

²¹² AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 288r, 296v–297r, 300r, 301r, 305r, 307v, 313r, 318r, 330r, 331r.

případech se setkáváme s označením jedné osoby více přídomky. V tomto případě jsou v prvním psaní zmíněny obě příjmy, není tedy problém tuto osobu identifikovat na základě každého z nich. Vždy tomu tak ale není. Pomoci při určení, že se jedná o tutéž osobu, pak mohou některé další informace. Většinou je to kombinace křestního jména, opakujícího se jména protistrany a dlužné částky. Tak můžeme s jistotou říci, že Jakub Tkadlec, na němž vymáhal v červenci 1582 zaplacení dluhu 2 kopy 20 grošů českých kutnohorský krejčí Jan Skřivan, a Jakub Jelínek, na kterém vymáhal Jan Skřivan stejnou částku v září 1582 a odvolával se na dřívější psaní, jsou tatáž osoba.²¹³

Reakce dlužníků na upomínky se lišily. Někteří neodpověděli, ale dluh zaplatili. S těmito reakcemi se ale přirozeně v našich zápisech nesetkáváme. Výjimkou jsou případy, kdy dlužník složil částku na své radnici a jeho městská rada informovala dopisem věřitele, že si peníze může vyzvednout. Takovou zprávu zaslali Kutnohorští 17. června 1581, aby informovali Duchka Hovorku, že si může vyzvednout zbývající 1 kopy grošů českých dluhu, které u nich složil Joachym Forman.²¹⁴

Odpovědi také mohlo být, že dlužník byl napomenut, aby dluh zaplatil. Annu Bělehradskou napomenuli v srpnu 1582 Kutnohorští, aby splatila dluh čáslavskému poddanému Janovi, mlynáři pod Třebečicemi. Anna tak ale neučinila, proto žádal Jan znovu. Anna tentokrát na jeho psaní reagovala 7. září a prosila o rozložení dlužné částky 28 kop 20 grošů českých do několika splátek. Navrhovala, že by 5 kop zaplatila následující pondělí a pak každý čtvrt rok po 5 kopách, dokud by nesplatila celý dluh. Jan na takovýto návrh nepřistoupil, protože již 21. září mu Kutnohorští vzkazovali, že znovu nakázali Anně, aby dluh zaplatila. O měsíc později, 20. října, pod pohružkou předvolání do Čáslavi slíbil Annin manžel Martin, že dluh zaplatí.²¹⁵

Prosby dlužníků o odklad splácení nebo jeho splácení po částech nebyly ničím výjimečným. Eva Krátká prosila v červnu 1577 Jana Vacha, aby jí posečkal se splácením dluhu 5 kop grošů českých.²¹⁶ Tomáš Ryšánek byl na žádost svého věřitele, čáslavského radního Jeronýma Donáta, předvolán před kutnohorskou městskou radu. Na základě jeho výpovědi se za něj radní přimlouvali, aby mu Jeroným počkal se splácením

---

²¹³ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 45r; AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 329v.

²¹⁴ Tamtéž, fol. 274r.

²¹⁵ První a čtvrtý zápis jsou zapsány v první knize. Druhý a třetí se nachází v knize druhé. Tamtéž, fol. 326v–327r, 341v. AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 52r, 55r.

²¹⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 99v.

dluhu, protože právě začíná živnost a nemá z čeho splatit.²¹⁷ Splácení dluhu 5 kop grošů českých ve třech termínech po 1 kopě 40 groších českých nejmenovanému věřiteli přislíbila manželka Jindřicha Náchodského.²¹⁸

Neobvyklé nejsou ani případy, kdy dlužníci tvrdili, že dluží menší částku, než po nich věřitel požaduje. Jan Zlotlaba tvrdil, že Jakubu Hubáčkovi dluží 14 kop grošů, které také míní vrátit, ne 15, které Jakub požadoval.²¹⁹ Obdobně Václav Vokárek odmítal, že by dlužil víc než 5 kop 7,5 groše, které vrátí následující neděli a věřitel Jan Jaroměřský si je má přijít vyzvednout.²²⁰

Jan Štěpánčin měl splatit dluh 23 kop grošů českých, který zdědil po Jiříku Morávkovi, Pavlu Černému z Čáslavi. Neměl z čeho splácet, proto navrhl, aby byla tato částka zjistiňena na jeho domě. Pavel na tento návrh pravděpodobně přistoupil, protože se nesetkáváme s další prosbou Jana nebo odmítavou reakcí, která by svědčila o tom, že Pavel trval na okamžitém splacení.²²¹

Bohužel se objevují i případy, kdy dlužník prostě zmizel. Za mlynářku Dorotu Novoměstskou se přimlouvali Kutnohorští 24. ledna 1601 u její věřitelky Marty Třebešické a odesílali jí Dorotinu žádost. O týden později, 31. ledna, psali do Čáslavi odpověď na další žádost Marty, že od podání výše zmíněné Dorotiny žádosti ji neviděli a netuší, kde by se mohla nacházet. V květnu se na ně Čáslavští obrátili znovu s prosbou o pomoc při vymáhání dluhů na Dorotě. Vedle Marty se tentokrát svých peněz dožadoval i další čáslavský poddaný Samuel Zárybnický. Bohužel pro ně byla odpověď stejná jako na konci ledna. Dorota se v Kutné Hoře stále ještě neobjevila.²²² Také Matěje Machalického z Neškaredic nemohli Kutnohorští nalézt, aby na něm vymohli zaplacení dluhu Duchoslavu Hovorkovi. Věřitele proto pouze informovali, že nařídili kompetentním osobám, aby, jakmile se objeví, byl vsazen do vězení, dokud dluh nezaplatí.²²³

Věřitelé, jimž dlužníci neplatili dluhy v dohodnutých termínech, se nejčastěji uchýlovali k hrozbě uplatnění stavného práva. „*Žádajíce pro nedopomožení za propuštění práva stavného. I prve nežli-by k tomu přišlo, jakž i prve dle dobrého*

---

²¹⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 514r.

²¹⁸ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 214r.

²¹⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 193v.

²²⁰ Tamtéž, fol. 495v.

²²¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 496.

²²² Tamtéž, list 1r, 6r, fol. 3r.

²²³ Tamtéž, fol. 494v.

*přátelství a sousedství se k vašim opatrnostem přímluvu, že dotčení Annu k zaplacení oznámeného dluhu přidržeti ráčíte.*²²⁴

V případě, že dlužník nezaplatil, věřitel ho prostřednictvím městské rady znovu urgoval. Anna, manželka Jeremiáše Siberiase, dlužila Anně, manželce Jana Boleslavského, 2 kopy 30 grošů českých. Dne 6. listopadu 1601 reagovali Kutnohorští na psaní Čáslavských, podle kterého měla Anna Boleslavská dlužnou částku již složit v Čáslavi. Pro případ, že by tomu tak nebylo, žádala Anna Siberiová, aby částku složila, co nejdříve, jinak uplatní právo stavné. Již 23. listopadu psali Kutnohorští v této věci znovu a prosili Čáslavské, aby donutili Annu k zaplacení dluhu a škod do dvou týdnů, protože v opačném případě nebudou dále moci bránit uplatnění stavného práva.²²⁵

Vsazení dlužníka do vězení bylo častým opatřením dlužníkovy městské rady proti použití práva stavného. V únoru 1583 stanovili Kutnohorští Janu Voduranskému lhůtu pro zaplacení dluhu Alžbětě Vostrovcové z Malovic a na Chlumu. Pokud by tak neučinil, uvěznili by ho.²²⁶ Pod pohružkou vězněním přiměli také pekaře Adama Štětku v prosinci roku 1612, aby zaplatil svůj dluh 4 kopy 30 grošů českých čáslavskému poddanému Šimonu Homolkovi z Močovic.²²⁷

Výše jsme již zmínili dluh Anny Brevičové za sudy piva čáslavskému radnímu Simeonu Žďárskému. Anna dlužila i dalším osobám a neplatila, a protože se Kutnohorská městská rada obávala uplatnění stavného práva, vsadila ji do vězení.²²⁸ Stejně tak byl pro své četné dluhy uvězněn kutnohorský obyvatel Blažek Forman.²²⁹

V případě, že dlužník odmítal, že by něco dlužil, předvolala si městská rada před sebe dlužníka nebo věřitele, případně oba. V březnu 1577 řešila kutnohorská městská rada na podnět z Čáslavi spor mezi apatykářem Jeremiášem Šentigenem a manželý Annou a Janem Jílovskými. Manželé požadovali, aby jim Jeremiáš vrátil peníze, které jim dlužil. On ale trval na tom, že jim nic nedluží a ani s nimi neuzavřel žádnou smlouvu. Aby mohli Kutnohorští celou záležitost vyřešit, pozvali si před sebe Jana k výslechu.²³⁰

---

²²⁴ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 243v.

²²⁵ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 32, 36r.

²²⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 375r.

²²⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 8v.

²²⁸ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 111v.

²²⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 200v.

²³⁰ Tamtéž, fol. 86v–87r.

Stejně tomu bylo i pokud se dlužník a věřitel neshodovali na výši dlužné částky. Šest kutnohorských poddaných ze vsí Neškaredice, Křesetice a Poličany, dlužilo čáslavské poddané, mlynářce Markétě Konvicové z Močovic. Jan Pleskač a Vít Chod slíbili zaplatit dluh po Vánocích. Václav Urbánek, vdova po Martinu Dvořákoví, Jan Hronek a Tomáš Koza neboli Mejstřík, tvrdili, že dluží méně. Václav přiznával dluh 7 korců žita, vdova 8 korců a Jan 35 grošů českých s tím, že deset grošů si prý již odpracoval u Markétina zesnulého manžela. Tomáš přiznával 30 grošů, zbylých 15 prý splatil Markétinu manželovi. S Václavem a vdovou se Markéta pravděpodobně nějak dohodla. V případě Jana Hronka a Tomáše Kozy však trvala na již dříve požadovaných částkách a oni jejich výši stále odmítali. Byli tedy všichni tři předvoláni před kutnohorského obecního hospodáře k prošetření celé záležitosti.²³¹

Někteří věřitelé požadovali po dlužnících, aby jim zaplatili také vzniklé škody z prodlení. Kutnohorský šenkýř Jan Spousta požadoval zaplacení škod ve výši 7 grošů českých spolu s dluhem 3 kopy 26 grošů, který mu odmítala splatit Markéta Šabatcová.²³² Navzdory tomu, že kutnohorský poddaný Zdislav Podivický z Podivic vyhověl svým dlužníkům, manželům Anně a Janu Šmidtovým, a odsunul termín splácení, dluh mu nezaplatili. On proto při dalším domáhání se svých peněz požadoval také zaplacení vzniklých škod.²³³

Pokud dlužník peníze nedonesl přímo věřiteli, řešily mezi sebou městské rady také způsob předání peněz. Vdově Dorotě Klabalové dlužila 50 kop grošů českých Anna Purclová. Částku měla splatit do čáslavského postního jarmarku roku 1605, což neučinila, proto se 28. března 1605 Dorota prostřednictvím své městské rady dluhu domáhala. Anna následně prosila o odložení splatnosti dluhu. Její žádosti Dorota nevyhověla a znovu se dožadovala svých peněz začátkem května téhož roku a hrozila právem stavným. Následující měsíc navrhl Dorotě Annin manžel, Melichar Purcl, blíže nespécifikovaný způsob vrácení peněz. Ona však s jeho návrhem nesouhlasila a trvala na tom, aby jí peníze Anna donesla domů v nových širokých tolarech, přesně jak se domluvily. Mezitím ale peníze na právě složil Anin syn Kašpar, kterému Dorota již dříve v této věci psala. Anna s Melicharem měli donést peníze v požadované měně k Dorotě a ona by jim současně vydala sumu složenou Kašparem. Ani tehdy jí

---

²³¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 217v–218r, 219v–220r.

²³² AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 250r, 255r.

²³³ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 263r, 270v.

Melicharovi peníze nedovezli. Dorota již nechtěla spor dále natahovat. Jelikož jí ale její zdravotní stav nedovoloval, aby si pro peníze došla sama do Čáslavi, pověřila začátkem července svého zetě, radního Pavla Vodrackého, aby peníze vyzvedl. Prosila tedy Čáslavské, aby zařídili, že mu budou peníze předány v požadované měně. On pak výměnou za ně měl předat zástavu.²³⁴

Ochranou věřitelů bývaly v některých případech zápisy v městských knihách. O jejich vyhledání prosil v červnu 1583 Jiřík Soukeník. Před čtyřmi lety totiž před Čáslavskými sepsal kšaft se Silvestrem Jánským na 4 kopy grošů českých, z nichž mu Silvestr 2 kopy stále ještě nesplatil. Na základě zápisu pak měli Čáslavští Silvestra donutit, aby zbývající dluh zaplatil.²³⁵

Někteří věřitelé se jistili přijímáním zástav. Salomína Rakovská, vdova po mistru Mikulášovi, přijala 2 stříbrné knoflíky a 12 stříbrných lžic od Barbory Konvařky jako zástavu za 20 kop grošů českých. Po Barbořině smrti se koncem července 1586 obrátila na čáslavskou městskou radu s prosbou, aby vyrozuměli dědice Barbořina statku, aby přišel zástavu vyplatit.²³⁶

V případech, že dlužníci nezaplatili, obraceli se věřitelé na jejich ručitele. Kutnohorští takto vymáhali zaplacení dluhu 3 kop grošů českých na Anně Chmelové. Peníze dlužil Annin zeť Jan, za kterého se Anna zaručila, kutnohorskému řezníku Šebestiánovi Šebkovi.²³⁷

Někteří ručitelé odmítali splnit svou povinnost. Svých pohledávek se velmi obtížně domáhal čáslavský soused Šimon Chalupa. Dlužník, nejmenovaný šenkýř, i jeho rukojmí Václav Kostka odmítali dluh zaplatit. Takže si kutnohorští konšelé koncem listopadu 1580 všechny zúčastněné předvolali.²³⁸

Několik málo osob, mezi nimi například Duchek Hovorka a Jan starší Šultys z Felsdorfu, vystupovali v různých případech v roli dlužníka i věřitele. O Janovi se díky tomu víme, že minimálně v období mezi listopadem 1613 a lednem 1614 byl královským úředníkem mince v Kutné Hoře a v roce 1620 jedním městských radních.²³⁹

---

²³⁴ Tamtéž, fol. 233v, 243v, 250v, 252v–253r.

²³⁵ AMKH, *Knihy kopiářů 1581–1588*, fol. 103v–104r.

²³⁶ Tamtéž, fol. 409r.

²³⁷ AMKH, *Knihy kopiářů 1571–1584*, fol. 243v.

²³⁸ Tamtéž, fol. 242r.

²³⁹ AMKH, *Knihy kopiářů 1612–1620*, fol. 105r, 114v–115r, 545r, 578v.

Dalšími osobami, které se objevují ve více případech jsou například Markéta Šabatcová, Jiřík Procházka a Šimon Hubáček.²⁴⁰

Někdy vymáhání dluhů, které se nepodařilo vyřešit městským radám mezi sebou, došlo až k apelačnímu soudu. Jan Mlynář se před apelační soud dostal pro svůj dluh kutnohorskému sousedovi Jiříku Moravci. V prosinci 1582 mu hrozilo, že i dluh, který měl vůči Martinu Bělehradskému, bude řešit apelační soud.²⁴¹ I když byl případ u vyšší instance, nadále se městská rada angažovala. Salomíně z Močovic stanovil apelační soud termíny pro splácení dluhu Petrovi z Přítok. V říjnu 1581 Kutnohorští prosili Čáslavské o zajištění, že tak bude Salomína skutečně činit, a vedení zápisů.²⁴²

Dluhy se nejčastěji pohybovaly do výše do 30 kop grošů českých. Pět dluhů bylo v rozmezí 35 kop až 68 kop 50 grošů. Nejvyšší dlužná částka byla 150 kop grošů českých za statek.²⁴³

Vedle dluhů byly vymáhány i movité věci. V prosinci 1578 se Kateřina Vodičková domáhala vrácení šatů, které se nacházely u Kateřiny Poláčkové, někdejší manželky Jiříka Kováře.²⁴⁴

Jak jsme již zmínili výše, první kniha obsahuje i několik opisů korespondence, jejichž odesílatelem nebyla kutnohorská městská rada. Jsou mezi nimi i tři opisy misivů odeslaných z Čáslavi ve věci čáslavského obyvatele Štěpána Kukly. Jsou pro nás jedinečné, protože díky nim máme psaní v jedné záležitosti dochované z obou stran.

První psaní k této kauze je ze 7. září 1568. Hned na začátku textu nás zarazí, že je psaný v první osobě čísla jednotného a odeslaný ze vsi Černíny.²⁴⁵ Adresátem je rada města Čáslavi. Pisatel dopisu v něm prosí Čáslavské, aby donutili svého měšťana, řezníka Štěpána Kuklu, k zaplacení dluhu 4,5 kopy grošů českých²⁴⁶ za koně, který slíbil splatit o již uplynulém svátku sv. Jiří.²⁴⁷

Z dalšího zápisu se dozvídáme, že následovala dvě psaní věřitele Štěpánově městské radě s prosbou o pomoc při vymáhání dluhu. Na ně mu radní odpověděli 13. června 1571, že se před nimi Štěpán k dluhu 4,5 kopy grošů českých doznal, ale pro

---

²⁴⁰ Kauzy č. 41, 58, 117; 142, 170, 174, 179, 206; 30, 65.

²⁴¹ AMKH, *Knihopis 1571–1584*, fol. 360v.

²⁴² Tamtéž, fol. 294r.

²⁴³ Tamtéž, fol. 67v–68r.

²⁴⁴ Tamtéž, fol. 159v.

²⁴⁵ Obec Černíny se nachází asi 14 km jižně od Kutné Hory.

²⁴⁶ V zápise je uvedeno pouze půl kopy, ale ve všech dalších činí částka 4,5 kopy. Předpokládáme tedy, že v tomto zápise uvedl písař částku chybně a uvádíme ji tak, jak se objevuje v ostatních zápisech.

²⁴⁷ 23. dubna AMKH, *Knihopis 1571–1584*, fol. 2v (první foliace).

jeho chatrné zdraví ho nemohou uvěznit. Prosili, aby věřitel vůči nim neuplatňoval právo stavné. Další psaní z Černín v této věci pochází z 25. dubna 1572 a bylo adresované do Nového Kolína nad Labem. Věřitel se v něm odvolával na své předchozí dva dopisy. Po předchozím psaní radních byl ochoten počkat, než se zdravotní stav Štěpána zlepší. Jelikož ale Štěpán koně prodal a jemu z toho nic nedal, žádal znovu, aby mu radní pomohli jeho penězům, ke kterým žádal navíc i zaplacení vzniklých škod. V opačném případě chtěl uplatnit právo stavné.²⁴⁸

Ve třetím zápise z 13. května 1572 oznamovali Čáslavští věřiteli, že Štěpán Kukla je velmi těžce nemocen. Z tohoto důvodu mu nemohli psaní předat, ale učiní tak, jakmile se mu udělá lépe, a věřiteli jeho odpověď odešlou. Na začátku června téhož roku psal věřitel do Čáslavi znovu. Od jejich květnového psaní od nich totiž nedostal žádnou informaci o vyřízení jeho žádosti. Pokud by mu ani tentokrát nepomohli, chtěl uplatnit právo stavné.²⁴⁹

Poslední dva zápisy pochází až z roku 1577. Nejprve psali Čáslavští 2. dubna, že Štěpán je stále těžce nemocný, ale jakmile se mu udělá lépe, s psáním ho seznámí a věřiteli zašlou jeho odpověď. V posledním psaní z 5. června psali Čáslavští znovu, že Štěpán je těžce nemocen, ale učinil k řešenému dluhu 4,5 kopy grošů českých kšaft na svůj statek.²⁵⁰ Za předpokladu, že byla roku 1577 záležitost konečně uzavřena, trval celý spor minimálně devět let. Jde tak o nejdéle řešenou záležitost, která je v registrech zaznamenána.

Čtyři z těchto šesti zápisů jsou psány hned za sebou. Všechny se pak nachází na prvních devíti foliích. Již jsme výše zmínili, že dopisy věřitele jsou psány v první osobě čísla jednotného samotným věřitelem nikoliv městskou radou. Dopisy odesílané z Čáslavi nejmenovanému věřiteli jsou uvozeny oslovením „*Službu svau vzkazujem, urozený pane a příteli náš milý, téhož zdraví a všeho dobrého jiného vám od pána Boha všemohuciho žádame i věrně přejeme...*“²⁵¹ Víme tedy, že věřitelem byl šlechtic. V žádném ze zápisů však není zmíněna ani sebemenší angažovanost kutnohorské městské rady v řešení dané záležitosti. Jelikož ale víme, že minimálně část vsi Černíny, z níž psal věřitel, byla v této době majetkem Kutné Hory,²⁵² předpokládáme, že zde

²⁴⁸ Tamtéž, fol. 9v (první foliace).

²⁴⁹ Tamtéž, fol. 6v–7r (první foliace).

²⁵⁰ Tamtéž, fol. 7v.

²⁵¹ Tamtéž, fol. 7v (první foliace).

²⁵² T. BÍLEK, *Dějiny*, s. 1063–1064.

Kutná Hora, jakožto vrchnost, vystupovala v roli zprostředkovatele. Míra angažovanosti městské rady byla však velmi malá. Tato kauza zachycená do register s největší pravděpodobností naráz nebo ve velmi krátkém čase je raritou, která opět ukazuje na období hledání, co vlastně do nové městské knihy zapisovat.

Další zvláštností tohoto případu je změna na místě městské rady dlužníka, kdy je nejprve uváděna Čáslav, následně Nový Kolín nad Labem a pak opět Čáslav. Proč tomu tak je s jistotou nevíme. Nejpravděpodobnější se nám ale zdá být chyba písaře, který při zapisování do městské knihy nadepsal jako adresáta místo Čáslavi Kolín. V celém dopise je totiž Kolín zmíněn pouze v adrese. Skutečnost, že by se Štěpán Kukla na dobu přibližně dvou až čtyř let přestěhoval do Kolína a pak zpět do Čáslavi, se nám zdá být nepravděpodobná.

Neznámý věřitel nebyl jediný, komu Štěpán Kukla dlužil peníze za dobytek. V lednu 1577 se o dluh za krávu přihlásil kutnohorský poddaný Václav Ondráček ze vsi Neškaredice.²⁵³

6.2. Právní oblast

Kauz spadajících do právní oblasti, které se týkaly Čáslavi, nacházíme v kutnohorských registrech 57. Jedná se o velmi širokou a různorodou skupinu záležitostí, proto ji dělíme na další podtypy: řešení dědických záležitostí, žádosti o svědectví, oznámení týkající se soudního stání, žádosti o propuštění z poddanství, žádosti o vydání ověřené písemnosti a ručení. Jediný případ ručení uvádíme dohromady v rámci celé kauzy, která náleží do skupiny týkající se soudního stání.

6.2.1. Dědické záležitosti

Dědické záležitosti jsou obsahem přibližně třetiny dochovaných kauz z právní oblasti. Jedná se celkem o 21 případů. Nejčastěji se měšťané obraceli na městskou radu o pomoc s vyhledáním a vydáním spravedlnosti. V únoru 1583 žádal Matěj Kožišník o vyhledání a vydání svého podílu na čáslavských pozemcích, který mu náležel po rodičích.²⁵⁴ Za nezletilého Jana, sirotka po zesnulém Janu Překážkovi, žádali v březnu 1605 jeho poručníci, Martin Hranický a Václav Tesařů, o vyhledání, zda nemá Jan

---

²⁵³ AMKH, *Knihy kopiářů 1571–1584*, fol. 81v.

²⁵⁴ AMKH, *Knihy kopiářů 1581–1588*, fol. 61v.

nějaké dědické podíly na čáslavských pozemcích a případně i nějaké peníze v hotovosti.²⁵⁵

O vyhledání a vydání dědického podílu na čáslavských pozemcích po svém otci Janu Horečkovi, žádala v červnu 1580 také Regina Čermáková, manželka koželuha Václava Čermáka. Jelikož její žádost nebyla vyslyšena, obrátila se kutnohorská městská rada na čáslavskou radu znovu v listopadu 1582. K vyslyšení žádosti došlo až po třetím dopise odeslaném v únoru 1583.²⁵⁶

V některých případech prosili dědicové o vydání svého dědictví v hotovosti na místo majetku. Takovou žádost vznesl na Čáslavské kutnohorský havíř Petr Pavlů. Ocitl se v tíživé finanční situaci, a proto prosil v dubnu 1583 o vydání spravedlnosti po otci Pavlovi z Dobročovic v hotovosti.²⁵⁷

V únoru 1583 prosili Kutnohorští o odpověď ve věci spravedlnosti po Matouši Dvořákovi z Horek, která náležela jeho matce Anně.²⁵⁸ Za vydání dědictví po otci Matouši Pelandovi, Anně Hněvusické, manželce kutnohorského radního Adama Hněvusického, se Kutnohorští přimlouvali 25. října 1603. Kolem vydání dědictví ale nastaly nějaké komplikace, takže se v Čáslavi mělo uskutečnit stání, při kterém měl Annu zastupovat její manžel. Pro pracovní vytíženost se ale nemohl dostavit ve stanoveném termínu. Proto 9. listopadu téhož roku prosil o odložení stání z úterý na čtvrtek. Stání se měli účastnit také stanovení poručníci nad pozůstalostí, Jiřík Boleslavský a Jindřich Horský.²⁵⁹ Během stání byla celá záležitost nejspíše uzavřena, protože další psaní v této věci zaznamenáno nebylo.

Problém při vydání dědictví museli řešit i Jan Hudlejch a jeho syn Pavel, kterým náleželo dědictví po Janově bratru Jakubu Hudlejchovi. Spravedlnost byla v rukou vdovy po Jakobovi, která jim jejich podíl nechtěla vydat. Donutit ji k tomu musela čáslavská městská rada.²⁶⁰ S osobami, které měly v držení spravedlnost někoho jiného a odmítaly ji vydat, se setkáváme ve více případech. Na místě své ženy Lidmily žádal o pomoc Martin Křikava. Lidmile náležel podíl z pozůstalosti po Jakobu Holičském, který jí měl předat její bratr Pavel Horský neboli Březina. Manželé Křikavovi se kvůli

---

²⁵⁵ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 227r.

²⁵⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 222v, 354v–355r, 373v–374r.

²⁵⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 94r.

²⁵⁸ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 375v.

²⁵⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 153v, 156r.

²⁶⁰ Tamtéž, fol. 460.

nevydanému dědictví dostali do finančních problémů, protože neměli kde bydlet a museli tedy žít v pronájmu. Byli v této záležitosti velmi netrpěliví a během necelého měsíce poslali celkem tři psaní, po kterých se zřejmě záležitost vyřešila.²⁶¹

Často v řešení dědických záležitostí vystupují poručníci. Jménem svěřených sirotků po Valentinu Kytnerovi řešili vydání jejich dědictví nejmenovaní poručníci. Jejich jménem před sebe Kutnohorští předvolali Justýnu Tretorynsovou, s níž potřebovali poručníci řešit již zmíněné dědictví, ale ona se tomu vyhýbala.²⁶² Spravedlnost na svém poručníku, Janu Matoušovi, vymáhala Dorota, manželka Jana Opplé Krystofa. Jan byl poručníkem Doroty a její sestry Voršily, která zemřela. Čáslavští jí měli pomoci získat dědictví po sestře a vyvázat ji z Janova poručnictví.²⁶³ Poručníci dostávali do správy majetek po zemřelém nejen v případě sirotků, ale i dospělých osob. Předáním statku ve Starkoči a Písku vdově po zemřelém Tomášovi pověřili Kutnohorští v listopadu 1580 Jana Dolejšího z Puchře, Jana Matouše a Tomáše Koubu.²⁶⁴

Odpovědi na žádosti z Čáslavi o vydání spravedlnosti máme pouze ve dvou záležitostech. Na žádost Martina Poličanského z Přítok, čáslavského poddaného ze vsi Močovice, o vyhledání pozůstalosti odpověděli Kutnohorští koncem června 1583, že v tuto chvíli řeší záležitosti jiných sirotků a jeho žádost o dva týdny odkládají. Na svatého Václava psali Martinovi znovu. Začali se již jeho žádostí zabývat, jenže jim do toho nečekaně vstoupila blíže nespecifikovaná neodkladná záležitost, proto museli její řešení odložit do sv. Havla. Poslední misiv odeslali před koncem roku 1583, aby Martina informovali, že již nařídili najít vše potřebné a peníze si u nich může vyzvednout po příštím kutnohorském jarmarku.²⁶⁵

Druhá odpověď se týkala žádosti Anny Bílejovské o vydání spravedlnosti z Urbánkovského statku v Neškaredicích. Prosila o vyplacení svého podílu ze zálohy, která byla na radnici složena, po prodeji zmíněného statku. Kutnohorští jí sdělovali, že tak chtěli učinit. Ale zatímco u nich peníze ležely, udělal značný dluh za pivo Annin

---

²⁶¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 169v, 174v, 176v.

²⁶² Tamtéž, fol.

²⁶³ Tamtéž, fol. 342v.

²⁶⁴ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 239r.

²⁶⁵ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 115v, 154v, 162v.

otcím Václav Urbánek. Dluh byl zaplacen právě z této zálohy a k vyplacení jejího podílu bude moci dojít až po soudu, který se uskuteční v Neškaredicích.²⁶⁶

Z oblasti dědických záležitostí si zmíníme už jen dvě zajímavé kauzy. Jediný případ, kdy se dědic vzdal svého podílu je z 9. července 1604. Alžběta, toho času ve službě v Kutné Hoře jako chůva u kramáře Jiříka Lederera, přenechala svůj podíl na domě, který zdědila po otci Marku Cerekvickém, své matce Anně.²⁶⁷

Ve dvou zápisech řešil kutnohorský krejčí Jan Vorel dědictví po svém dědovi, Šimonu Krajičkovi. Šimon před Čáslavskými učinil smlouvu o tom, že má být jeho dům pronajímán a peníze z nájmu mají dostávat tři synové a jedna dcera zesnulého kněze Jana, každý 5 kop grošů českých. Jan tyto děti hledal, ale nikde je nenašel. Obrátil se proto na Čáslavské s prosbou o povolení užívat peníze z tohoto nájmu a ručit za ně svým domem v Kutné Hoře. Pokud by se tyto děti objevily a žádaly dotčené peníze, měli ho o tom Čáslavští informovat.²⁶⁸

6.2.2. Žádosti poskytnutí o svědectví

Žádosti o podání svědectví jsou druhým nejčastějším obsahem misivů z právní oblasti. V námi dochovaných registrech bylo zaznamenáno celkem 13 případů. V polovině října 1575 prosil o svědectví Anny Holičské, rejmařky z Močovic, a její babičky Simeon Srbů v blíže nespecifikovaném sporu s jistou Dorotou. Obě se měly dostavit za týden v 15 hodin k ústnímu svědectví před kutnohorskou radou.²⁶⁹ V úterý 12. prosince 1606 mezi 16. a 17. hodinou se měli do Kutné Hory dostavit Vašek Soukup, Jan Šenkýř jinak Psbačka, Vašek Seminda a Václav Vihov s manželkou Reginou, čáslavští poddaní ze vsi Vrdy, aby svědčili Janu Dvořákovi z Přítok a jeho manželce Mandaléně proti Matěji Bubákovi a jeho manželce Markétě. V předvolávacím misivu ze 7. prosince 1606 byli také varováni, že Jan s Mandalénou budou muset zaplatit pokutu 100 kop grošů za každého z nich, pokud by se nedostavili. Čeho se svědectví týkalo, se měli dozvědět až na místě.²⁷⁰

Aby svědci nemuseli jít do jiného města, byla v některých případech požádána jejich městská rada, aby svědeckou výpověď zapsala. Čáslavské o to prosila 24. ledna

²⁶⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 453r.

²⁶⁷ Tamtéž, fol. 184r.

²⁶⁸ Tamtéž, fol. 371, 385r.

²⁶⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 18r.

²⁷⁰ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 337r.

1581 Anna Pastýřka pro svůj spor s Janem Nedvědem.²⁷¹ Počátkem července 1613 se na kutnohorské radní obrátil kovář Blažej Švorzokop, proti kterému vznesl stížnost kutnohorský radní Jiřík Šrámek. Prosil o předvolání a zapsání svědecké výpovědi Anny, manželky Václava (syna Petra Kučery), která se v té době nacházela v Čáslavi, kde pracovala jako kuchařka u soukeníka Jiříka Chrabského.²⁷² V červnu 1617 prosil kutnohorský radní Jan Němčický spolu se Zikmundem Kozlem, aby čáslavští sepsali svědectví nejmenované ženy proti Samuelu Kavkovi z Tolenštejna, obviněného z postřelení jeho ženy Kateřiny.²⁷³

O svědky ve svých záležitostech žádala i sama městská rada. Roku 1583 řešil komorní soud spor kutnohorské městské rady s Vilímem Malovcem z Malovic. V červenci se rada obrátila na Čáslav a další své sousedy s prosbou o předvolání a zapsání svědků k tomuto sporu.²⁷⁴ Na podzim 1586 prosili o zapsání nejmenovaných svědků pro svůj spor na „*zemským soudu větším*“ s Václavem Benedou z Netic.²⁷⁵ V květnu 1613 potřebovali zapsání svědků Čáslavskými v souvislosti se svým zádušním ostrovem ve vsi Veletovice ze strany u Labe. Jelikož se v původním termínu nedostavili všichni svědci, prosili na konci května o jejich zapsání znovu.²⁷⁶

Odpověď na žádost o zapsání svědectví nacházíme v registrech pouze jednu. Týkala se Davida Šejšmice a Jana Kučery, kteří měli na žádost Doroty Druhanské, jejího otce a dcery Anny Hromádkové podat svědectví proti Danielu Mydláři z Chrudimi. Kutnohorští jim odpovídali, že bohužel jejich prosbě nemohou vyhovět, protože neví, kde se dotyční nachází.²⁷⁷

6.2.3. Zálležitosti týkající se soudního stání

Stání před soudem bylo předmětem 11 kauz. Neřadíme mezi ně spory týkající se vymáhání finančních jednotlivců a trestněprávní spory, které jsou samostatnými typy, ani vyžádání svědectví. Nejčastěji sem spadá řešení změn ohledně data stání, jehož předmět není v mnoha případech uveden. Na 23. března 1615 byla před kutnohorský soud na žádost Salemíny Šultysové předvolána Mariana, kuchařka čáslavského rychtáře

---

²⁷¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 2r.

²⁷² AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 83r.

²⁷³ Tamtéž, fol. 370.

²⁷⁴ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 392v.

²⁷⁵ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 414v.

²⁷⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 709v, 712r.

²⁷⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 141v.

Blažeje Solnislavského. Salomína měla spor před soudem také s Maruší Kohoutkovou. O jeho odložení požádala počátkem května téhož roku.²⁷⁸

Havíř Václav Rubín se měl dostavit ke stání do Čáslavi 25. března 1586. Nemohl tak ale pro zaneprázdnění učinit, takže se za něj kutnohorští konšelé den před uskutečněním stání přimlouvali a prosili o odklad.²⁷⁹ Pro nemoc se k soudu nemohl dostavit Ondřej Kotek, který měl zastupovat svou ženu Evu. Soud byl proto odložen a misivem vyrozuměna protistrana, Dorota Druhanská.²⁸⁰ Dostavit se před purkmistrovský soud ve stanoveném termínu nemohl ani Ondřej Šeha a prosil o odsunutí termínu. Před soud měl v této záležitosti předstoupit i jistý Matěj, který se nacházel v těžkém žaláři v Čáslavi, a proto Kutnohorští zároveň prosili, aby mu bylo trochu odlehčeno.²⁸¹

K soudnímu stání se nemohl dostavit Jiřík Moravec. Na jeho žádost tedy Kutnohorští přesunuli termín na následující středu a posílali o tom zprávu Jiříkově protistraně, Václavu Píseckému.²⁸² Stejně tak informovali Václava Píseckého o odložení dalšího jeho stání, tentokrát s Jiříkem Ryšánkem. Zároveň prosili o uvolnění svědků v novém termínu.²⁸³ Blíže nespécifikované stání odložili Kutnohorští pro nečekané události také v lednu 1614 na neurčito.²⁸⁴

Na žádost Tomáše Klabala bylo v polovině ledna 1582 odloženo stání ve sporu s Dorotou Druhanskou o dva týdny. V březnu pak Tomáš navrhoval, aby se spolu přátelsky dohodli.²⁸⁵

S Tomášem se setkáváme i v následující kauze. Případ bratrů Ondřeje a Tomáše Klabalových spadá do dvou podtypů. V jejich záležitosti odešly z Kutné Hory dva misivy. První z nich patří do skupiny ručení, pro zachování celistvosti kauzy si jej, ale zmíníme pouze zde. Za bratry, kteří vedli spor s Pavlem Tomičkem a Mikulášem Junovým neboli Nebeským, poručníky Jana Kováře a jeho sestry Barbory, manželky faráře Víta, se se v něm zaručili Jan Sokol a Jan Charamza. Ručitelé slíbili, že v případě, že by bratři sporu prohráli, uhradí vzniklé škody. Druhý misiv spadá do

---

²⁷⁸ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 219r, 229r.

²⁷⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 396v.

²⁸⁰ Tamtéž, fol. 14r.

²⁸¹ Tamtéž, fol. 543r.

²⁸² Tamtéž, fol. 103v.

²⁸³ Tamtéž, fol. 114r.

²⁸⁴ Stejně psaní bylo odesláno i do Kolína. AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 761v.

²⁸⁵ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 17r, 72r.

skupiny informací k soudnímu stání. V červnu 1583 v něm kutnohorští konšelé informovali Pavla a Mikuláše, že vyhověli prosbě bratrů o odložení stání pro pracovní zaneprázdněnost.²⁸⁶

6.2.4. Propuštění z poddanství

Případů řešících žádost o propuštění z poddanství máme zaznamenáno 8. První žádost nacházíme až ve třetí knize a je z 28. března 1608. Obsahuje přímluvu kutnohorských konšelů za propuštění z poddanství Petra Vaňka, syna kováře z Potěh, s jeho manželkou a dětmi. Petr měl zájem zřídit si živnost na pozemcích po Matouši Dvořákovi ve vsi Chrast, které byly na prodej.²⁸⁷ Otevření živnosti je také důvodem prosby o výhost pro Ondřeje Koudelku ze vsi Březí, který podal žádost o povolení usadit se ve vsi Lomce na pozemcích, jež měl v plánu koupit od Jiříka Novotného.²⁸⁸

Odpovědi na žádosti máme čtyři. V říjnu 1611 zamítli kutnohorští konšelé žádost Václava, syna nebožtíka Pavla Prokopova z Tupadel, o propuštění z poddanství Lidmily z Křesetic, dcery nebožtíka Jana Beneše, aby se s ní mohl oženit. Odmítavou odpověď odůvodnili momentálním nedostatkem čeledi. Jeho žádosti bylo vyhověno až prosinci 1612. Lidmilin výhost měl vstoupit v platnost po uzavření jejich sňatku. Kutnohorští na konci misivu zdůraznili, že této žádosti vyhověli i přesto, že jejich žádostem čáslavští konšelé vyhovují jen zřídka.²⁸⁹ Tuto svou vstřícnost neopomněli zmínit ani v misivu z 18. ledna 1616, kterým propouštěli z poddanství Dorotu, dceru Matěje Žemličky z Křesetic, aby mohla uzavřít sňatek s Václavem Hubáčkem.²⁹⁰ Odmítavou odpověď dostal další poddaný z Křesetic, Václav, syn Matěje Vodičky, s odůvodněním, že Kutná Hora na svých gruntech potřebuje dobrého hospodáře.²⁹¹ Poslední zaznamenané udělení výhostu pochází z konce roku 1619 a týkalo se Doroty, dcery Václava Váni z Neškaredic. V platnost mělo vstoupit po uzavření sňatku s čáslavským uzdářem Janem Hesem.²⁹²

---

²⁸⁶ Tamtéž, fol. 88v–89r, 108v.

²⁸⁷ AMKH, *Knihy kopiářů 1601–1614*, fol. 419r.

²⁸⁸ AMKH, *Knihy kopiářů 1612–1620*, fol. 354v.

²⁸⁹ AMKH, *Knihy kopiářů 1601–1614*, fol. 580r, 685r.

²⁹⁰ AMKH, *Knihy kopiářů 1612–1620*, fol. 287v–288r.

²⁹¹ Tamtéž, fol. 388r.

²⁹² Tamtéž, fol. 514v.

6.2.5. Žádosti o vydání úředních písemností

Do této skupiny patří čtyři případy. Výpis z čáslavských nálezů potřeboval Jan Sládek, plnomocník Václava Hrabana, pro spor s Václavem Medkem z Nového Kolína nad Labem.²⁹³ Kutnohorští vydali jeden vidimus, který obsahoval vůli pana Václava Hamerníka z Božejova ve věci Druhanského panství. Byl vydán koncem září 1608 na žádost Čáslavských, kteří jej potřebovali proti Adamu staršímu z Valdštejna a na Žehušicích, hejtmanu Čáslavského kraje, podkomořímu královny a vladykovi zemského soudu.²⁹⁴ V listopadu 1617 potřebovali kutnohorští konšelé vidimus písemnosti týkající se místa ohlasu, kterou jim roku 1606 vydal Rudolf II.²⁹⁵ V polovině března 1614 potvrdili kutnohorští konšelé, že se v jejich držení nachází revers Jana Zárybnického a Martina Vackova z Čáslavi.²⁹⁶

6.3. Trestněprávní oblast

Případů spadajících do trestněprávní oblasti nalézáme 22. Ve valné většině případů mezi sebou Kutná Hora a Čáslav řešily blíže nespecifikované stížnosti a obvinění. Koncem července 1581 vzkazovala Mandaléna Nožířka, vdova po Jiříkovi z Bačetína, Dorotě Druhanské, že odmítá její stížnost.²⁹⁷ Blíže nespecifikovanou stížnost vznesl také kolář Jan Nosek v polovině února 1582 na Reysa Koláře z Čáslavi.²⁹⁸ V únoru 1609 reagovali kutnohorští konšelé na obvinění tří svých obyvatel. Obvinění vznesli kněz a děkan Jan Škarka a Tobiáš Lucina proti Václavu, synovi radního Jiříka Růžičky jinak Šrámka, Václavu Šafaříkovi a Pavlu Štěchovi, kteří se měli dopustit nejmenovaného činu vůči žákům čáslavské školy při vánoční koledě v Kutné Hoře. Všichni tři odmítali obvinění proti nim vznesená. Kutnohorští se v misivu omlouvali čáslavským konšelům, že za této situace proti obviněným nemohou nijak zakročit.²⁹⁹ V lednu 1614 se v čáslavském vězení nacházel kutnohorský poddaný Václav Pastucha z Chrastu. Odvedl ho tam Jan Chotauchovský z Nebovid a z něčeho ho obvinil. Václav tvrdil, že je nevinný, takže se za něj kutnohorští konšelé přimlouvali

---

²⁹³ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 20r.

²⁹⁴ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 18r.

²⁹⁵ Tamtéž, fol. 398v.

²⁹⁶ Tamtéž, fol. 122r.

²⁹⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 282v–283r.

²⁹⁸ Tamtéž, fol. 311v–312r.

²⁹⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 476.

u Čáslavských, aby byl před nimi vyslyšen.³⁰⁰ Z dalšího nejmenovaného činu byly obviněny kutnohorská sousedka, Regina Kratochvílová, a Anna Mazánková od Svaté Trojice. Měly se dostavit 28. července k čáslavskému právu. Kutnohorští prosili, aby Anna, která svou vinu popírala, nebyla dlouho zdržována v Čáslavi. Regina „*náležitěho a právního odvodu užití žádala*“.³⁰¹

Poslední z blíže nespecifikovaných případů je na pomezí právní a trestněprávní oblasti. Jedná se o spor mezi Královstvím českým a nejmenovanou protistranou. První misiv v této záležitosti je z 5. února 1613. Osoby, kterých se záležitost týkala, měli čáslavští konšelé poslat do Kutné Hory ve středu 13. února.³⁰² Záležitost byla řešena minimálně do ledna 1614, kdy prosili kutnohorští konšelé své protějšky v Čáslavi a Kolíně o odeslání svědků k výsledku.³⁰³

Ve třech případech spolu námi sledované městské rady řešily způsobení nějaké škody. Jistý Petr Sluha aneb Pastýř žijící ve vsi Drobovice způsobil škodu kutnohorským poddaným ve vsi Neškaredice tím, že jim odehnal kance. Konšelé jménem poškozených prosili, aby byl donucen kance vrátit.³⁰⁴ Ze škody způsobené králi neplněním svých povinností byl obviněn Jakub Heš, bývalý perkmistr na Taurgkanku. Jelikož se jednalo o závažná provinění, nacházel se Jakub ve vězení. Celou záležitost řešil královský rychtář v Kutné Hoře Václav Sixt ze Zvířetína a v polovině července 1612 prosil čáslavské radní, aby zajistili Jakubova syna Jana, který v Čáslavi provozoval uzdařskou živnost. Soud s Jakubem se konal na konci července a řešil také žádost Jana Heše o propuštění jeho otce pod rukojemstvím. Žádosti bylo vyhověno proti zaplacení určené sumy a stanovení rukojmího, který měl ručit za to, že se Jakub dostaví na stanovená jednání. Spolu se stanovenou částkou složil Jan také některé své věci potřebné k vykonávání řemesla. Na žádost Janovy matky Markéty pozměnil ještě v srpnu 1612 Václav Sixt ze Zvířetína soudní rozhodnutí. Podle nového rozhodnutí měl Jan u čáslavské městské rady složit svůj zachovací list a v případě předvolání se dostavit ke kutnohorskému právu.³⁰⁵ Nejmenovaní škůdci byli v lednu 1613 zadrženi

---

³⁰⁰ Tamtéž, fol. 760v–761r.

³⁰¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 157r.

³⁰² AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 693.

³⁰³ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 50, 115.

³⁰⁴ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 54v.

³⁰⁵ Tamtéž, fol. 632v–633r, 639v, 645v.

v Kutné Hoře, o čemž konšelé odeslali zprávu do Čáslavi spolu s vyjádřením svého městského rychtáře.³⁰⁶

Jedinou žádost o výpis „zločinného jednání“ dvou nejmenovaných osob zaslali do Čáslavi 8. října 1576.³⁰⁷

Také jen jednou byla předmětem zápisu krádež. Zloděje, který okradl kutnohorského šenkýře Tomáše Karáska, zadržel čáslavských městských rychtář a vsadil do vězení. Kutnohorští Tomášovým jménem prosili v dubnu 1576, aby mu ukradené věci, které byly zloději zabaveny, byly co nejdříve vydány.³⁰⁸

Mezi trestněprávní záležitosti patří i poslední z výše zmíněných čtyř misivů došlých do Kutné Hory z Čáslavi. Čáslavští psali 27. listopadu 1572 jménem svého spolusouseda Jana Midlana. Jana obvinili Václav a Jan Kudrnovi, na místě svých manželek, a Regina Uzdárka, že se proti nim na císařské silnici „*vejtažně chovati měl*“. Jan svou vinu odmítal a žádal o možnost se hájit. Z tohoto důvodu Čáslavští předvolali obě strany, aby mohla být zjištěna pravda.³⁰⁹

Z ublížení na zdraví, jehož následkem byla smrt, obvinila Ludmila Šanderka v lednu 1585 Martina, jízdného provazníka. Podle její výpovědi měl Martin zbit a kudlou zranit jejího manžela, Jiříka Rybu. Kutnohorští požadovali jeho zajištění.³¹⁰ V tomto první dopise došlo k chybě při uvedení jména obviněného. V následujících dvou zápisech, u kterých můžeme s jistotou říci, že jsou pokračováním tohoto případu, je obviněným Václav Provazník. Václav byl vsazen do vězení. Čáslavští se za něj ale přimlouvali, aby byl propuštěn. Koncem dubna 1585 bylo jejich žádosti vyhověno. V případě, že by Václav spáchal i sebemenší přestupek, musel by zaplatit pokutu 300 kop grošů českých. Zároveň si za sebe musel najít ručitele. Brzy po svém propuštění byl Václav předvolán do Kutné Hory na žádost vdovy Lidmily a Matyáše, bratra zemřelého. Zajistit, že se dostaví, měli jeho poručníci.³¹¹ V noci ze 13. na 14. června byl v Kutné Hoře zavražděn Václav Kanárysta. Z jeho vraždy byl obviněn Václav, syn čáslavského obyvatele Václava Duchka. Kutnohorští se domnívali, že se vrah uchýlil ke svému otci do Čáslavi, a proto prosili Čáslavské o jeho zadržení. Za Václava se zaručili kutnohorští

---

³⁰⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 11v.

³⁰⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 71v.

³⁰⁸ Tamtéž, fol. 58r.

³⁰⁹ Tamtéž, fol. 8r.

³¹⁰ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 281v.

³¹¹ Tamtéž, fol. 282r, 286r.

obyvatelé Václav Prener, soukeník Jiřík Mezibranský, hrnčíř Jakub Zahrádka, Matouš Rejnyš, Ondřej Votejпка a Matouš Trojířský. Tito rukojmí se zavázali zaplatit veškeré výdaje, které by Václavu Duchkovi vznikly.³¹² Za vraždu Václava Jebance podrobili kutnohorští útrpnému právu Jíru neboli Václava Zehuškého, který se při něm přiznal. Kutnohorští o tom informovali Čáslavské 15. července 1577.³¹³

V jednom případě byla řešena čest Anny Druhanské. Spor o ni se dostal až před apelační soud.³¹⁴

6.4. Obecní záležitosti

Obecní záležitosti jsou stejně jako právní oblast velmi širokou skupinou. Spadají sem veškeré záležitosti, které město řešilo samo za sebe, tedy nebylo sprostředkovatelem. Jako samostatnou podskupinu jsme z nich vyčlenili hospodářské záležitosti města. Mimo tyto hospodářské záležitosti spolu Kutná Hora a Čáslav za celé námi sledované období řešily pouze čtyři věci. První z nich je úzce spjatý s jiným případem patřícím do kategorie dědických záležitostí.³¹⁵ Kvůli vyřízení pozůstalosti na místě své ženy Doroty totiž poprosil o uvolnění ze svého úřadu kutnohorský radní písař Jan Veverin. Aby mu mohli jeho radní vyhovět, obrátili se v polovině září 1581 na čáslavské konšely s prosbou o zapůjčení jejich radního písaře pro řešení této záležitosti. O propůjčení městského písaře prosili znovu koncem října, aby mohli zapsat svědky.³¹⁶ S další takovou prosbou o se na čáslavské konšely obrátili o mnoho let později, v polovině roku 1604. Čáslavští na jejich žádost odpověděli kladně, takže jim 11. srpna Kutnohorští posílali informace, kdy si ho přesně půjčí. Písař měl zapsat svědky při řízení před pány rady z Komory české následující pátek. Aby jeho přesun nemusela zajišťovat Čáslav, poslali pro něj ve čtvrtek večer vůz.³¹⁷

Třetí misiv se netýkal žádných společných záležitostí. Kutnohorským konšelům byl 24. července 1586 doručen misiv od císaře. Až po jeho otevření a přečtení nadpisu zjistili, že není určen jim, ale čáslavským konšelům. Následující den psaní odeslali skutečnému adresátovi a v průvodním dopise je informovali, co se stalo.³¹⁸ V posledním

---

³¹² AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 100r, 104v.

³¹³ Tamtéž, fol. 107v.

³¹⁴ Tamtéž, fol. 327r.

³¹⁵ Viz výše s. 43.

³¹⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 286v, 343v–344r.

³¹⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 192r.

³¹⁸ AMKH, *Kniha kopiářů 1581–1588*, fol. 396v.

misivu z této kategorie informovali Kutnohorští Jana Bojana o tom, že povolili Jiříku Vyškovskému z Oujezdce, aby si od něj vypůjčil 30 kop grošů českých.³¹⁹

6.4.1. Hospodářské záležitosti

Hospodářských záležitostí města nacházíme v námi sledovaném období celkem osm, při jejichž řešení odeslala Kutná Hora deset misivů. V prvním Kutnohorští odpovídali na jaře 1578 na psaní z Čáslavi ohledně prodeje dříví. Každý, kdo by měl zájem o dříví, se měl dostavit do vsi Petrovičky v jeden stanovený den. Chtěli také vědět, za kolik, by měli jeden sáh prodávat.³²⁰ Prodej materiálu byl předmětem také misivu z 13. dubna 1613. Na chrámu sv. Barbory byla vlivem silného větru poničena střecha. Správci chrámu se dozvěděli, že Čáslavští prodávají cihly, takže se na ně obrátili se žádostí o prodej 4000 cihel a prosbou, zda by jim mohla být dána sleva.³²¹ Na podzim stejného roku potřebovali Kutnohorští neprodleně vyměnit plechy na rouře u kašny. Někde zjistili, že Čáslavští mají zásobu měděných plechů, kterou budou potřebovat až na jaře, proto je prosili o jejich zapůjčení a slíbili, že stejné množství do jara vrátí.³²²

Další záležitost z oblasti hospodářské se týkala piva. Podle všeho měli na dovážení piva do Kutné Hory určitý monopol nákladníci z Českého Brodu. Protože ale dovážené pivo bylo předražené a nedobré kvality, což způsobovalo škody kutnohorským šenkýřům, rozhodlo se město tento dovoz zastavit a povolit šenkýřům, aby pivo kupovali, odkud chtějí. Proti tomu se bránili brodští nákladníci, protože by to pro některé z nich znamenalo, že přijdou o svou živnost. Přislíbili, že se zlepší kvalita piva a jeho cena se sníží. Na základě těchto příslibů rozhodlo město, že nebude bránit dovozu piva z Českého Brodu. Koncem září 1602 se proto omlouvalo Čáslavským a ujišťovalo je, že nebude šenkýřům bránit v dovozu piva z Čáslavi.³²³

Pro neplacení nájmu se na městskou radu obrátili správci obecních důchodů, primátor Tobiáš Tábořský a Adam Hněvusický. Nájem z domu u cesty vedoucí ke Svaté Trojici v Kutné Hoře ve výši 3 kopy grošů českých měli platit Pavel Samský a jeho manželka Salomena Křepelková. Nečinili tak již čtyři roky. Dům připadl do majetku města Kutná Hora právem odúmrti. Manželé byli poddanými Čáslavi, proto se na ně

³¹⁹ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 394v.

³²⁰ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 122v–123r.

³²¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 37v.

³²² Tamtéž, fol. 93r.

³²³ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 73v.

Kutnohorští obrátili začátkem srpna 1607, aby své poddané donutili zaplatit neprodlené celý dluh, 12 kop, do kutnohorské obecní pokladny.³²⁴

Nejen jednotlivci, ale i města si mezi sebou půjčovala peníze. Kutnohorští půjčili Čáslavským částku 250 kop grošů českých, které měly být vráceny na sv. Jiří 1606 (23. dubna). Sami Kutnohorští potřebovali splatit nějaké dluhy, ke kterým se přidala i další neočekávaná vydání. Obrátili se tedy na Čáslavské koncem ledna 1606 s prosbou, aby částka byla skutečně splacena ve stanoveném termínu a oni tak mohli uspokojit své věřitele. Na toto psaní nedostali žádnou odpověď. Psali tedy znovu těsně před datem splatnosti, 19. dubna, aby byl dluh splacen včas. Zároveň je žádali o odpověď, ve které jim oznámí, kdy a kde dojde k předání peněz.³²⁵ Se splacením další půjčky, tentokrát ve výši 500 kop grošů českých, měla Čáslav problém roku 1608. Prosili kutnohorské konšely o posečkání. Ti jim nemohli vyhovět, protože i nyní měli sami dluhy. Ke splacení dluhu v termínu ale nedošlo. Kutnohorští proto psali znovu v polovině roku 1608. Protože jim dluh nebyl včas splacen, museli žádat své věřitele o odložení splatnosti, čímž jim narostly úroky. Žádali proto, aby jim byly peníze vráceny do sv. Havla (16. října) i s původním svatojiřským úrokem a nově vzniklým svatohavelským. Ani na sv. Havla nedošlo k vrácení dlužné částky. Zoufalí Kutnohorští, po kterých již mezitím požadovali své peníze jejich věřitelé, psali znovu 4. listopadu a žádali vrácení celé částky i s úroky následující čtvrtek.³²⁶

Poslední záležitost z oblasti hospodářské úzce souvisela s politickými událostmi roku 1618. Kutnohorské opevnění města nebylo v nejlepším stavu, proto vnímali radní jako velmi důležité ho, co nejdříve opravit. Již dříve poslali nějaké náčiní do ležení u Čáslavi a kvůli tomu ho na opravu opevnění neměli dostatek. Prosili, aby jim Čáslav náčiní zapůjčila spolu se 100 pacholky, kteří by pomohli při opravách.³²⁷

6.5. Záležitosti městských korporací

Všechny tři kauzy v záležitostech městských korporací byly řešeny až mezi lety 1616–1620. V první z nich hájili Kutnohorští zájmy svého městského rychtáře Jana Němčického. Janovi dlužil čáslavský řezník Václav Peldřimovský 5 kop grošů českých. Jan nejprve hledal pomoc u čáslavského řeznického cechu. Jelikož mu starší tohoto

---

³²⁴ Tamtéž, fol. 375v–376r.

³²⁵ Tamtéž, fol. 286r, 295v.

³²⁶ Tamtéž, fol. 436v–437r, 451v.

³²⁷ AMKH, *Knihy kopiářů 1612–1620*, fol. 441v.

cechu nepomohli, zavedla proti němu Kutná Hora jistá opatření a uplatnila stavné právo. Informovali je o tom misivem z 6. září 1616 a zároveň v něm prosili čáslavské konšely, aby cech donutili dluh zaplatit.³²⁸

Patří sem také kauza z poloviny roku 1619. Jistý Martin Štich dostal do správy „*desátnický restant*“ ve výši 20 kop grošů českých. Martin se přestěhoval do Čáslavi a nevyplácel z této částky to, co měl. Z tohoto důvodu prosili kutnohorští konšelé jménem volenců obecního kaňkovského pavuňku, aby byl napomenut a donucen přijít do Kutné Hory a zaplatit, co předtím slíbil.³²⁹

Poslední záležitost se týkala zádušního špitálu Svatého Kříže v Kutné Hoře. Čáslavský poddaný Jiřík, krčmář z Močovic, přislíbil věnovat záduší 19 kop grošů českých, ale neučinil tak. Jménem druhého špitálmistra Martina Klatovského žádala koncem května 1620 městská rada, aby Čáslavští donutili Jiříka tuto částku zaplatit. Zároveň informovali, že od této chvíle uplatňují právo stavné. K tomu ale nakonec, buď vůbec nedošlo, nebo bylo odvoláno. V dalším misivu z 11. června totiž znovu prosí, aby byl Jiřík donucen zaplatit. Pokud by se tak nestalo, nebudou již nadále moci bránit stavnému právu, které požadoval Martin Klatovský.³³⁰

6.6. Vojenské záležitosti

Vzhledem k blízkosti námi sledovaných měst není překvapivé, že spolu tato města spolupracovala při vypravování hotovosti a jejím zásobení. Na jaře 1605 se na Kutnou Horu obracely okolní vrchnosti se zájmem vypravit, v případě nutnosti, vojenskou hotovost společně. V souvislosti s jejich psaními vyjádřilo město v květnu toho roku zájem spojit se v této záležitosti také s Čáslaví a chtělo její odpověď, zda by o to stála. Okamžitě jim přišla kladná odpověď. Podrobnosti pak řešili při osobním setkání.³³¹

V červenci přišlo na řadu zásobování hotovosti odeslané na Moravu. Zapojení obou měst si vyžádal rytíř Vilém starší z Koncechlumí. Kutnohorští zaúkolovali Čáslavské, aby od posílů, kteří cestují mezi Prahou a ležením přes jejich město, zjistili, kdy a kde mají zásoby a peníze shromáždit. V říjnu se pak na Kutnohorské znovu obrátil Vilém a chtěl se se zástupci obou měst sejit a projednat množství zásob, které do

---

³²⁸ Tamtéž, fol. 329v.

³²⁹ Tamtéž, fol. 497.

³³⁰ Tamtéž, fol. 548, 554r.

³³¹ AMKH, *Knihy kopiářů 1601–1614*, fol. 245v, 247.

ležení odešlou, o čemž Kutnohorští neprodleně informovali Čáslavské.³³² V roce 1611 spolu obě města řešila další společné odeslání zásob. Protože v této záležitosti nedostali Kutnohorští včasnou odpověď, odeslali zásoby sami. Omlouvali za to, ale nemohli již dále čekat, protože k nim dorazily zprávy z ležení, že se jejich lidem nedostává.³³³

6.7. Zpravodajské záležitosti

Celkem šest misivů, týkajících se pěti záležitostí, můžeme zařadit do kategorie zpravodajské. Města informovala i o nebezpečích, která jim hrozila. V polovině března 1607 děkovali za takovouto informaci Kutnohorští. Na jihlavských pozemcích se totiž zdržovalo pěší vojsko a k Čáslavským se donesla zpráva, že se bude přesouvat jejich směrem a požadovat vyplacení svého platu. Situaci řešil i krajský hejtman Václav Chotauchovský z Nebovid a na Žlebech a přislíbil, že se vynasnaží zajistit, aby se vojsko jejich území vyhnulo. Pokud by se mu to nepodařilo, postará se o to, aby nenapáchalo žádné škody.³³⁴ Zprostředkovatelem zprávy o nebezpečí hrozícím království, kterou obdrželi z Nového Kolína nad Labem, se stali Kutnohorští v srpnu 1620. Podrobnosti posílali v příloženém spise a prosili o další předání této zprávy.³³⁵

Koncem února 1611 prosili kutnohorští radní čáslavské o zaopatření držitele dopisu na další cestě. Posel jel se zprávou od královského komorníka, Václava z Vchynic a Tetova a na Zásmucích, k císaři Matyášovi II. do Uher se zprávou o nepřátelích, kteří se dostali až k Praze, a žádostí o pomoc českým stavům. Zároveň je prosili o vybavení posla novým průvodním dopisem pro další místa, kterými bude na cestě projíždět.³³⁶

V prosinci 1612 zprostředkovali žádost nejvyššího mincmistra Vilíma z Vizovic, Doubravského, na Podprdicích a Vchynicích, který potřebuje tři klisny z čáslavského Duhanského zádušního dvora. Čáslavští měli zmíněné klisny poslat do Kutné Hory příští pátek.³³⁷

V květnu 1614 chtěli vědět, zda Čáslavští přešli na nové srovnání měř a vah, které schválily stavy na zemském sněmu.³³⁸

---

³³² Tamtéž, fol. 254v, 264r.

³³³ Tamtéž, fol. 563v–564r.

³³⁴ Tamtéž, fol. 352r.

³³⁵ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 570r.

³³⁶ AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 561v.

³³⁷ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 6v.

³³⁸ Tamtéž, fol. 135.

Společné vypravení osob do Pražských měst, na základě psaní od pánů defenzorů řešili na začátku února 1617.³³⁹

6.8. Náboženské záležitosti

Mezi všemi 317 misivami adresovanými do Čáslavi nalézáme pouze jedno, které můžeme zařadit do kategorie náboženských záležitostí. Je jím misiva z 15. března 1603, ve kterém Kutnohorští informují Čáslavské, že se příští středu a čtvrtek mezi třináctou a osmnáctou hodinou uskuteční na kutnohorské radnici soudní stání. Předmětem stání byl spor mezi Janem Kozlem z Rejzntolu a čáslavskou obyvatelkou Annou Jemnickou, manželkou Šebestiána Jemnického a dcerou kutnohorského mlynáře Václava Červeného, o manželský slib. Spor řešila pražská dolní konzistoř. Kutnohorští skrze toto psaní předvolávali Annu k soudnímu stání. Vyslýcháni byli také někteří svědci z Čáslavi.³⁴⁰

6.9. Ostatní záležitosti

V této době můžeme pozorovat, že misivy psané městskými radami se v některých případech stávaly spíše jen průvodním dopisem, který sám osobě nesděluje nic bližšího o případu, kterého se týká. Podrobnosti případu se nacházeli až v další písemnosti, která byla většinou žádost iniciátora předložená městské radě. Tyto žádosti byly odesílány spolu s misivem zaznamenaným v registrech. Ony samy ale do register zapsány nebyly. O existenci takové žádosti nás většinou informuje věta „*k širšímu vyrozumění žádost její nám na spisu podanou vaším opatrnostem příležitostě odsíláme*“³⁴¹ nebo nějaká její obměna. Takovýchto záležitostí nacházíme v dochovaných registrech celkem 14.

Některé misivy jsou natolik stručné, že z nich bez přiloženého spisu vyčteme jen osoby, kterých se spor týká a nejsme schopni určit ani typ této písemnosti. Z tohoto důvodu jsme nuceni je umístit do této kategorie. Příkladem je případ z 23. srpna 1606, kdy Kutnohorští informovali Čáslavské, že seznámili Adama Hněvusického se psaním od Jeremiáše Siberia a jeho ženy Anny. Odpověď Adama, jeho manželky i dcery Anny odesílali spolu se svým dopisem.³⁴²

---

³³⁹ Tamtéž, fol. 354r.

³⁴⁰ SOKA Kutná Hora, fond AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, kn. 1296, fol. 112v, 113v, 121r.

³⁴¹ AMKH, *Kniha kopiářů 1612–1620*, fol. 342v.

³⁴² AMKH, *Kniha kopiářů 1601–1614*, fol. 322v.

V jiných případech je v zápise pouze jméno jedné ze stran a nic víc. V polovině prosince 1578 odpovídal na psaní z Čáslavi kutnohorský měšťan Jan Zlomský. Nic bližšího se z dopisu nedozvídáme.³⁴³ Přičemž právě Jan Zlomský se objevuje ve více případech s různými protistranami. Nemůžeme tedy vyloučit, že toto psaní se týkalo některé z těchto kauz, ale nemáme je k sobě podle čeho přiřadit.

---

³⁴³ AMKH, *Kniha kopiářů 1571–1584*, fol. 159v.

7. Tabelární přehled všech zápisů v kutnohorských registrech týkajících se korespondence Kutné Hory a Čáslavi

Poslední kapitola je tabulkovým zpracováním regestů všech konceptů adresovaných do Čáslavi. Poskytuje tak souhrnný přehled všech řešených záležitostí, které byly zachyceny v dochovaných kutnohorských knihách register, včetně těch nedokončených a škrtnutých. U každého zápisu je v prvním sloupci uvedeno folio, kde se zápis nachází. Druhý sloupec obsahuje vždy minimálně dvě čísla. Číslo před lomítkem označuje pořadí zápisu mezi všemi dokončenými zápisy (bez škrtnů) týkajícími se Čáslavi, a číslo (resp. čísla) za lomítkem označuje kauzu. Kauzy řešené ve více misivech jsou dále označeny písmeny přiřazenými podle datace dopisů. Ve třetím sloupci jsou uvedeni iniciátoři dopisu, pokud jsou známi, příp. městská rada jako zprostředkující instituce. Čtvrtý sloupec poskytuje základní informace o konečném adresátovi. Předposlední sloupec nás seznamuje s vlastním obsahem konceptu. V posledním sloupci jsou pak uvedeny datace, pokud se je podařilo rozluštit. V případě, že došlo k narušení časové posloupnosti zápisů, je u datace vykřičník v hranaté závorce.

Kniha register (1545, 1568, 1571, 1572, 1573) 1575–1584

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
2v	1/1a	Nejmenovaný věřitel z Černín	Štěpán Kukla, řezník a čáslavský spolusoused	Vymáhání dluhu půl kopy gr. č. za koně	7. 9. 1568
6v	2/1c	Štěpán Kukla, řezník a čáslavský soused	Nejmenovaný věřitel	Omluva, že nemohou psaní doručit, protože je Štěpán vážně nemocný	13. 5. 1572
6v–7r	3/1d	Nejmenovaný věřitel z Černín	Štěpán Kukla, řezník a čáslavský spolusoused	Opětovné vymáhání dluhu 4,5 kopy gr. č. a hrozba právem stavným	3. 6. 1572
7v	4/1e	Štěpán Kukla, řezník a čáslavský soused	Nejmenovaný věřitel	Oznámení, že Štěpán je stále nemocný a psaní bude doručeno, jakmile to bude možné	2. 4. 1577 [!]
7v	5/1f	Štěpán Kukla čáslavský soused	Nejmenovaný věřitel	Oznámení, že Štěpán učinil o dluhu kšaft na svém statku	5. 6. 1577 [!]

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
8r	6/2	Jan Midlan, čáslavský soused	Václav a Jan Kudrnovi, KH sousedé, na místě svých manželek, a Regina Uzďárka	Žádost o vyslyšení v záležitosti obvinění z násilnického chování	27. 11. 1572
9v	7/1b	Nejmenovaný věřitel z Černín	Štěpán Kukla, čáslavský spolusoused	Opětovné vymáhání dluhu za koně, kterého Štěpán již prodal a hrozba právem stavným	25. 4. 1572 [!]
11v ³⁴⁴	8/3a, 4	Václav Vokárek, KH soused	3a/ Duchek Hovorka; 4/ Vít Semek	Příslib splacení dluhů	15. 7. 1575
16r	9/5	Vavřinec Čečetka, KH spolusoused	Jan Tuček z Drobonic	Vymáhání dluhu 3 kopy 4 gr. č.	5. 10. 1575
18r	10/6	Simeon Srbů, KH spolusoused	Anna Holičská, rejmařka z Močovic, s babičkou svojí	Žádost o poskytnutí svědectví ve sporu s Dorotou	15. 10. 1575
21v	11/7a	Anna Tětová, KH sousedka	RMČ	Žádost o vydání spravedlnosti po synu Václavovi, kterou má v držení Jiřík Hoch Lochský, poručníku Šebestiánu Puldovi	28. 11. 1575
22v	12/8	Jan Zlomský ze Zlomic, KH spolusoused	Havel, který děti v Močovicích učí	Vymáhání dluhu 4 kopy gr. č.	29. 11. 1575
23r	13/3b, 9	3b/ Václav Vokárek, KH soused; 9/ Václav Vratina	Duchek Hovorka	Odpověď na vymáhání dluhů: 3b/ 6 kop 30 gr. č. již zaplaceno; 9/ Přiznán dluh 1 kopy a odmítnuto 30 gr. č.	2. 12. 1575
24v	14/ 10a	Jan, krčmář ze vsi Poličan, s Ludmilou manželkou svou, KH poddaní	Václav Venus, čáslavský obyvatel	Vymáhání dluhu 35 kop gr. č. za pivo ve splátkách po 7 kopách gr. č.	2. 12. 1575

³⁴⁴ Následuje druhá foliace.

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
25r	15/11, 7b	11/ RMKH; 7b/ Šebestián Pulda, malíř	11/ Alžběta Bědová, čáslavská sousedka; 7b/ RMČ	11/ Vyhovění žádosti o odklad stání; 7b/ Opětovná žádost o vydání spravedlnosti po Jiříku Hochovi	5. 12. 1575
29v	16/12	Václav Rubín	Pavel Lochský Dvořák, poručník Václava Rubína a jeho sestry Kateřiny	Předvolání ke kouřimskému právu ve věci jeho poručnictví	20. 12. 1575
37r	17/13	Staněk Řezníček, KH spolusoused	Duchek Hovorka, čáslavský souseď	Vymáhání dluhu 12 kop gr. č. za hříbě a pohrůžka právem stavným	? 1576
58r	18/14	Tomáš Karásek, šenkýř a KH obyvatel	Čáslavský městský rychtář	Žádost o vydání ukradených věcí, které rychtář zadržel	10. 4. 1576
71v	19/15	RMKH	RMČ	Žádost o výpis zločinného vyznání	8. 10. 1576
75v	20/16	Jiří Zlatník	Poručníci sirotků po Janu Hradišťském	Oznámení o úmyslu přijít do Čáslavi předat blíže nespecifikované věci	5. 12. 1576
81v	21/17	Václav Ondráček ze vsi Neškaredy, KH poddaný	Štěpán Kukla	Vymáhání dluhu za krávu	17. 1. 1577
86v– 87r	22/18	Jeremiáš Šentingén, apatykář a KH soused	Jan Jílovský a Anna Jílovská, manželka jeho	Odmítnutí dluhu a předvolání Jana k přeslyšení do Kutné Hory	1. 3. 1577
89	23/19 a	Jan Fousek z Lomce, KH poddaný	Marta Holubka, t. č. se synem na gruntu v Močovicích	Žádost o vydání spravedlnosti 9 kop gr. č. z gruntu v Močovicích	14. 3. 1577
96r	24/20	Jiřík Vilík, KH obyvatel	Jan Zavadil, čáslavský poddaný ze vsi Močovice	Informace, že byl složen základ dluhu, a žádost o propuštění z vězení	28. 5. 1577
99v	25/21	Eva Krátká	Jan Vach	Žádost o odklad splátky dluhu 5 kop gr. č.	13. 6. 1577

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
100r	26/22a	RMKH	RMČ	Žádost o zajištění Václava, syna Václava Duchka pro podezření z vraždy	14. 6. 1577
104v	27/22b	Anna Kanárystka s Václavem, manželem svým, Martin Nedřínek Zuzanhal a Matouš, KH sousedé a poručníci Václava Kanárysty a jeho sestry Lidmily, sirotků po Petru Kanárystovi	RMČ	Oznámení, že se KH obyvatelé Václav Prener, Jiřík, soukeník Mezibranský, Jakub Zahrádka, hrnčíř, Matouš Rejnyš, Ondřej Votěpka a Matouš Trojiřský zaručili zaplatit případné škody za Václava obviněného z vraždy Petra Kanárysty	8. 7. 1577
107v	28/23	RMKH	RMČ	Oznámení o podrobení Jíry (Václava) Zehuškého útrpnému právu, při kterém se přiznal k vraždě Václava Jebance	15. 7. 1577
122v– 123r	29/24	RMKH	RMČ	Oznámení, aby se zájemci o dříví dostavili ve stanovený den do Petroviček	1. 3. 1578
125r	30/25, 26	Jindřich Šada, KH městský rychtář	25/ Vdova Dorota Tušová; 26/ Jiřík, syn Jana Aronova	Vymáhání dluhů: 25/ 7 kop 10 gr. č.; 26/ 8,5 gr. č.	17. 3. 1578
132r	31/27	Pavel Urbánek, řezník a KH obyvatel	Adam Materna	Oznámení o vzetí ručitelky dluhu do vězení	23. 5. 1578

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
132r	32/28, 29a, 30	Jan Skřivan, KH soused	28/ Jan Vsetečka, čáslavský soused; 29a/ Vavřinec Špaček, čáslavský soused; 30/ Šimon Hubáček, čáslavský soused	Vymáhání dluhů, které celkem činí 68 kop 50 gr. č. a pohružka právem stavným	24. 5. 1578
143v	33/31	Matouš Mlynář, KH soused	RMČ	Odpověď v blíže nespecifikované záležitosti	19. 8. 1578
148r	34/32, 33, 34a	32/ Jan Lahvička; 33/ Pavel Urbánek 34a/ Petr Mlynář řečený Spálený	32, 33/ Vít Semek, čáslavský spoluradní; 34a/ Šimon Chalupa	32, 33/ Oznámení o nakázání splatit dluh do dvou neděl; 34a/ Odmítnutí doplatit 5 kop gr. č. za vepře, který zemřel	7. 10. 1578
149v	35/35	Jindřich Šada, KH městský rychtář	Jan Horák, čáslavský soused	Odpověď na přímluvy za dlužníka	10. 10. 1578
152v	36/36	KHMR [jako zprostředkující instituce]	RMČ	Oznámení o přijetí misivu z Brodu s žádostí o vydání 5 gr. č. Anně Vítové	25. 10. 1578
159v	37/ 34b	Petr Mlynář ze Spáleného mlýna, soused při KH	Šimon Chalupa, čáslavský soused	Opětovné odmítnutí doplatit 5 kop gr. č. za zemřelého vepře a stanovení stání na středu 8. 1.	11. 12. 1578
159v	38/37, 38	37/ Jan Zlomský, KH soused; 38/ Kateřina Vodičková	37/ RMČ; 38/ Jiřík Kovář	37/ Blíže nespecifikovaná odpověď; 38/ Žádost o vydání šatů složených u jeho ženy Kateřiny Poláčkové	13. 12. 1578
167v	39/ 39a	Mik[uláš] Křížánek, KH soused	Kateřina Poláčková	Vyhovění žádosti o odložení splátky dluhu	30. 1. 1579
168r	40/ 19b	Jan Fousek ze vsi Lomce	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Opětovná žádost o vydání spravedlnosti po manželce	19. 2. 1579

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
170r	41/ 40a	Václav Vokárek, KH soused	Salomína, vdova z Močovice	Oznámení o napomenutí dlužníka v záležitosti dluhu 3 gr. č.	6. 3. 1579
172	42/41, 42	41/ Anna Jaroška, KH sousedka; 42/ Jan Zlomský	41/ Markéta Šabatcová, čáslavská sousedka; 42/ Daniel Fidler	41/ Vymáhání dluhu 1 kopy 8 gr. č. a 6 gr. č. za vzniklé škody; 42/ Odpověď v blíže nespecifikované záležitosti.	28. 3. 1579
172v	43/ 40b	Václav Vokárek	Salomína, vdova z Močovic	Oznámení o uvěznění dlužníka	28. 3. 1579
181v	44/43, 44, 45	Jindřich Šada, KH spolusoused	43/ Zach Bredovič a Jan Všečetka, rukojmí Jindřicha Náchodského; 44/ Jiřík Áronů; 45/ Hedvika, dříve manželka Václava Černého	Vymáhání dluhů: 43/ 6 kop gr. č.; 44/ 2 kopy gr. č.; 45/ 5 kop gr. č.	27. 6. 1579
190r	45/46	Jan Dolejší, KH poddaný ze vsi Puchře	Jan, krčmář z Močovic	Odmítnutí vymáhaného dluhu	3. 9. 1579
190r	46/47	Jiřík Krumlovský, koželuh a KH soused	Pavel Přas, švec a čáslavský soused	Vymáhání dluhu 4 kopy 30 gr. č.	3. 9. 1579
200v	47/48	Blažej Forman, KH soused	Jakub Limovský	Oznámení o uvěznění dlužníka	14. 12. 1579
202r	48/49	Dorota Kautská, vdova po Janu Zlomském	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Žádost o vydání složených 8 kop gr. č.	26. 12. 1579
205v –206r	49/50	Purkmistr Jan Lukáš	RMČ	Blíže nespecifikovaná žádost	23. 1. 1580
208r	50/51	Blažek Forman	Pavel Novák ze vsi Drobovice	Oznámení o napomenutí dlužníka	21. 2. 1578 [!]

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
214r	51/52	Manželka Jindřicha Náchodského	Václav Ople	Příslib splatit dluh 5 kop gr. č. ve třech splátkách	12. 2. 1580
222v	52/ 53a	Václav Čermák, KH obyvatel, s manželkou Reginou a dcerou Janou z Horek	RMČ	Žádost o vydání spravedlnosti po Janovi	29. 6. 1580
237r	53/ 39b	Mik[uláš] Křížánek, KH soused	Kateřina Poláčková	Žádost o dohled nad dodržením nového splátkového kalendáře	27. 10. 1580
239r	54/54	RMKH	Jan Matouš a Tomáš Kouba, poručníci statků ve Starkoči a Písku po nebožtíku Tomášovi	Oznámení o pověření Jana Dolejšího z Puchře jednat s nimi o předání statků vdově po Tomášovi	11. 11. 1580
242r	55/55, 56	55/ Gabriel Vlach; 56/ Václav Kostka, rukojmí šenkýře	55/ vdova Justýna; 56/ Šimon Chalupa, čáslavští sousedé	55/ Oznámení o napomenutí dlužníka; 56/ Oznámení o předvolání rukojmího, který odmítá zaplatit	24. 11. 1580
243v	56/57	Šebestián Šebek, řezník a KH soused	Anna Chmelová, rukojmí za Jana, zetě svého	Vymáhání dluhu 3 kopy gr. č.	28. 11. 1580
250r	57/ 58a	Jan Spousta, šenkýř a KH obyvatel	Markéta Šabatcová	Vymáhání dluhu 3 kopy 26 gr. č.	13. 1. 1581
251r	58/59	Jan Bavluk, KH soused	Jan Horecký, soukeník a čáslavský soused	Vymáhání dluhu 11,5 kopy gr. č.	21. 1. 1581
255r	59/ 58b	Jan Spousta	Markéta Šabatcová	Opětovné vymáhání dluhu 3 kopy 26 gr. č. a 7 gr. č. za vzniklé škody a pohrůžka právem stavným	20. 1. 1581 [!]
270v	-	Martin Bešta	Václav Pokrývač a Jan Řepasa	Přeškrtnutý zápis o vymáhání dluhu 3 kopy gr. č. za jídlo a pití	-

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
274r	60/ 60a	Joachym Forman, KH soused	Duchek Hovorka, čáslavský soused	Oznámení o složení 2 kop gr. č. Pavlu Dolejšímu na radnici v Čáslavi a 1 kopy gr. č. u kutnohorského práva	17. 6. 1581
278r	61/61	Petr Petružilek, KH soused	Jiřík Kučera, čáslavský soused	Vymáhání dluhu 8 kop 40 gr. č.	8. 7. 1581
280v	62/ 62a	Marta Eliáška	Petr Petřík, čáslavský soused	Oznámení o složení základu při kutnohorském právu	21. 7. 1581
282v– 283r	63/63	Mandalena Nožířka, po někdy Jiříkovi z Bačětina vdova	Dorota Druhanská	Odmítnutí stížnosti	26. 7. 1581
284v	64/ 29b	Jan Skřivan, KH spoluradní	Vavřinec Špaček, čáslavský soused	Vymáhání zbylých 2 kop gr. č. dluhu	? 1581
286v	65/ 64a	Jan Veverin, KH radní písař	RMČ	Žádost o propůjčení písaře, aby Jan mohl vyřídit spravedlnost po svém tchánu.	16. 9. 1581
288r	66/ 65a, 66a	Vavřinec Čečetka, KH soused	65a/ Šimon Hubáček, čáslavský soused; 66a/ Tomáš Horák jinak Morávek, švec, čáslavský soused	Vymáhání zděděných dluhů: 65a/ 4 kopy 34 gr. č. zděděný po Michalu Noskovi; 66a/ 7 kop 40 gr. č.	28. 9. 1581
294r	67/67	Petr, KH poddaný z Přítok	Salomína z Močovic	Žádost o dodržování termínů splátek stanovených apelačním soudem	30. 10. 1581
296v– 297r	68/ 65b	Vavřinec Čečetka, KH soused	Tomáš Halířka, švec a čáslavský soused	Opětovné vymáhání dluhu 4 kopy 34 gr. č. po Michalu Noskovi	18. 11. 1581
298v	69/68	Jan Vostovec z Kralovic a na Chlumu	RMČ	Bliže nespecifikovaná žádost	24. 11. 1581
299r	70/ 62b	Marta Eliáška	Petr Kramář, čáslavský soused	Oznámení o složení základu dluhu	25. 11. 1581

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
299v –300r	71/69	Jiřík Libotovský	Vít Jaroměřský, řezník a čáslavský soused	Vymáhání dluhu 15 kop gr. č.	28. 11. 1581
300r	72/ 62c	Marta Eliáška	Petr Kramář, čáslavský spolusoused	Oznámení o finančních problémech dlužnice a předvolání věřitele	30. 11. 1581
301r	73/70, 65c	69/ Joachym Sperlenk; 65c/ Vavřinec Čečetka, KH soused	69/ Matěj Huča; 65c/ Tomáš Halířka, švec	69/ Žádost o odklad splátky dluhu; 65c/ Opětovné vymáhání dluhu 4 kopy 34 gr. č. zdeděném po Michalu Noskovi	18. 12. 1581
303v	74/71	Jiřík z brány Kouřimské, KH soused	Jan Matouš	Žádost o odložení splátky dluhu do sv. Jiří	18. 1. 1582
305r	75/ 65e	Vavřinec Čečetka	Šimon Hubáček	Opětovné vymáhání dluhu a pohrůžka právem stavným	6.4. 1582
307v	76/ 65d	Vavřinec Čečetka, KH soused	Šimon Hubáček, čáslavský soused	Souhlas s odkladem splátky dluhu	19. 1. 1582 [!]
311v –312r	77/72	Jan Nosek, kolář a KH obyvatel	Reys Kolář, čáslavský spolusoused	Blíže nespecifikovaná stížnost	15. 2. 1582
313r	78/ 65f, 66b	Vavřinec Čečetka, KH soused	65f/ Šimon Hubáček, čáslavský spolusoused; 66b/ Tomáš Horák, švec	Opětovné vymáhání dluhů: 65f/ 4 kopy 34 gr. č.; 66b/ 5 kop 40 gr. č.	20. 4. 1582
318r	79/ 65g, 66c	Vavřinec Čečetka	65g/ Šimon Hubáček; 66c/ Tomáš Horák, čáslavští susedé	Opětovné vymáhání dluhů a pohrůžka právem stavným	5. 6. 1582
326v –327r	80/ 73a, 74a	73a/ Havel Purkmistr 74a/ Anna Bělehradská	Jan, mlynář pod Třebečicemi a čáslavský poddaný	Odpovědi na vymáhání dluhů	9. 8. 1582
327r	81/75	Anna Druhanská	RMČ	Oznámení o informování o odložení sporu u apelačního soudu	24. 8. 1582

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
Mezi fol. 327 a 328	82/ 60b, 76	60b/ Joachym Forman, KH soused; 76/ Pavel Urban	60b/ Duchek Hovorka; 76/ Jan Tyčka	Oznámení: 60b / úmyslu v nejbližších dnech zaplatit zbytek dluhu věřiteli; 76/ Domluvení se s věřitelem o zaplacení 30 gr. č. ze mzdy a 1 kopy gr. č. o sv. Martinu	19. 9. 1580 [!]
329v	83/ 95b, 77a	94b/ Jan Skřivan, krejčí a KH soused; 77a/ Jan Veverin, písař, na místě své manželky Doroty	95b/ Jakub Jelínek, čáslavský soused; 77a/ Jan Kamp, čáslavský soused	95b/ Opětovné vymáhání dluhu 2 kopy 20 gr. č. 77a/ Vymáhání dluhu, který zdědila po otci Pavlu Heymanovi	18. 9. 1582
330r	84/ 66d	Vavřinec Ččetka, KH soused	Tomáš Horák, švec	Opětovné vymáhání dluhu 7 kop 40 gr. č.	17. 9. 1582 [!]
331r	85/ 77b, 66e	77b/ Jan Veverin; 66e/ Vavřinec Ččetka	77b/ Jan Kamp; 66e/ Tomáš Morávek, švec	77b/ Odmítnutí dát nové možnosti splacení; 66e/ Odmítnutí omylu v osobě dlužníka	22. 9. 1582
341v	86/ 74d	Martin Bělehradský, KH soused	Jan, mlynář pod Třebečicemi a čáslavský poddaný	Příslib splacení dluhu	20. 10. 1582
343v -344r	87/ 64b	RMKH	RMČ	Opětovná žádost o propůjčení městského písaře.	25. 10. 1582
351v	88/78	Tomáš Koníř	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Bližší nespecifikovaná záležitost	6. 11. 1582
353v	89/79	Obecní hospodáři	Jan Kumpan	Oznámení o složení 24 kop gr. č. a posláni zbylé 1 kopy gr. č. po Janu Dolejšim	9. 11. 1582
353v	90/80	Kateřina Jakoubková z Neškaredic, KH poddaná	Jan Matouš	Žádost o odložení splacení o čtyři neděle z důvodu finančních nesnází	10. 11. 1582

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
354v –355r	91/ 53d	Regina, pozůstalá vdova po Václavu Čermákovi, koželuhu	RMČ	Opětovná žádost o vydání spravedlnosti po otci Janu Horečkovi	15. 11. 1582
357	92/ 77c	Dorota, Jana Veverina manželka	Jan Kamp, čáslavský spolusoused	Oznámení nemožnosti vyzvednout si složených 6 kop gr. č.	24. 11. 1582
360v	93/81, 82	81/ Jiřík Moravec, KH soused; 82/ Martin Bělehradský	Jan Mlynář	Vymáhání dluhů: 81/ spor předán k apelačnímu soudu; 82/ Pohružka apelačním soudem	3. 12. 1582
368	94/83	Johana Jedličková, KH souseďka	RMČ	Žádost o vydání pozůstalosti po dceři Zuzaně	19. 1. 1583
370r	95/77 d, 66f	77d/ [Dorota Veverinová]; 66f/ Vavřinec Čečetka	77d/ Jan Kamp; 66f/ Nebožtík Tomáš Morávek, švec	Opětovné vymáhání dluhů: 77d/ 6 kop gr. č. 66f/ žádost o závdavek z prodaného domu	26. 1. 1583
373v –374r	96/ 53c	Regina, po někdy Václavu Čermákovi pozůstalá vdova	RMČ	Opětovná žádost o vyhledání a vydání spravedlnosti po otci Janu Horečkovi	5. 2. 1583
375r	97/84	Jan Voduranský, KH spolusoused	Alžběta Vostrovcová z Malovic a na Chlumu	Oznámení o stanovení lhůty ke splacení dluhu a prosba o neuplatňování stavného práva	12. 2. 1583
375v	98/85, 86	85/ Pavel z Poličan, KH poddaný; 86/ Anna, matka Matouše Dvořáka z Horek	85/ Václav Mača; 86/ RMČ	85/ Vymáhání splátky z prodaného gruntu v Horkách; 86/ Žádost o vydání spravedlnosti po synovi	13. 2. 1583
392v	99/87	RMKH	RMČ	Žádost o zapsání svědků pro spor s Vilímem Malovcem z Malovic	5. 7. 1583

Kniha register 1581–1588

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
2r	100/ 88	Anna Pastýřka, KH sousedka	RMČ	Žádost o zapsání svědků ve sporu s Janem Nedvědem	24. 1. 1581
6v	101/ 89	Ondřej Kotek, KH soused	Dorota Druhanská	Oznámení o odkladu stání pro nemoc Ondřeje na středu 6. 12.	27. 11. 1581 [!]
14r	102/ 90a	Jan Kaplan, KH soused	Filip Perníkář, čáslavský soused	Vymáhání dluhu 12 kop 37 gr. č. za med	9. 3. 1581
17r	103/ 91a	Tomáš Klabal, KH soused	Dorota Druhanská	Odklad stání na pondělí 22. 1.	14. 1. 1582
20r	104 /92	Jan Sládek, plnomocník Václava Hrabana	RMČ	Žádost o výpis z nálezů pro spor s Václavem Medkem z Nového Kolína nad Labem	18. 1. 1582
20v	105/ 29c	Jan Skřivan, KH spoluradní	Vavřinec Špaček	Oznámení, že věřitel trvá na splacení dluhu	19. 1. 1582
21v	106/ 53b	Václav Čermák na místě své manželky Reginy	RMČ	Opětovná žádost o vydání pozůstalosti po Janu Horečkovi	27. 1. 1582
28v	107/ 62d	Marta, manželka Jana Eliášova	Petr Kramář, čáslavský soused	Žádost o předvolání věřitele a sepsání mírnější smlouvy	26. 3. 1582
30r	108/ 93	Purkmistr a rada města Kolína Nového nad Labem	RMČ	Žádost o vydání blížie nespecifikovaných peněz	2. 4. 1582
32r	109/ 53c	Václav, syn Matěje Čermáka, na místě manželky Reginy	RMČ	Opětovná žádost o vydání pozůstalosti po Janu Horečkovi	24. 4. 1582
33v	110/ 94a	Anna Dlabačka	Jaroslav Bedurníček	Oznámení o napomenutí dlužnice	4. 5. 1582
35v– 36r	111/ 90b	Jan Kaplan, KH soused a spoluradní	Filip Perníkář	Vymáhání zbylého dluhu 7 kop 30 gr. č. za med	26. 5. 1582
37r	112/ 94b	Anna Dlabačka	Jaroslav Bedurníček, čáslavský soused	Žádost o odložení splácení z důvodu finančních nesnází	30. 5. 1582

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
41v	113/ 39c	Mikuláš Křížánek, KH soused	Kateřina Poláčková	Oznámení o sjednání nových splátek Kateřinina dluhu 24 kop gr. č.	29. 6. 1582
45r	114/ 95a	Jan Skřivan, krejčí a HK soused	Jakub Tkadlec, čáslavský obyvatel	Vymáhání dluhu 2 kop 20 gr. č.	28. 7. 1582
52r	115/ 74b	Anna Bělehradská	Jan, mlynář pod Třebečicemi	Žádost dlužnice o možnost spláct dluh 28 kop 20 gr. č. po 5 kopách každý čtvrt rok	7. 9. 1582
55r	116/ 73b, 74c, 10b, 96a	73b/ Havel Purkmistr; 74c/ Anna Bělehradská; 10b/ Jan, krčmář z Poličan; 96a/ Tobiáš Dačický	73b, 74c/ Jan, mlynář pod Třebečicemi; 10b/ Václav Venus; 96a/ Jan, mlynář pod Třebečicemi	72b/ Oznámení o úmrtí dlužníka; 74c/ Oznámení o napomenutí dlužnice; 10b/ Opětovné vymáhání dluhu; 96a/ Odmítnutí dluhu	21. 9. 1582
58v	117/ 97	Tomáš Klabal, KH soused	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Odpověď na blíže nespecifikovaný dotaz	3. 11. 1582
59r	-	Anna, manželka Pavla, KH poddaného z Poličan	-	Nedokončený zápis	-
61v	118/ 98	Matěj, kožišník z Lomce	RMČ	Žádost o vyhledání a vydání spravedlnosti po rodičích	21. 2. 1583
67v– 68r	119/ 99a	Petr z Přítok, Šimon z Hořan, Pavel a Štěpán z Přítok a Jan Landa, KH poddaní	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Žádost o propuštění z ručení Jiříku Novákovi z Močovic, který splatil 150 kop gr. č. za statek	10. 3. 1583 [!]
69v	120/ 100a	Jakub Holý Šetcovský ze Závoře, KH spoluradní	Václav Skřivan, kožišník a čáslavský soused	Vymáhání dluhu 2 kopy 30 gr. č.	5. 3. 1583

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
72r	121/ 96b, 91b, 100b	96b/ Poručníci po Tobiáši Dačickém; 91b/ Tomáš Klabal; 100b/Jakub Holý, švec ze Závore a KH spoluradní	96b/ Jan Mlynář; 91b/ Dorota Druhanská; 100b/ Václav Skřivan, čáslavský soused	96b/ Pozvání věřitele před sebe k zaplacení dluhu; 91b/ Vyjádření zájmu se přátelsky dohodnout; 100b/ Odmítnutí odložit splácení	12. 3. 1583
85r	122/ 99b	Petr z Přítok, Šimon z Hořan, Pavel a Štěpán z Přítok a Jan Landa, KH poddaní	RMČ [jako zprostředkující institute]	Opětovná žádost o propuštění z ručení	10. 4. 1583
88v– 89r	123/ 101a	Jan Sokol a Jan Charamza, KH sousedé	Pavel Tomíček a Mikuláš Junový neboli Nebeský, poručníci Jana Kováře a jeho sestry Barbory, manželky faráře Víta	Oznámení o zavázání se uhradit případné škody za bratry Ondřeje a Tomáše Klabalovi ve sporu s poručníky	17. 4. 1583
94r	124/ 102	Petr Pavlů, KH havíř a obyvatel	RMČ	Žádost o vydání spravedlnosti po otci Pavlovi z Dobročovic v hotovosti	27. 4. 1583
103v	125/ 103	Jiřík Moravec, KH soused	Václav Písecký, čáslavský soused	Odklad stání na středu 5.6.	31. 5. 1583
103v– 104r	126/ 104	Jiřík Soukeník, KH soused	Silvestr Jánský	Vymáhání zbylých 2 kop gr. č. z původního dluhu 4 kopy gr. č.	2. 6. 1583
108v	127/ 101b	Bratři Ondřej Kotek a Tomáš Klabal, KH soused	Pavel Tomíček a Mikuláš Junový, poručníci Barbory, manželky faráře Víta	Odklad stání z důvodu pracovní vytíženosti bratrů	11. 6. 1583
114r	128/ 105	Jiřík Ryšánek, KH soused	Václav Písecký, čáslavský soused	Odklad soudního stání na žádost Jiříka na pondělí 2. 7.	20. 6. 1583

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
115v	129/ 106a	RMKH	Martin z Přítok, čáslavský poddaný ze vsi Močovice	Oznámení o odložení vyřízení spravedlnosti	26. 6. 1583
141v	130/ 107	David Šejšmic a Jan Kučera, KH obyvatelé	Dorota Druhanská a Anna Hromádková s otcem	Oznámení o nepřítomnosti vyžádaných svědků proti Danielu Mydláři z Chrudimi ve městě	?
154v	131/ 106b	RMKH	Martin Poličanský a Dorota, sestra jeho	Oznámení o dalším odkladu vyřízení spravedlnosti pro nenadálé a neodkladné záležitosti	28. 9. 1583
162v	132/ 106c	RMKH	Martin Poličanský ze vsi Močovice, čáslavský poddaný	Oznámení o řešení spravedlnost a možnosti si ji vyzvednout po KH jarmarku	?
172v	133/ 95c, 108	95c/ Jan Skřivan; 108/ RMKH	95c/ Jakub Jelínek, čáslavský soused; 108/ RMKH [jako zprostředkující instituce]	95c/ Opětovné vymáhání dluhu; 108/ Žádost o vydání purkrechtních peněz, které složil David za Špačkův mlýn	11. 2. 1584
193v	134/ 109	Jan Zlotlaba	Jakub Hubáček, čáslavský soused	Odmítnutí dluhu 15 kop gr. č. a odhodlání zaplatit přiznaných 14 kop gr. č.	6. 10. 1584
193v	135/ 110	Jiřík Růžička jinak Šimek	Jiří Manka	Vymáhání dluhu	8. 10. 1584
200v	136/ 111, 112	111/ Václav Pekař; 112/ Apolena	111/ Adam starší Materna z Květnice a na Třebešicích, KH soused; 112/ Dorota, vdova po Václavu Píseckém	Oznámení o: 111/ napomenutí dlužníka a jeho příslibu zaplatit do dvou neděl; 112/ Vyřízení prosby	1. 3. 1584 [!]
240r	137/ 113	Matěj od Undeláku, KH spoluradní	Jiřík Soukeník, čáslavský soused	Vymáhání dluhu 8 kop 26 gr. č. za vlnu	6. 6. 1584 [!]

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
281v	138/ 114a	Ludmila Šanderka, KH sousedka	RMČ	Obvinění Martina, jízdního provazníka, z vraždy Jiříka Ryby a žádost o jeho uvěznění	14. 1. 1585
282r	139/ 114b	RMKH	Václav Provazník, čáslavský soused	Souhlas s propuštěním z vězení pod pokutou 300 kop gr. č. a stanovením rukojmího	26. 4. 1585
286r	140/ 114c	Ludmila, vdova po Jiříku Rybovi, a Jiříkův bratr Matyáš	Pavel Kovář, Matouš Pařízek, Jakub Neček, Václav Světníček, Vavřinec Pečenka a Vojtěch Řezník, rukojmí Václava Provazníka a čáslavští sousedé	Předvolání na pondělí 20. 5.	18. 5. 1585
288r	141/ 115	Václav z Kobylník, KH poddaný	Jan Havelka	Oznámení o napomenutí dlužníka, který odmítá výši dluhu	31. 5. 1585
295r	142/ 116	Linhart Smetana, KH soused	Václav, čáslavský poddaný	Přímluva ve sporu o pronajatý prostor	26. 6. 1585
315v– 216r	143/ 117	Anna Stanislavová, manželka Stanislava Kožišníka, kutnohorského spoluradního	RMČ	Žádost o vyplacení dlužných 7 kop 17 gr. č. ze statku po zesnulé dlužnici Markétě Šabatcové	2. 9. 1585
396v	145/ 118	Václav Rubín, havíř a KH soused	RMČ	Žádost o odložení soudního stání	24. 3. 1586
408v– 409r	146/ 119	RMKH	RMČ	Oznámení o přeposílání chybně doručeného psaní od císaře	25. 7. 1586
409r	147/ 120	Salomína, vdova po mistru Mikuláši Rakovském	Dědic statku po Barboře Konvařce, čáslavské sousedce	Žádost o vyplacení zástavy za dluh 20 kop gr. č.	26. 7. 1586

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
414v	148/ 121	RMKH	RMČ	Žádost o zapsání svědků ve sporu s Václavem Benedou z Netic etc.	19. 9. 1586
415v– 416r	149/ 122	RMKH	RMČ	Žádost o odložení trestů v blíže nespecifikované záležitosti	24. 9. 1586
449r	150/ 123a	Václav Paška, KH soused	RMČ	Blíže nespecifikovaná žádost týkající se nebožtíka Bartana Lebedy	21. 4. 1587
450r	151/ 124a	RMKH [jako zprostředkující instituce]	RMČ	Přímluva za uvězněného KH obyvatele Václava Jedulínka	21. 4. 1587
462v	152/ 123b	Václav Paška, KH soused, a jeho sestra Barbora	RMČ	Oznámení o příchodu Václava a Barbory do Čáslavi kvůli statku po Bartanu Lebedovi	19. 5. 1587
469v	153/ 125	Adam Urbánek	Jan Souček s manželkou	Žádost o shovívavost při vymáhání dluhu	2. 6. 1587
471v	154/ 124b	Václav Jedulínek, t. č. ve vězení	RMČ	Žádost o výpis potřebný k propuštění z vězení	3. 6. 1587
476r	155/ 126a	Jakub Holý Šotrovský, KH soused	RMČ	Odpověď v blíže neuvedené záležitosti	25. 6. 1587
477v	156/ 126b	Jakub Šotrovský, KH spoluradní	RMČ	Opětovné odmítnutí vymáhaného dluhu za statek a svolání slyšení do KH	13. 7. 1587
494v– 495r	157/ 127	Anna z Liboslavě a další poručníci sirotků a statku po Martinu Šardučkovi, Jan Jiglingar, plnomocník Doroty Fidlínové a Anny Jiřkgamové	RMČ	Žádost o přímluvu za odložení stání ve věci statku po Martinu Šardučkovi	20. 11. 15867

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
495v	158/ 128	Václav Vokárek	Jan Jaroměřský	Odmítnutí dluhu 7 kop gr. č a odhodlání splatit 5 kop gr. č. příští neděli	26. 11. 1587
499v	159/ 129	Kateřina, hospodyně zemřelého kaňkovského faráře Jiříka	Václav Knejsa, čáslavský poddaný	Vymáhání zbývajících 17 kop gr. č. vypůjčených od faráře	?
510v– 511r	160/ 130	Jiřík Mezibranský, KH soused	Jiřík Bydžovský, čáslavský soused	Žádost o vydání složené 1 kopy 45 gr. č. poslu tohoto dopisu	3. 5. 1588
514r	170/ 131	Tobiáš Ryšánek	Jeroným Donát, čáslavský spoluradní	Žádost o počkání se splacením dluhu	13. 5. 1588
543r	171/ 132	Ondřej Šeha	RMČ	Žádost o odložení purkmistrovského soudu a odlehčení Matějovi, který se nachází v těžkém žaláři	7. 12. 1588

Kniha register 1601–1614

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
List 1	172/ 133a	Dorota Novoměská, mlynářka	Nejmenovaný věřitel	Přímluva v záležitosti blíže nespecifikovaného dluhu	24. 1. 1601
List 6	173/ 133b	Dorota Novoměská, mlynářka	Marta Třebešická, čáslavská spolusousedka	Oznámení o nepřítomnosti dlužnice ve městě	31. 1. 1601
List 23	174/ 134	Anna Pajerlová jinak Alexandrová, vdova a KH sousedka	Salomena Křepelková, čáslavská sousedka	Oznámení o předvolání Anny v blíže nespecifikovaném sporu se Salomínou	19. 3. 1601
List 23	175/ 135a	Lukáš Liška, syn Matěje Leby ze vsi Drobovic, čáslavský poddaný a starší sládek v lovčickém pivovaru	RMČ	Žádost o propuštění z poddanství i se ženou a dětmi	21. 3. 1601

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
List 26	176/ 135b	Lukáš, Matěje Macha Lišky syn a čáslavský poddaný ze vsi Drobovic	RMČ	Opětovná žádost o propuštění i s rodinou z poddanství	18. 5. 1601
3r	177/ 136, 133c	Dorota Novoměská, mlynářka	136/ Samuel Zárybnický; 133c/ Marta Třebešická, čáslavští spolusousedé	Oznámení o nepřítomnosti dlužnice ve městě	23. 5. 1601
26r	178/ 137	Pavel Straka a Kateřina, manželka jeho	RMČ	Žádost o zapsání svědectví Marty Třebíčské a radního písaře Martina Klatovského proti Dorotě Lišce a jejím dcerám, Kateřině Klatovské a Anně Červenkové ve věci nařčení z nepoctivosti	2. 10. 1601
32v– 33r	179/ 138a	Anna, manželka KH spolusouseda Jana Boleslavského	Anna, manželka Jeremiáše Siberia, čáslavská spolusousedka	Žádost o vydání složených 2 kop gr. č. poslu a pohrůžka právem stavným	6. 11. 1601
36r	180/ 138b	Anna, manželka KH spolusouseda Jana Boleslavského	Anna, manželka čáslavského souseda Jeremiáše Siberia	Vymáhání dluhu a zaplacení škod a hrozba právem stavným	23. 11. 1601
54v	181/ 139	KH poddaní ze vsi Neškaredic	Petr Pastýř aneb Slouha ze vsi Drobovice	Žádost o navrácení kance, kterého Petr z Neškaredic odehnal	12. 3. 1602
73v	182/ 140	RMKH	RMČ	Oznámení, že Kutnohorští mohou dovážet pivo odkud chtějí	29. 6. 1602

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
88v– 89r	183/ 141	Jan Kozih jinak Kopecký, KH poddaný ze vsi Neškaredic	Pan Heral Vaczslibštějnský z Kolovrat a na Janovičkách, berník čáslavského kraje	Žádost o odpuštění pokuty nevinnému Janovi a neuplatnění práva stavného	2. 9. 1602
91v– 92r	184/ 142	Jan Procházka, lojovník, KH spoluhorník a soused	RMČ	Žádost o zapsání svědectví Martina Vangknechta, lojovnického tovaryše, t. č. čeledína u Daniela Jeníkovského v Čáslavi, proti Jiříku Mráčkovi a jeho ženě Ludmile	19. 9. 1602
111v	185/ 143	Anna Brevičová, KH spolusousedka	Simeon Žďárský, čáslavský spoluradní	Oznámení, že dlužnice je i pro jiné dluhy již ve vězení a prosba o neuplatňování práva stavného	14. 3. 1603
112v	186/ 144a	Jan Kozel z Rejzntolu	Anna, dcera mlynáře, spoluhorníka a KH souseda Václava Červeného a manželka Šebestiána Jemnického, čáslavského spolusouseda	Oznámení o uskutečnění se stání před pražskou konzistoří podobojí v KH ve středu 18. 3. a čtvrtek 19. 3. mezi 13. a 18. hodinou	15. 3. 1603
113v	187/ 144b	Jan Kozel z Rejzntolu	Anna Jemnická	Předvolání na den uvedený v přípise a hrozba pokutou	2. 4. 1603
121r	188/ 144c	Jan Kozel z Rejzntolu	Anna, dcera mlynáře a KH spoluhorníka Václava Červeného a manželka čáslavského spolusouseda Šebestiána Jemnického	Předvolání do KH k výslechu svědků ve sporu o Annin manželský slib	6. 5. 1603

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
148v– 149r	189/ 145	Václav Dolanský ze vsi Neškaredic, KH poddaný	RMČ	Žádost o vydání spravedlnosti po otci Adamu Dolanském na pozemcích ve Vrdech	1. 10. 1603
153v	190/ 146a	Anna, manželka KH spoluradního Adama Hněvusického	RMČ	Žádost o vydání spravedlnosti po otci Matouši Pelandovi	25. 10. 1603
156r	191/ 146b	Anna Hněvusická, zastoupená manželem Adamem	Jiřík Boleslavský a Jindřich Horský, poručníci spravedlnosti po Matouši Pelandovi	Žádost o odklad stání pro pracovní vytíženost	9. 11. 1603
184r	102/ 147	Alžběta, dcera někdejšího čáslavského spolususeda Marka Cerekvického, t. č. chůva v KH u kramáře Jiříka Lederera	Anna, vdova po knězi Marku Cerekvickém a matka Alžběty	Oznámení o přenechání podílu ze spravedlnosti po otci Marku Cerekvickém matce	9. 7. 1604
190r	193/ 148	RMKH	RMČ	Oznámení o propuštění Anny Fusové z Lomce, vdovy po Janu Fusovi z Lomce, z poddanství po sňatku s Jiříkem Netušilem z Močovic	2. 8. 1604
192r	194/ 149	RMKH	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Oznámení, že pro čáslavského městského písaře, kterého jim svolili zapůjčit, pošlou vůz	11. 8. 1604
194r	195/ 150	Tobiáš Tříska Tábořský, KH primátor a radní	RMČ	Odpověď ohledně chování Adama Ovčáka, t. č. v čáslavském vězení	20. 8. 1604

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
198v	196/ 151a	RMKH	Martin Holub, čáslavský poddaný ze vsi Močovice	Odpověď, že Petr Lukáš Rašín z Rýsmburka a na Koroticích obstavil Martina bez jejich vědomí	15. 9. 1604
201v	197/ 151b	RMKH	Martin Holub, čáslavský poddaný ze vsi Močovice	Oznámení o propuštění Martina z rukojemství a odkladu stání s Petrem Lukášem Rašínem etc.	28. 9. 1604
205r	198/ 151c	RMKH	Martin Holub, čáslavský poddaný ze vsi Močovice	Vyhovnění žádosti o odklad stání s Petrem Rašínem	25. 10. 1604
217v– 218r	199/ 152, 153, 154, 155a, 156a, 157a	152/ Jan Pleskač; 153/ Vít Chod; 154/ Václav Urbánek; 155a/ vdova po Martinu Dvořákovi; 156a/ Jan Hronek; 157a/ Tomáš Koza neboli Mejstřík, KH poddaní ze vsí Neškaredic, Křesetic a Poličan	Markéta Konvicová, vdova ze vsi Močovice	Odpověď na vymáhání dluhů: 152, 153/ Příslib zaplatit po Vánocích; 154, 155, 156a, 157a/ Odmítnutí výše dluhů a příkaz zaplatit přiznané výše dluhů	18. 12. 1604
219v– 220r	200/ 155b, 156b, 157b	155b/ Vdova po Martinu Dvořákovi; 156b/ Jan Hronka; 157b/ Tomáš Koza	Markéta Konvicová, mlynářka a čáslavská poddaná ze vsi Močovice	Předvolání před KH obecního hospodáře ve věci vymáhání dluhů	18. 1. 1605
227r	201/ 158	Martin Hranický a Václav Tesařů, poručníci Jana, sirotka po Janu Překážkovi, KH spoluhorníci a sousedé	RMČ	Žádost o vyhledání spravedlnosti po zesnulém Janovi a její vydání v hotovosti	7. 3. 1605
229r	202/ 159	Jiřík Lederer, kramář a KH spoluhorník	Jeremiáš Siberius, čáslavský spolusoused	Vymáhání dluhu 5 kop 37 gr. č. za věci z obchodu	11. 3. 1605

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
233v	203/ 160a	Dorota, vdova po konvaři Tomáši Klabalovi, KH spoluhornice a sousedka	Anna, manželka Melichara Purcla, čáslavská spolusousedka	Vymáhání dluhu 50 kop gr. č.	28. 3. 1605
243v	204/ 160b	Dorota, vdova po konvaři Tomáši Klabalovi, KH spoluhornice a sousedka	Anna Purclová, čáslavská spolusousedka	Bližší nespecifikovaná odpověď na žádost o odložení splacení dluhu	4. 5. 1605
245v	205/ 161a	RMKH	RMČ	Dotaz, zda chtějí vypravit společně hotovost, bude-li třeba	14. 5. 1605
247	206/ 161b	RMKH	RMČ	Žádost o vyslání zástupců k projednání společného vyslání hotovosti	18. 5. 1605
250v	207/ 160c	Dorota, vdova po konvaři Tomáši Klabalovi, KH spoluhornice	Melichar Purcl, čáslavský spolusoused	Odmítnutí způsobu zaplacení dluhu a trvání na vrácení peněz v nových širokých tolarech	28. 6. 1605
252v– 253r	208/ 160d	Dorota Klabalová, KH spoluhornice	Melichar Purcl, čáslavský sused, s manželkou Annou	Žádost o vydání peněz Pavlu Vodrackému, který proti nim vydá zástavu	8. 7. 1605
254v	209/ 162a	RMKH	RMČ	Žádost o zjištění, kde a kdy mají společně shromáždit potřeby pro vojáky na Moravě	23. 7. 1605
257v	210/ 163	Bartoloměj Svoboda, krejčí a KH spoluhorník a sused	Jiřík Bydžovský, soukeník a čáslavský spolusoused	Vymáhání dluhu 8 kop 38 gr. č. za vlnu	4. 8. 1605
263r	211/ 164a	Zdislav Podivický z Podivic, KH spoluhorník a sused	Jan Šmidt, čáslavský spolusoused a jeho manželka Anna	Souhlas s odkladem splátky dluhu 24 kop gr. č.	26. 9. 1605

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
264r	212/ 162b	Rytíř Vilém starší z Koncechlumí	RMČ	Žádost o vyslání zástupců do KH k projednání odeslání zásob do vojenského ležení na Moravě	10. 10. 1605
270v	213/ 164b	Zdislav Podivický z Podivic, KH spoluhorník a soused	Jan Šmidt, čáslavský soused, s manželkou Annou	Vymáhání dluhu a vzniklých škod a hrozba právem stavným	4. 11. 1605
272	214/ 165	Pavel Pavlík ze vsi Bylan	Řehoř, mlynářský tovaryš a t. č. čeledín u Markéty Konvicové, čáslavské poddané ze vsi Močovice	Žádost o poskytnutí svědectví	12. 11. 1605
277r	215/ 164c	Zdislav Podivický z Podivic, KH spoluhorník a soused	Jan Šmidt, čáslavský spolusoused, s manželku Annou	Oznámení o vyhlášení práva stavného pro dluh	9. 12. 1605
286r	216/ 166a	RMKH	RMČ	Žádost o vrácení dluhu 250 kop gr. č. v termínu, aby mohli uspokojit své věřitele	27. 1. 1606
295v	217/ 166b	RMKH	RMČ	Opětovná žádost o vrácení dluhu 250 kop gr. č. v termínu, aby mohli uspokojit své věřitele	19. 4. 1606
298	218/ 167	RMKH	RMČ	Oznámení o předvolání vyžádaných svědků, Jakuba Vaňka z Poboře, Pavla Bezděka z Chrástu a Jana Petrova z Přítok	8. 5. 1606
322v	219/ 168	Adam Hněvusický, KH spoluhorník a radní	Jeremiáš Siberius, čáslavský spolusoused, a jeho manželka Anna	Odpověď v blíže nespecifikované záležitosti	23. 8. 1606

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
324r	-	RMKH	RMČ	Nedokončený koncept o postavení Anny Šakanky a Matouše Nolka z Vrdů	-
337r	220/ 169	Jan Dvořák ze vsi Příklad a jeho manželka Mandaléna, KH poddaní	Vašek Soukup, Jan Šenkýř neboli Psbačka, Vašek Seminda a Václav Vihov s manželkou Reginou, čáslavští poddaní z Vrdů	Žádost o poskytnutí svědectví proti Mateji Bubákovi a jeho manželce Markétě	7. 12. 1606
339	221/ 170a	Václav Šatný z Olivetu a na Hlízově	Jiřík Procházka, čáslavský spolusoused	Odpověď v záležitosti vymáhání dluhu na jeho poddaných z Hlízova	22. 12. 1606
352r	222/ 171	RMKH	RMČ	Poděkování za zprávu o přesunu pěšího vojska na jejich území	18. 3. 1607
371	223/ 172a	Jan Vorel, krejčí a KH spolusoused	RMČ	Žádost o povolení nechat si 20 kop gr. č. ze statku po dědovi Šimonu Krajíčkoví, které mají dostávat 4 potomci nebožtíka kněze Jana, kteří nejsou k nalezení	10. 7. 1607
375v– 376r	224/ 173	Tobiáš Tábořský, primátor, a Adam Hněvusický, hospodáři a úředníci nad obecními důchody	Pavel Samský a jeho manželka Saloména Křepelková	Vymáhání dluhu z nájmu domu za tři roky ve výši 12 gr. č.	3. 8. 1607
379v	225/ 174	Václav Procházka, mlynář, a jeho bratr Jiřík Sokol, KH spoluhorníci	Salomena a Anna, dcery nebožky Evy Montanky, čáslavské spolusousedky	Předvolání do KH ve věci odporu proti kšaftu nebožky Mandaleny Janymedesové	24. 8. 1607
385r	226/ 172b	Jan Vorel, KH spolusoused	RMČ	Opětovná žádost o vydání 20 kop gr. č. proti ručení Janovým statkem	14. 9. 1607

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
400v	227/ 170b	Václav Šatný z Olivetu a na Hlízově	Jiřík Procházka, čáslavský spolusoused	Bližze nespecifikovaná odpověď v záležitosti vymáhání dluhu na jeho poddaném Václavu Červeném z Hlezova	13. 11. 1607
406v	228/ 175	Mandalena, vdova po Janu Pardubském, KH spoluhornice a sousedka	Jan Šmíd, čáslavský spolusoused, s manželkou Annou	Žádost o vyvázání z rukojemství za dluh 40 kop gr. č. Vítu Voračovskému, KH obyvateli	25. 1. 1608
419r	229/ 176	Petr Vaněk, syn kováře z Potěh, čáslavský poddaný	RMČ	Žádost o propuštění z poddanství za účelem zřízení živnosti na pozemcích v Chrástu	28. 3. 1608
436v– 437r	230/ 177a	RMKH	RMČ	Vymáhání dluhu 500 kop gr. č. i s úroky	9. 8. 1608
451v	231/ 177b	RMKH	RMČ	Opětovné vymáhání dluhu 500 gr. č. i s úroky	4. 11. 1608
453r	232/ 178	RMKH	Anna, manželka Jana Bílejovského ze vsi Močovice, čáslavského poddaného	Oznámení nemožnosti vydat podíl z Urbánkovského statku v Neškaredicích, protože ze složené zálohy museli zaplatit dluh Anina otčíma Václav Urbánka	8. 11. 1608
457v	233/ 179	Matěj Kalous, KH městský rychtář	Jiřík Procházka, čáslavský spolusoused	Odmítnutí bližze nespecifikovaného nároku	27. 11. 1608
460	234/ 180	Jan Hundlejš, KH spoluobyvatel, a jeho syn Pavel Hundlich	Vdova po Jakubu Hudlejšovi	Žádost o vydání podílu ze spravedlnosti po Janovu bratru Jakubovi	10. 12. 1608

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
474v	235/ 181	Kateřina, manželka Kryštofa Domažlického, mlynáře ve Veletovském mlýně, dříve manželka Lukáše Čáslavského	RMČ	Žádost o vydání 5 kop gr. č. po ševci Janu Kavkovi, které měl dostat její zesnulý manžel Lukáš	31. 1. 1609
476	236/ 182	Václav, syn radního Jiříka Růžičky neboli Šrámka, Václav Šafařík a Pavel Štěch	Kněz a děkan Jan Škarka Trenčanský a jeho kolega z čáslavské školy Tobiáš Lucina	Odmítnutí obvinění z blíže nespecifikovaného činu proti žákům Jana a Tobiáše o loňské vánoční koledě v KH	6. 2. 1609
487r	237/ 183	Jan Křeček, KH poddaný zádušní ze vsi Vilímoviček	[?] Jaroměřický, čáslavský spolusoused	Vymáhání 9 kop gr. č. za vola	10. 8. 1609
494v	238/ 184	Matěj Machalický ze vsi Neškaredic, KH poddaný	Duchoslav Hovorka, čáslavský spolusoused	Oznámení o nezastižení dlužníka a nařízení kompetentním osobám, jej uvěznit, až se objeví	16. 9. 1609
496	239/ 185	Jan Štěpánčin, KH soused	Pavel Černý, čáslavský spolusoused	Žádost o zjištění dluhu 23 kop gr. č., který zdedil po Jiříku Morávkovi a nemůže ho zaplatit, na domě	15. 12. 1609
497r	240/ 170c	Václav Šatný z Olivetu a na Hlízově	Jiřík Procházka	Blíže nespecifikovaná žádost týkající se vymáhání dluhu na Václavu Červeném, t. č. ve vězení	17. 12. 1609
561v	241/ 186	RMKH [jako zprostředkující instituce]	RMČ	Žádost o poskytnutí zaopatření držiteli tohoto dopisu, který veze zprávu císaři do Uher	23. 2. 1611
563v– 564r	242/ 187	RMKH	RMČ	Oznámení, že na ně nemohli déle čekat s odesláním zásob do vojenského ležení	11. 3. 1611

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
580r	243/ 188a	RMKH	Václav, syn nebožtíka Pavla Prokopova ze vsi Tupadel, čáslavského poddaného	Zamítavá odpověď na žádost o propuštění Lidmily z Křesetic, dcery nebožtíka Jana Beneše z poddanství	20. 10. 1611
607r	244/ 189	Eliáš Knauer Javornický, KH spoluhorník a radní	Anna Purclová jinak Melicharová, rukojmí sirotků po Kašparu a Dorotě Purclových	Vymáhání dluhu	5. 3. 1612
612v	245/ 190, 191	190/ Anna Matoušová, řeznice; 191/ Mandalena, mlynářka před Oslem	Václav Horecký, čáslavský spolusoused	Odpověď na vymáhání dluhů: 190/ Anna má nakázáno zaplatit do dvou týdnů; 191/ Blíže nespecifikovaná odpověď	6. 4. 1612
628r	246/ 192, 193	Pavel Zápotočný ze vsi Neškaredic, KH poddaný a rukojmí Václava Krčmáře a Petra Kovářova	192/ Václav Krčmář, čáslavský poddaný; 193/ Petr Kovářův, čáslavský poddaný	Vymáhání 22 kop 15 gr. č., který za oba dohromady zaplatil jejich věřiteli	7. 7. 1612
632v– 633r	247/ 194a	Václav [Sixt] ze Zvířetína, královský rychtář v KH	RMČ	Žádost o zajištění Jana, syna Jakuba Heše obviněného ze způsobení škod králi neplněním povinností, t. č. ve vězení	18. 7. 1612
639v	248/ 194b	Václav Sixt ze Zvířetína, císařský rychtář v KH, a Pavel Šindl z Gerharce, zástupce nejvyšších úředníků a zemských soudců	Jan Heš, čáslavský uzdár	Vyhovění žádosti o propuštění Janova otce Jakuba, někdejšího perkmistra na Taurgangku, do rukojemství po zaplacení kauce	3. 8. 1612
645v	249/ 194c	Václav Sixt ze Zvířetína, císařský rychtář v KH	Jan Heš, uzdár	Oznámení vydání nového rozhodnutí, podle kterého má Jan složit zachovací list	28. 8. 1612

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
648v	250/ 195	Václav Červenomlýnský, KH spoluhorník a soused	RMČ	Žádost o vyhledání informací ke sporu o obstavaňk Jiříka, krčmáře z Močovic	1. 9. 1612
685r	251/ 188b	RMKH	Václav Prokopov ze vsi Tupadel, čáslavský poddaný	Vyhovění žádosti o propuštění Lidmily, dcery nebožtíka Jana Beneše z Křesetic, z poddanství po uzavření sňatku s Václavem	18. 12. 1612
693	252/ 196a	Václav Sixt ze Zvířetína, císařský rychtář v KH	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Žádost o vyslání nejmenovaných osob ke slyšení do KH ve středu 13. 2. ohledně blíže nespecifikovaného sporu	5. 2. 1613
709v	253/ 197a	RMKH	RMČ	Žádost o zapsání svědků ve středu 22. 5. v záležitosti jejich zádušního ostrova u vsi Veletovice	13. 5. 1613
712r	254/ 197b	RMKH	RMČ	Žádost o zapsání zbylých svědků v pondělí 3. 6.	31. 5. 1613
760v– 761r	255/ 198	Václav Pastucha ze vsi Chrástu, t. č. v čáslavském vězení	RMČ	Odpor proti obviněním vzneseným Janem Chotauchovským z Nebovid a žádost o vyslyšení	11. 1. 1614
761v	256/ 199	RMKH	RMČ	Oznámení o zrušení blíže nespecifikovaného slyšení	19. 1. 1614

Kniha register (1608) 1612–1620

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
6v	257/ 200	Vilím z Vizovic, z Doubravského, na Podprdicích a Vchynicích, nejvyšší mincmistr	RMČ	Oznámení o potřebě tří klisen z Duhanského zádušního dvora	12. 12. 1612
8v	258/ 201	Adam Štětka, pekař	Šimon Homolka, čáslavský poddaný ze vsi Močovice	Oznámení o napomenutí dlužníka v záležitosti dluhu 4 kopy 30 gr. č.	22. 12. 1612
11v	259/ 202	KH městský rychtář	RMČ	Blíže nespecifikovaná odpověď o zadržení škůdců	22. 1. 1613
18r	260/ 203	RMKH	RMČ	Vidimus kšaftu Václava Hamerníka z Bozejova pro spor s Adamem starším z Valdštejna a na Žehušicích, hejtmanu čáslavského kraje, podkomořímu královny a vladykovi zemského soudu	26. 9. 1608 [!]
25v	261/ 204	Dorota, manželka Jana Chocholouše, KH souseda	RMČ	Blíže nespecifikovaná žádost	6. 3. 1613
37v	262/ 205	Jeroným Labuška a Jakub Bženecký, KH spoluhorníci a sousedé, správci a opatrovníci kostela sv. Barbory	RMČ	Žádost o prodej 4 000 cihel za nižší cenu na opravu poničené kostelní střechy	13. 4. 1613
50	263/ 196b	Václav Sixt ze Zvířetína, královský rychtář	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Oznámení o odkladu stání	11. 5. 1613
61v– 62r	264/ 206	Jan Hlas s Mandalenou, manželkou svou	Jiřík Procházka, čáslavský soused	Žádost o odložení splátky dluhu 4 kopy gr. č. zděděného po Alžbětě Přibíkové	8. 6. 1613

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
64v	-	Pavel Šindl z [Gerharce], císařský služebník	Nejmenovaná protistrana	Oznámení o odkladu stání	-
83r	265/ 207	Blažej Švorckop, konvář, KH spoluhorník a soused	RMČ	Žádost o zapsání a odeslání svědectví Anny, manželky Václava, syna Petra Kučery, KH obyvatele, t. č. kuchařky v Čáslavi u Jiřka Chrabského, soukeníka a čáslavského souseda proti obvinění vznesenému Jiříkem Šrámkem jinak Račířkou, KH spoluradním	6.7. 1613
93r	266/ 208	RMKH	RMČ	Žádost o zapůjčení měděných plechů na opravu roury u kašny s příslibem do jara je vrátit	5. 10. 1613
105r	267/ 209a	Jan Šultys z Felsdorfu, úředník mince v KH	Pavel Mlynář, nájemník mlýnu ve vsi Vrdu, čáslavský poddaný	Vymáhání dluhu	7. 11. 1613
114v– 115r	268/ 209b	Jan Šultys z Felsdorfu, úředník mince v KH, KH spoluhorník a soused	Pavel Mlynář, t. č. nájemník čáslavského obecního mlýnu ve Vrdech	Opětovné vymáhání dluhu 40 kop gr. m.	11. 1. 1614
115	269/ 196c	Václav Sixt ze Zvířetína, královský rychtář	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Žádost o odeslání nejmenovaných svědků do KH v pondělí 20. 1.	15. 1. 1614
117	270/ 196d	Václav Sixt ze Zvířetína, královský rychtář	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Oznámení o stanovení nového dne stání na pondělí 27. 1.	22. 1. 1614

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
122r	271/ 210	RMKH	Jan Zárybnický a Martin Vackov, čáslavští sousedé	Potvrzení jejich reversu uloženého v KH	13. 3. 1614
135	272/ 211	RMKH	RMČ	Žádost o informování, zda přešli na nové srovnání měř a vah	16. 5. 1614
146v– 147r	273/ 212	Rytíř Jan Gerstorf z Geršovic, z Malovic a na Dyštěkryjích, hejtman na Pardubicích	Kateřina, po Janu Temlovi zůstala vdova a čáslavská sousedka	Vymáhání dluhu 106 kop gr. m. za jablka	14. 6. 1614
155v	274/ 213, 214, 215	213/ Michael Šmíd; 214/ Balcar Jaden; ³⁴⁵ 215/ Adam Šuler, sedláři a KH obyvatelé	Vilím Šmíd, sedlář a čáslavský spolusoused	Oznámení o předvolání dlužníků: 213. 214/ Bez odpovědi; 215/ Prosba o odložení splacení 8 kop 8 gr. m. o 6 týdnů	26. 7. 1614
157r	275/ 216, 217	216/ Regina, KH spolusouseda a Jana Kratochvíla manželka; 217/ Anna Mazánková od sv. Trojice	RMČ	Odpovědi na předvolání do Čáslavi: 216/ Odmítnutí viny; 217/ Žádost o náležitý právní odvod	28. 7. 1614
169v	276/ 218a	Martin Křikava, KH obyvatel, na místě své manželky Lidmily	Pavel Horský jinak Březina, čáslavský soused	Žádost o vydání podílu ze spravedlnosti po Jakubu Holičském, KH spoluhorníku a sousedu	18. 9. 1614
174v	277/ 218b	Martin Křikava, švec a KH obyvatel, na místě své manželky Lidmily	Pavel Horský, čáslavský spoluměštník	Opětovná žádost vydání dědického podílu po Jakubu Holičském, otci Pavla a Lidmily	9. 10. 1614
176v	278/ 218c	Martin Křikava, KH obyvatel, na místě své manželky Lidmily	Pavel Horský, čáslavský spoluměštník	Opětovná žádost o vydání dědického podílu a pohružka užitím blíže nespecifikovaných opatření	10. 10. 1614

³⁴⁵ Možný přepis i jako Gaden.

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
219r	279/ 219	Saloména, manželka Mikuláše Šultysa z Felsdorfu, KH spoluhorníka	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Žádost o předvolání Mariany, kuchařky a služebné Blažeje Solnislava, čáslavského měštěnína na úterý 23. 3.	21. 3. 1615
229r	280/ 220	Saloména, manželka Mikuláše Šultysa z Felsdorfu, KH spoluhorníka	RMČ	Žádost o odložení stání	4. 5. 1615
276r	281/ 221a	Anna Němčická, KH hornice a spolusousedka	RMČ [jako zprostředkující instituce]	Opětovné vymáhání dluhu 17 kop gr. č. ze statku po nebožtíku Matěji Brychovi ze vsi Močovice, čáslavském poddaném	18. 12. 1615
287v– 288r	282/ 222	RMKH	Václav Hubáček, čáslavský soused	Oznámení o propuštění z poddanství Doroty, dcery Matěje Žemličky, KH poddaného ze vsi Křesetice k uzavření sňatku s Václavem	18. 1. 1616
302r	283/ 223	Mistr Melichar [Kolitins] Solnický, KH spoluhorník a radní písař, a jeho žena Kateřina	Regina Poděbradská, čáslavská sousedka	Vymáhání dluhu za vypravení pohřbu její dcery	14. 3. 1616
303v	284/ 224	Matěj Chladna, soukeník, KH spoluhorník a soused	Martin Hamele, čáslavský soused	Odmítnutí obvinění za napadení psem a placení škod	28. 3. 1616
328v	285/ 225	Jiřík Lederer, KH spoluhorník a soused	Balcar Bejdner	Vymáhání dluhu 15 kop 51 gr. m. za kramářské věci	27. 8. 1616
329v	286/ 226	Jan Němčický, KH městský rychtář	Čáslavští starší řeznického cechu	Vymáhání dluhu 5 kop gr. č. na řezníku Václavu Peldřimovském	6. 9. 1616

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
342v	287/ 227	Dorota, manželka KH horníka a spoluradního Jana Opple Krystofa	Nejmenovaní poručníci sester Doroty a Voršily, dcer Jana Matouš, čáslavského měštěnána	Žádost o vydání spravedlnosti po sestře a vyvázání z poručnictví	22. 11. 1616
354r	288/ 228	Páni defenzoři a RMKH jako zprostředkující instituce]	RMČ	Oznámení o nařízení společně vypravit zástupce do Měst pražských	1. 2. 1617
354v	289/ 229	Ondřej Koudelka ze vsi Březí, čáslavský poddaný	RMČ	Žádost o propuštění z poddanství za účelem zřízení živnosti v Lomci	4. 2. 1617
370	290/ 230	Jan Němčický, KH spoluradní, a Zikmund Kozel, KH horníci a sousedé	RMČ	Žádost o zapsání svědectví nejmenované ženy proti Samuelu Kavkovi z Tolenštejna	15. 6. 1617
388r	291/ 231	RMKH	Václav, syn Matěje Vodičky z Křesetic	Zamítnutí žádosti o propuštění z poddanství	12. 10. 1617
388v	292/ 232a	RMKH	RMČ	Zamítnutí žádosti o propuštění Havla Havlička z vězení k čáslavskému právu	13. 10. 1617
389r	293/ 232b	Jan Ledecký z Braunova a na Madechtařích, hejtman Chlumeckého panství	RMČ	Oznámení o příchodu vyslanců hejtmana v záležitosti propuštění Havla Havlička z vězení	23. 10. 1617
394v	294/ 233	RMKH	Jan Bojan, čáslavský soused	Oznámení o udělení povolení Jiříku Vyškovskému ze vsi Oujezdec, KH poddanému, půjčit si od něj 30 kop gr. č.	4. 11. 1617

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
398v	295/ 234	RMKH	RMČ	Žádost o vyhotovení vidimusu písemnosti, kterou roku 1606 daroval KH Rudolf II.	9. 11. 1617
411v	296/ 235	Lukáš Paška a Jakub Ounešovský, KH spoluhorníci a sousedé, poručníci sirotků po konvaři Matesu Loskovi	Mírek Mírek ze Solopysk	Oznámení o nařízení zaplatit Matějův dluh z jeho statku	16. 2. 1618
415v– 416r	297/ 236	KH důchodní písaři	Jan Suchý ze vsi Vrdy, čáslavský poddaný	Odpověď na vymáhání dluhu 21 kop gr. č. nebožtíka Havla Skoupého z Neškaredic, aby věřitel prokázal, že dluh vznikl a nebyl zaplacen	8. 3. 1618
419r	298/ 237a, 238a, 239	237a/ Jan Cikán; 238a/ Martin Menšík; 239/ Jan Všeťečka, KH spoluhorníci	Jiřík Brodil, čáslavský soused	Předvolání věřitele na středu 2. 5. ve 12 hodin	3. 4. 1618
441v	299/ 240	RMKH	RMČ	Žádost o zapůjčení náradí a 100 pacholků na opravu městského opevnění	10. 10. 1618
469r	300/ 221b	Anna Němčická jinak Ryšánková, KH sousedka a spoluhornice	RMČ	Oznámení o stanovení plnomocníka Jana Zachového jinak od Menířů pro vyzvednutí podílu na dědictví po Matěji Brychovi	11. 2. 1619
473v	301/ 241	Jakub Kunštát, KH poddaný ze vsi Oujezdce	Jan Rojan, čáslavský soused	Vymáhání dluhu	21. 3. 1619

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
475v	302/ 237b, 238b, 242a	237b/ Jan Cikánek; 238b/ Martin Menšík; 242a/ Samuel Klatovský	Jiřík Brodil, čáslavský souseď	Odpovědi na vymáhání dluhů: 237b/ Blíže nespecifikována; 238b, 242a/ Žádost o propůjčení folku a odhodláni dluhy splatit	27. 3. 1619
485r	303/ 237c, 238c, 242b	237c/ Jan Cikánek; 238c/ Martin Menšík; 242b/ Samuel Klatovský, KH spolusousedé	Jiřík Brodil, čáslavský souseď	Odpovědi na vymáhání dluhů: 237c/ Trvání na řešení sporu jen před KH městským rychtářem; 238c/ Nařizeno dluh splatit do dvou neděl; 242b/ Příslib zaplatit následující den	8. 5. 1619
497	304/ 243	Volenci obecního kaňkovského pavuňku, KH spoluhorníci a sousedé	Martin Štich	Vymáhání platů z desátnického restantu a zaplacení škod	30. 7. 1619
501v	305/ 244	RMKH	Lidmila, dcera nebožtíka Lukáše Procházky	Oznámení o odpuštění trestu za smilstvo a propuštění z vězení	12. 9. 1619
509v	306/ 245	Izajáš Pingrmon, KH spoluhorník a souseď	Adam Sydirurgus, čáslavský souseď	Vymáhání purkrechtu 10 kop gr. č.	25. 9. 1619
514v	307/ 246	RMKH	Jan Hes, uzďář a čáslavský spolusoused	Oznámení o udělení výhostu Dorotě, dceři Václava Váni z Neškaredic, po uzavření sňatku s Janem	23. 12. 1619
532r	308/ 247	Ondřej Koudelka, KH poddaný ze vsi Lomce	Adam, krejčí ze vsi Břehy a čáslavský poddaný	Žádost o vydání manželčína věna 5 kop gr. č. a krávy	21. 3. 1620

Folio	Číslo	Původní iniciátor	Konečný adresát	Věcný obsah	Datum
545r	309/ 248a	Jan starší Šultys z Felsdorfu, KH spoluradní	Jiřík, krčmář z Močovic, čáslavský poddaný	Vymáhání dluhu za dva koně	2. 5. 1620
548	310/ 249a	Martin Klatovský, druhý špitálmistr a opatrovník špitálu Sv. Kříže v KH	Jiřík, krčmář z Močovic, čáslavský poddaný	Vymáhání 19 kop gr. č. pro záduší a pohrůžka právem stavným	30. 5. 1620
550	311/ 250	Poručníci sirotků po Valentinu Kytnerovi	Justýna Tretorynsová	Předvolání do KH ve čtvrtek 4. 6.	1. 6. 1620
552v	312/ 248b	Jan starší Šultys z Felsdorfu, KH spoluradní	Jiřík, krčmář z Močovic, čáslavský poddaný	Opětovné vymáhání dluhu	11. 6. 1620
554r	313/ 249b	Martin Klatovský, druhý špitálmistr, KH spoluhorník a soused	Jiřík, krčmář z Močovic, čáslavský poddaný	Opětovné vymáhání 19 kop gr. č. pro záduší a pohrůžka právem stavným	11. 6. 1620
565r	314/ 251a	Jan starší Šultys z Felsdorfu	Blažej Soběslav, čáslavský spoluradní	Omluva v blíže nespecifikované záležitosti	8. 8. 1620
570r	315/ 252	RMKH [jako zprostředkující instituce]	RMČ	Oznámení o nebezpečí hrožícím království	19. 8. 1620
573v– 574r	316/ 248c, 249c	248c/ Jan starší Šultys z Felsdorfu, KH spoluradní; 249c/ Martin Klatovský, špitálmistr	Jiřík, krčmář z Močovic, čáslavský poddaný	Odmítnutí odložit splatnost dluhů a pohrůžka právem stavným	29. 8. 1620
578v	317/ 251b	Jan starší Šultys z Felsdorfu, KH primátor	Blažej Soběslavský, čáslavský spoluradní	Odpověď v blíže nespecifikované záležitosti	22. 9. 1620

Závěr

Záměrem této práce bylo umožnit bližší vhled do korespondence odesílané z královského horního města Kutné Hory do královského města Čáslavi v předbělohorském období. Hlavní pozornost byla věnována obsahu korespondence zaznamenané ve čtyřech dochovaných kutnohorských městských registrech z let (1545, 1568, 1571, 1572, 1573) 1575–1584, 1581–1588, 1601–1614 a (1608) 1612–1620.

Pro získání představ, v jakém prostředí korespondence probíhala, byly první tři kapitoly věnovány historii obou měst a kancelářské praxi v kutnohorské městské kanceláři. Čáslav patřila mezi tři nejčastější adresáty Kutné Hory, uvedené v registrech. Jakožto převážně zemědělská aglomerace zásobovala nedaleké hornické město zemědělskými produkty a její obyvatelé se podíleli také na investování do kutnohorských dolů. Probíhal tak mezi těmito městy čilý obchodní ruch. Jejich obyvatelé si mezi sebou nezřídka prodávali na dluh a také si půjčovali peníze. Vymáhání těchto dluhů zaměstnávalo obě městské rady a bylo předmětem zhruba poloviny jejich korespondence. Městské rady tak nejčastěji vystupovaly jako zástupci v záležitostech svých obyvatel a poddaných. Vedle vymáhání dluhů spolu komunikovaly především ohledně řešení dědických záležitostí svých obyvatel. Jen v malém zlomku případů řešily městské rady své vlastní záležitosti. Ty byly často spjaty s politickými okolnostmi království a hospodářskými problémy obou měst. Jejich korespondenční komunikace se tedy nijak zvlášť nelišila od komunikace Kutné Hory s Novým Městem pražským, Kolínem a východočeskými věnnými městy, jejichž korespondenci se ve svých studiích věnovaly Jana Vojtíšková, Veronika Skřivanová a Michaela Holubová. Obsahově byla velmi podobná, lišila se především osobami, které v ní byly zainteresovány.

Díky podrobnému zkoumání obsahů jednotlivých konceptů a jejich rozdělení podle typu bylo možné rekonstruovat postupy, které kutnohorská městská rada uplatňovala při vymáhání dluhů jménem svých obyvatel, výslechu svědků, řešení dědických a dalších záležitostí. Práce tak přináší vhled do kompetencí městské rady, které se vztahovaly k obyvatelům města i dalším osobám, a do úředního postupu kanceláře. V případech, kdy byla městská rada zastupující institucí, orodovala za své obyvatele a byla jim nápomocna při domáhání se jejich práv. Přestože ve většině případů spolu Kutná Hora a Čáslav řešily neshody svých obyvatel, jejich jednání

probíhalo v přátelském duchu a k uplatňování hrozeb stavným právem se uchýlovaly jen výjimečně. Záležitosti zaznamenané v registrech odhalují pouze zlomek vztahů fungujících mezi obyvateli měst, z nichž většina byla řešena bez nutnosti intervence městských rad.

Přestože byla práce zaměřena na korespondenci týkající se Čáslavi, přináší také další poznatky o kutnohorských městských registrech vedených v kutnohorské městské kanceláři, jejichž základnímu diplomatickému rozboru byla věnována čtvrtá kapitola. Diplomatický rozbor v kombinaci s analýzou celkového počtu zápisů a počtu zápisů tří nejčastějších adresátů, mezi než patřila i Čáslav, ukazuje, že pramen se nedochoval kompletní. Registra byla s určitostí vedena i v letech 1589–1600, ale nedochovala se. S největší pravděpodobností jejich vedení pokračovalo i po roce 1620. Na základě pramenné sondy do českobrodských a kolínských zápisů a jejich porovnání s blíže zkoumanými čáslavskými zápisy, jsme došli k závěru, že od roku 1584, kdy začala korespondence narůstat, byly souběžně vedeny dvě knihy, jejichž časový záběr byl různý. Výzkum zároveň ukazuje na to, že první dochovaná kniha byla s největší pravděpodobností také první vedenou knihou tohoto druhu v kutnohorské městské kanceláři. K tomuto závěru nás vedla nevyhraněnost prvních zápisů, které vedle konceptů odeslaných misivů zachycovaly také opisy několika došlých misivů, a především pak podrobné zkoumání kauzy Štěpána Kukly, v jejímž případě byla do knihy zachycena korespondence z obou směrů. Teprve následně došlo k vyhranění knihy jako pomocné knihy pro zápis konceptů odesílaných misivů. Náš závěr nemůžeme porovnat s výsledky studií Jany Vojtíškové, Michaely Holubové ani Veroniky Skřivanové, jelikož se touto otázkou nezabývaly.

Obsahy konceptů zpracované v tabulkách formou regestu mohou v kombinaci se jmenným rejstříkem posloužit při dalším bádání, například v oboru genealogie. Spolu s již několikrát zmíněnými studii Jany Vojtíškové, Veroniky Skřivanové a Michaely Holubové je tato práce dalším dílkem z mozaiky komunikačních kontaktů Kutné Hory, druhého nejvýznamnějšího města Českého království.

Seznam pramenů a literatury

Prameny

SOA Praha, SOkA Kutná Hora, fond AMKH:

Kniha kopiířů 1571–1584, kn. 1294.

Kniha kopiířů 1581–1588, kn. 1295.

Kniha kopiířů 1601–1614, kn. 1296.

Kniha kopiířů 1612–1620, kn. 1297.

Literatura

Zdeněk BERAN, *Majetkové proměny Čáslavského kraje v pozdním středověku a jeho územně správní struktura. Rekonstrukce vzniku nových územních celků v jižní části východních Čech*, in: Ondřej FELCMAN, *Území východních Čech od středověku po raný novověk: kapitoly k územně správním dějinám regionu*, Praha 2011, s. 55–70.

Tomáš Václav BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618, část II.*, Praha 1883.

Marie BISINGEROVÁ, *Kutná Hora a její minulost*, Numismatické listy 55, č. 5/6. 2000, s. 132–135.

František DVORSKÝ, *O počtů domů v Praze a královských městech v Čechách v 16.–19. století*, Praha 1882.

Michaela HOLUBOVÁ, *Korespondence mezi královským městem Kutnou Horou a východočeskými věnnými městy ve světle dochovaných kutnohorských register z předbělohorské doby*, bakalářská práce na KPVHA FF UHK, Hradec Králové 2015.

Marta HRADILOVÁ – Marie TOŠNEROVÁ (edd.), *Jakž lidé hodnověrní zprávu čini: formy písemné komunikace v raném novověku*, Praha 2018.

Jan JANÁK – Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*, Praha 2005.

Jan JELÍNEK, *Kutná Hora*, Praha 1990.

Marie KAPAVÍKOVÁ – Lubomír VANĚK, *Kutnohorští městští písaři 15. a 16. století*, Kutná Hora 1984.

Vilém Václav KREMER, *Děkanský chrám sv. Petra a Pavla v Čáslavi*, Čáslav 2014.

Eva MATĚJKOVÁ, *Kutná Hora*, Praha 1965.

Drahomíra NOVÁKOVÁ, *Čáslav: proměny města*, Čáslav 2013.

- Antonín, PROFOUS, *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny, díl. I.*, Praha 1947.
- August SEDLÁČEK, *Děje města Čáslavě*, Praha 1874.
- Veronika SKŘIVANOVÁ, *Korespondence Kutné Hory a Kolína od 60. let 16. století do Bílé hory*, diplomová práce na Ústavu českých dějin FF UK, Praha 2009.
- Markéta STAREČKOVÁ, *Obecní zaměstnanci královského města Kutné Hory v letech 1604–1606*, bakalářská práce na KPVHA FF UHK, Hradec Králové 2016.
- Josef ŠIMEK, *Kutná Hora v XV. a XVI. století: řada obrazů, pojednání a črt z kulturních a politických dějin kutnohorských. Část I.*, Kutná Hora 2014.
- Helena ŠTROBLOVÁ, *Čáslav na přelomu 15. a 16. století (ve světle radního manuálu z let 1496-1509)*, Středočeský sborník historický, 19, 1993, s. 18–23.
- Helena ŠTROBLOVÁ – Blanka ALTOVÁ a kol., *Kutná Hora*, Praha 2000.
- Martin TOMÁŠEK, *Opevnění královského města Čáslavi z pohledu archeologie*, in: Forum urbes medii aevi 5: Městské fortifikace ve vrcholně středověkých zeměpanských městech střední Evropy, Brno 2008.
- Jarmila VALENTOVÁ, *Osídlení Kutnohorska a Čáslavska v době laténské*, Archeologické rozhledy 4, 1996, s. 729–736.
- Petr Miloslav VESELSKÝ, *Královské horní město Hora Kutná: úplný děje- a místopis*, Kutná Hora 2008.
- Jana VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace mezi českými královskými městy v době předbělohorské na příkladu Nového Města pražského a polabského pětiměstí*, Praha 2011.

Jmenný rejstřík

Předkládaný jmenný rejstřík obsahuje odkazy na jména osob, která se v textu vyskytují. Řazena jsou abecedně podle příjmí. V případě, že u osoby bylo uvedeno pouze křestní jméno a charakteristika, která ji blíže specifikuje, je osoba v rejstříku zařazena podle křestního jména.

A

Adam, krejčí z Břehů 106

Alexandrová, Anna – viz **Pajerlová**, Anna

Alžběta, dcera Marka Cerekvického 57, 91

Anna, dcera Evy Montanky 95

Anna, dcera Jíry z Konce (též Vaňků) 45

Anna, dcera Václava Červeného 90

Anna, manželka Jana Bílejovského 96

Anna, manželka Jana Boleslavského 89

Anna, manželka Jana Šmidta 50, 93, 94, 95

Anna, vdova po Marku Cerekvickém 57, 91

Anna, manželka Pavla z Poličan 83

Anna, manželka Václava, syna Petra Kučery 58, 101

Anna, matka Matouše Dvořáka z Horek 55, 81

Apolena 85

Áronů, Jiřík 76

B

z Bačetína, Jiřík 77

Barbora, sestra Jana Kováře 59, 84

Barbora, sestra Václava Paška 87

Bavluk, Jan 42, 77

Bědová, Alžběta 73

Bedurníček, Jaroslav 83

Bejdner, Balcar 103

Beneda z Netic, Václav 57, 87

Benicius, Jan 32
Bešta, Martin 77
Bezděk, Pavel 94
Bělehradská, Anna 47, 79, 82, 83
Bělehradský, Martin 47, 52, 80, 81
Bílejovská, Anna 56
Bojan, Jan 65, 104
Boleslavská, Anna 49
Boleslavský, Jiřík 55, 91
Borovští z Borové 23
Bredovič, Zach 74
Brevičová, Anna 43, 49, 90
Brodil, Jiřík 105, 106
Brych, Matěj 103, 105
Březina, Pavel – viz **Horský**, Pavel
Bubák, Matěj 57, 95
Bydžovský, Jiřík 44, 88, 93
Bženecký, Jakub 100

C

Cerekvický, Marek 56
Cikán (též **Cikánek**), Jan 105, 106

Č

Čečetka, Vavřinec 46, 72, 78, 79, 80, 81
Čermák, Václav 55, 77, 82
Čermáková, Regina 55, 77, 81, 82
Černý, Pavel 48, 97
Červenková, Anna 89
Červenomlýnský, Václav 99
Červený, Václav 45, 69, 96, 97

D

Dačický, Tobiáš 83, 84

Dašický, Martin 31

Dlabačka, Anna 82

z Dobročovic, Pavel 55, 84

Dolanský, Adam 91

Dolanský, Václav 91

Dolejší, Pavel 78

Dolejší, Jan 56, 77, 80

Donát, Jeroným 43, 47, 88

Dorota, dcera Jana Matouše 104

Dorota, dcera Matěje Žemličky 60, 103

Dorota, dcera Václava Váni 60, 106

Dorota, manželka Jana Chocholouše 100

Dorota, manželka Jana Opple Krystofa 56, 104

Dorota, vdova po Tomáši Klabalovi 93

Dorota, vdova po Václavu Píseckém 85

Druhanská, Anna 64, 79

Druhanská, Dorota 58, 59, 61, 78, 82, 84, 85

Duchek, Václav 64

Dvořák, Jan 57, 95

Dvořák, Matouš 55, 60, 81

E

Eliáška, Marta 26, 78, 79, 82

Eliáš, Jan 82

Eva, manželka Ondřeje Kotka 59

F

Ferdinand Habsburský 16

Fidlínová Dorota 87

Findler, Daniel 76

Forman, Blažej 76
Forman, Blažek 49, 76
Forman, Joachym 47, 78, 80
Fousek, Jan 73, 75
Fusová, Anna 91

G

Girkonis Litomyšlský, Pavel 31
Gerštorf z Geršovic, na Malešovicích a Dyštěkryjích, Jan 45, 102

H

Halířka, Tomáš 46, 79
Hamele, Martin 103
Hamerník z Božejova, Václav 61, 100
Havel, učitel dětí v Močovicích 72
Havelka, Jan 86
Havlíček, Havel 104
Hedvika, manželka Václava Černého 76
Heš (též Hes), Jan 60, 98, 106
Heš, Jakub 62, 98
Heyman, Pavel 45, 79
Hlas, Jan 45, 100
Hlasová, Mandaléna 45, 100
Hněvusická, Anna 55, 91
Hněvusický, Adam 55, 65, 69, 94, 95
Hoch Lochský, Jiřík 72, 73
Holičská, Anna 57, 72
Holičský, Jakub 55, 103
Holub, Martin 92
Holubka, Marta 73
Holý (též Šotrovský), Jakub 44, 83, 84, 87
Homolka, Šimon 49, 100

Horák, Jan 75
Horák (též **Morávek**), Tomáš 46, 78, 79, 80, 81
Horecký, Jan 42, 77
Horecký, Václav 98
Horeček, Jan 55, 81, 82
z **Horek, Jana** 77
Horský, Jindřich 55, 91
Horský (též **Březina**), Pavel 55, 102
z **Hořan, Šimon** 83
Hovorka, Duchoslav (též **Duchek**) 47, 48, 51, 72, 73, 78, 80, 97
Hraban, Václav 61, 82
Hraběšinský, Pavel 30, 31
Hradišťští z Hradiště 23
Hranický, Martin 54, 92
Hromádková, Anna 58, 85
Hronek, Jan 50, 92
Hubáček, Jakub 48, 85
Hubáček, Ondřej 32, 33
Hubáček, Šimon 42, 46, 52, 75, 78, 79
Hubáček, Václav 60, 103
Huča, Matěj 79
Hudlejch, Jakub 55, 96
Hudlejch, Jan 55, 96
Hudlejch (též **Hundlich**), Pavel 55, 96
Humpolečtí z Rybenska 23

Ch

Chalupa, Šimon 44, 51, 75, 77
Charamza, Jan 59, 84
Chladna, Matěj 103
Chmelová, Anna 51, 77
Chod, Vít 50, 92

Chotauchovský z Nebovid, Jan 61, 99
Chotauchovský z Nebovid a na Žlebech, Václav 68
Chrabský, Jiřík 57, 101

J

Jaden, Balcar 102
Jakoubková, Kateřina 80
Jakub, syn Jana, uzdaře z Čáslavi 62
Jan Lucemburský 21
Jan, krčmář z Močovic 76
Jan, krčmář z Poličan 71, 83
Jan, syn Jana Překážky 54
Jan, zeť Anny Chmelové 51, 77
Janymedesová, Mandalena 95
Jánský, Silvestr 51, 84
Jaroměřický, [?] 97
Jaroměřický (též Jaroměřský), Jan 48, 88
Jaroměřický, Vít 79
Jaroška, Anna 43, 74
Jebanec, Václav 64, 74
Jedličková, Johana 81
Jedulínek, Václav 87
Jelínek (též Tkadlec), Jakub 42, 47, 80, 82, 85
Jemnická, Anna 69, 90
Jemnický, Šebestián 69, 90
Jeníkovský, Daniel 89
Jiglingar, Jan 87
Jílovska, Anna 49, 73
Jílovský, Jan 49, 73
Jiřík, krčmář z Močovic 43, 67, 99, 107
Jiřík, syn Jana Aronova 74
Jiřkgamová, Anna 87

Junový (též Nebeský), Mikuláš 59, 84

Justýna, vdova 77

K

Kalous, Matěj 96

Kamp, Jan 45, 80, 81

Kanárysta, Petr 74

Kanárysta, Václav 63, 74

Kanárystka, Anna 74

Kaplan, Jan 44, 82

Karásek, Tomáš 63, 73

Karel IV. 20, 21

Kateřina, hospodyně kaňkovského faráře Jiříka 88

Kateřina, manželka Kryštofa Domažlického a vdova po Lukáši Čáslavském 97

Kateřina, manželka Melichara [Kolitinse] Solnického 103

Kateřina, manželka Pavla Straky 89

Kateřina, manželka Samuela Kavky z Tolenštejna 57

Kateřina, sestra Václava Rubína 73

Kateřina, vdova po Janu Temlovi 45, 102

Kautská, Dorota 76

Kavka, Jan 97

Kavka z Tolenštejna, Samuel 58, 104

Klbal, Ondřej 59, 84

Klbal, Tomáš 59, 82, 83, 84

Klbalová, Dorota 50, 93

Klatovská, Kateřina 89

Klatovský, Martin 67, 90, 107

Klatovský, Samuel 106

Knauer Javornický, Eliáš 42, 98

Knejsa, Václav 88

Kobylník, Václav 86

Kohoutková, Maruše 59

Kolář, Reys 61, 79
[Kolitins] Solnický, Melichar 103
z **Koncechlumí**, Vilém starší 67, 94
Koníř, Tomáš 80
Konvařka, Barbora 51, 86
Konvicová, Markéta 50, 92
Kotek, Ondřej 59, 82, 84
Kostka, Václav 51, 77
Kouba, Tomáš 56, 77
Koudelka, Ondřej 60, 104, 106
z **Kouřimské brány**, Jiřík 79
Kovář, Jan 59, 84
Kovář, Jiřík 52, 75
Kovář, Pavel 86
Kovářův, Petr 98
Koza (též **Mejstřík**), Tomáš 50, 92
Kozel z Rejzntolu, Jan 69, 90
Kozel, Zikmund 58, 104
Kozih (též **Kopecký**), Jan 45, 90
Kožišník, Matěj 54
Kožišník, Stanislav 86
Krajíček, Šimon 57, 95
Kramář, Petr 78, 79, 82
Krátká, Eva 47, 73
Kratochvílová, Regina 62, 102
Krčmář, Václav 98
Krumlovský, Jiřík 76
Křeček, Jan 97
Křepelková, Salomena 65, 88, 95
Křikava, Martin 55, 102
Křižánek, Mikuláš 75, 77, 82
Kučera, Jan 58, 85

Kučera, Jiřík 78
Kudrna, Jan 63, 72
Kudrna, Václav 63, 72
Kukla, Štěpán 52, 53, 54, 71, 72, 73
Kumpan, Jana 79
Kunštát, Jakub 104

L

Labuška, Jeroným 100
Lahvička, Jan 42, 75
Landa, Jan 83, 84
Leba, Matěj 87
Lebeda, Bartan 87
Ledčárové ze Sionu 22
Ledecký z Braunova a na Madechtařích, Jan 104
Lederer, Jiřík 44, 92, 103
z **Liboslavě, Anna** 87
Libotovský, Jiřík 79
Lidmila, dcera Jana Beneše 60, 98, 99
Lidmila, dcera Lukáše Procházky 106
Lidmila, manželka Martina Křikavy 55, 103
Lidmila, sestra Václava Kanárysty 74
Limovský, Jakub 76
Liška, Dorota 89
Liška, Lukáš 88, 89
Lochský Dvořák, Pavel 73
Lucina, Tobiáš 60, 97
Ludmila, manželka Jana, krčmáře z Poličan 72
Ludmila, manželka Jiříka Mráčka 90
Ludmila, vdova po Jiříku Rybovi 86
Ludvík Jagellonský 22
Lukáš, Jan 76

M

Mača, Václav 44, 81

Machalický, Matěj 48, 97

Malovec z Malovic, Vilím 58, 81

Mandaléna, manželka Jan Dvořák z Přítok 56

Mandalena, vdova po Janu Pardubském 96

Mandalena, mlynářka před Oslem 98

Manka, Jiří 85

Manželka Jindřicha Náchodského 48, 77

Mariana, kuchařka Blažeje Solnislavského 58, 103

Markéta, manželka Matěje Bubáka 57, 95

Martin, jízdní provazník 63, 86

Matěj, kožišník z Lomce 83

Materna z Květnice a na Třebešicích, Adam 74, 85

Matouš, Jan 56, 77, 79, 80

Matouš, kutnohorský soused 74

Matouš, poručník Václava Kanárysty 73

Matoušová, Anna 98

Matyáš II. 68

Matyáš, bratr Václava (též Jiříka) Ryby 63, 86

Mazánková, Anna 62, 102

Medek, Václav 60, 82

Mejstřík, Tomáš – viz **Koza**, Tomáš

Melicharová, Anna – viz **Purclová**, Anna

od Menířů, Jan – viz **Zachový**, Jan

Menšík, Martin 105, 106

Mezibranský, Jiřík 64, 74, 88

Midlan, Jan 63, 72

Mírek, Mírek 105

Mlynář pod Třebečicemi, Jan 47, 52, 79, 80, 81, 82, 83, 84

Mlynář, Matouš 75

Mlynář, Pavel 100

Mlynář (též **Spálený**), Petr 44, 74, 75

z **Močovic**, Salomína 50

Moravec, Jiřík 52, 58, 81, 83

Morávek, Jiřík 48, 97

Morávek, Tomáš – viz **Horák**, Tomáš

Mráček, Jiřík 90

Mydlář z Chrudimi, Daniel 58, 84

N

Náchodský, Jindřich 76

Nebeský, Mikuláš – viz **Junový**, Mikuláš

Neček, Jakub 86

Nedřínek Zuzanhal, Martin 74

Nedvěd, Jan 58, 82

Netušil, Jiřík 91

Němčická (též **Ryšánková**), Anna 103, 105

Němčický, Jan 58, 66, 103, 104

Nolek, Matouš 95

Nosek, Jan 61, 79

Nosek, Michal 46, 78

Novák, Jiřík 83

Novák, Pavel 76

Novoměstská, Dorota 48, 88, 89

Novotný, Jiřík 60

Nožířka, Mandaléna 61, 78

O

Ondráček, Václav 54, 73

Ople, Václav 77

Ounešovský, Jakub 104

Ovčák, Adam 91

P

- Pajerlová** (též **Alexandrová**), Anna 88
- Pařízek**, Matouš 86
- Pastucha**, Václav 61, 99
- Pastýř**, Petr – viz **Sluha**, Petr
- Pastýřka**, Anna 58, 82
- Paška**, Lukáš 105
- Paška**, Václav 87
- Pavlík**, Pavel 96
- Pavlů**, Petr 55, 84
- Pečenka**, Vavřinec 86
- Pekař**, Václav 85
- Pelanda**, Matouš 54, 90
- Peldřimovský**, Václav 66, 103
- Perníkář**, Filip 26, 44, 82
- Petrov**, Jan 94
- Petružilek**, Petr 78
- Petřík**, Petr 78
- Pingrmon**, Izajáš 106
- Piscis**, Jan 32
- Písecký**, Václav 59, 84
- Pleskač**, Jan 50, 92
- z **Poděbrad**, Jiří 14, 21
- Poděbradská**, Regina 44, 103
- Podivický z Podivic**, Zdislav 50, 94
- Pokrývač**, Václav 77
- Poláčková**, Kateřina 52, 75, 77, 82
- z **Poličan**, Pavel 44, 81
- Poličanský** (též z **Přítok**), Martin 56, 85
- Poručníci** sirotků po Valentinu Kytnerovi 106
- Prener**, Václav 64, 74
- Procházka**, Jan 90

Procházka, Jiřík 46, 52, 95, 96, 97, 100
Procházka, Václav 95
Prokopov, Václav 60, 98, 99
Provazník, Václav 63, 86
Přas, Pavel 76
Překážka, Jan 92
Přemysl Otakar II. 13, 19
Přibíková, Alžběta 45, 100
Přibyslavští z Modlíkova 23
z **Přítok, Martin** – viz **Poličanský, Martin**
z **Přítok, Pavel** 83, 84
z **Přítok, Petr** 52, 77, 83, 84
z **Přítok, Štěpán** 83, 84
Psbačka, Jan – viz **Šenkýř, Jan**
Pulda, Šebestián 72, 73
Purcl, Kašpar 42, 50, 98
Purcl, Melichar 50, 93
Purclová (též Melicharová), Anna 42, 50, 93, 98
Purclová, Dorota 42, 98
Purkmistr, Havel 79, 83

R

Račířka, Jiřík – viz **Šrámek, Jiřík**
Rakovská, Salomína 51
Rašín z Rýsmburka a na Koroticích, Petr Lukáš 92
Regina, manželka Jana Kratochvíla 102
Regina, manželka Václava Vihova 57, 95
Rejnyš, Matouš 64, 74
Rojan, Jan 105
Rubín, Václav 59, 73, 86
Rudolf Habsburský 12
Rudolf II. 22, 60, 105

Růžička, Jiřík 85
Ryba, Jiřík (též Václav) 63, 86
Ryšánek, Jiřík 59, 84
Ryšánek, Tobiáš 43, 88
Ryšánek, Tomáš 47
Ryšánková, Anna – viz **Němčická, Anna**

Ř

Řehoř, mlynářský tovaryš a čeledín Markéty Konvicové 94
Řepasa, Jan 77
Řezníček, Staněk 73
Řezník, Vojtěch 86

S

Salomena, dcera Evy Montanky 95
Salomena, manželka Mikuláše Šultysa z Felsdorfu 103
Salomína, vdova po mistru Mikuláši Rakovském 86
Salomína, vdova z Močovic 43, 52, 76, 78
Samský, Pavel 65, 95
Semek, Vít 42, 72, 75
Seminda, Vašek 57, 95
Siberius, Jeremiáš 44, 69, 92, 94
Siberiová, Anna 49, 69, 89, 94
Sirotníci po Janu Hradištském 73
Sirotníci po Matesu Loskovi 105
Sirotníci po Valentinu Kytnerovi 56
Sixt ze Zvířetína, Václav 62, 98, 99, 100, 101
Sixtové ze Zvířetína 23
Skoupý, Havel 105
Skřivan, Jan 42, 47, 75, 78, 78, 82, 85
Skřivan, Václav 44, 83, 84
Sládek, Jan 60, 82

Slavníkovec, Čáslava 19
Sluha (též Pastýř), Petr 62, 89
Smetana, Linhart 44, 86
Soběslav, Blažej 107
Sokol, Jan 59, 84
Sokol, Jiřík 95
Solnický, Melichar 44
Souček, Jan 87
Soukeník, Jiřík 44, 51, 84, 85
Soukup, Vašek 57, 95
Spálený, Petr – viz Mlynář, Petr
Sperlenk, Joachym 79
Spousta, Jan 50, 77
Srbů, Simeon 57, 72
Stanislavová, Anna 86
Straka, Pavel 89
Suchý, Jan 105
Světníček, Václav 86
Svoboda, Bartoloměj 44, 93
Sydirurgus, Adam 106

Š

Šabatcová, Markéta 43, 50, 52, 76, 77, 86
Šada, Jindřich 75, 76
Šafařík, Václav 61, 97
Šakanka, Anna 95
Šanderka, Ludmila 63, 86
Šarduček, Martin 87
Šatný z Olivetu, Bohuslav 30
Šatný z Olivetu a na Hlízově, Václav 45, 95, 96, 97
Šebek, Šebestián 51, 77
Šeha, Ondřej 59, 88

Šejšmic, David 58, 85
Šenkýř (též Psbačka), Jan 57, 95
Šentingen, Jeremiáš 49, 73
Šindl z Gerharce, Pavel 98, 101
Škarka Trenčanský, Jan 61, 97
Šmíd, Michael 102
Šmíd, Vilím 102
Šmidt (též Šmíd), Jan 50, 94, 96
Šotrovský ze Závoře – viz Holý ze Závoře, Jakub
Špaček, Vavřinec 42, 75, 78, 82
Špitálský, Konrád 19
Šrámek (též Račířka), Jiřík 58, 101
Štěch, Pavel 61, 97
Štěpánčin, Jan 48, 97
Štětka, Adam 49, 100
Štich, Martin 67, 105
Šuler, Adam 102
Šultys z Felsdorfu, Jan starší 43, 51, 101, 107
Šultysová, Salemína 58
Švach, Jan 46
Švorczkop, Blažej 58, 101

T

Táborský, Tobiáš 65, 95
Tesařů, Václav 54, 92
Tětová, Anna 72
Tkadlec, Jakub – viz Jelínek, Jakub
Tomíček, Pavel 59, 84
Tretorynslová, Justýna 56, 107
Trojírský, Matouš 64, 74
Třebešická, Marta 48, 88, 89
Třebíčská, Marta 89

Tříška Táborský, Tobiáš 91

Tuček, Jan 72

Tušová, Dorota 74

Tyčka, Jan 80

U

od Undeláku, Matěj 44, 85

Urban, Pavel 80

Urbánek, Adam 87

Urbánek, Pavel 42, 74, 75

Urbánek, Václav 50, 57, 92, 96

Uzdárka, Regina 63, 72

V

Vackov, Martin 61, 102

Václav II. 13

Václav IV. 13

Václav, čáslavský poddaný 44, 86

Václav, manžel Anny Kanárystky 74

Václav, syn Anny Tětové 72

Václav, syn Jiříka Růžičky (též Šrámka) 61, 97

Václav, syn Matěje Vodičky 60, 104

Václav, syn Václava Duchka 63, 74

Vacslibštejnský z Kolovrat a na Janovičkách, Heralt 45, 90

Vach, Jan 47, 73

z Valdštejna a na Žehušicích, Adam starší 61, 100

Vaněk, Jakub 94

Vaněk, Petr 60, 96

Vangknecht, Martin 90

Vdova po Jakubu Hudlejšovi 55, 96

Vdova po Martinu Dvořákovi 50, 92

Vdova po Tomášovi 56

Venus, Václav 72, 83
Veverin Písecký z Kranichfeldu, Jan 30, 31, 45, 64, 78, 80
Veverinová, Dorota 45, 64, 80, 81
z Vchynic, Tetova a na Zásmucích, Václav 68
Vihov, Václav 57, 95
Vilík, Jiřík 73
Vítová, Anna 75
z Vizovic, Doubravského, na Podprdicích a Vchynicích, Vilím 68, 100
Vladislav Jagellonský 14, 21
Vlach, Gabriel 77
Vnoučkové z Vorličné 23
Vodičková, Kateřina 52, 75
Vodňanský, Jan 31
Vodracký, Pavel 51, 93
Voduranský, Jan 49, 81
sv. Vojtěch 19
Vokárek, Václav 42, 48, 72, 76, 88
Voračovský, Vít 96
Vorel, Jan 57, 95
Voršila, dcera Jana Matouše 56, 104
Vostovec z Kralovic a na Chlumu, Jan 78
Vostrovcová z Malovic a na Chlumu, Alžběta 49, 81
Votejpka, Ondřej 64, 74
Vratina, Václav 72
Všetečka, Jan 75, 76, 105
Vyškovský, Jiřík 65, 104

Z

Zahrádka, Jakub 64, 74
Zachový (též od Menířů), Jan 105
Zápotočný, Pavel 98
Zárybnický, Jan 61, 102

Zárybnický, Samuel 48, 89

Zavadil, Jan 72, 101

Zehušský, Jíra (též Václav) 64, 74

Zikmund Lucemburský 14, 20

Zlatník, Jiří 73

Zlomský, Jan 71, 72, 75, 76

Zlotlaba, Jan 48, 85

Zuzana, dcera Johany Jedličkové 80

Ž

Žďárský, Simeon 43, 49, 90